

**GENEL MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN BELİRLİ KAVRAMLARA
YÖNELİK ALGILARININ METAFORİK ANALİZİ**

Aslı Eda YANAR ÇELENK

**Yüksek Lisans Tezi
Müzik Bilimleri Ana Sanat Dalı
Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ
2019**

Her Hakkı Saklıdır

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİKOLJİ SANAT DALI MÜZİK BİLİMLERİ ANA SANAT DALI

**GENEL MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN BELİRLİ KAVRAMLARA
YÖNELİK ALGILARININ METAFORİK ANALİZİ**

(The Metaphorical Analysis of Perceptions of Students Receiving General Music
Education Towards Certain Concepts)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aslı Eda YANAR ÇELENK

Danışman: Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Erzurum

Aralık, 2019

TEZ KABUL TUTANAĞI

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ danışmanlığında, Aslı Eda YANAR ÇELENK tarafından hazırlanan bu çalışma 20/12/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Müzik Bilimleri Ana Sanat Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Yavuz ŞEN

İmza :

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

İmza :

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Ü. Sibel POLAT

İmza :

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 20 / 12 / 2019

Doç. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

TEZ BEYAN FORMU
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum “Genel Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Belirli Kavramlara Yönelik Algılarının Metaforik Analizi” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim. *

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum. *

20/12/2019

Aslı Eda YANAR ÇELENK

*** LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

TEŞEKKÜR

Araştırmanın her aşamasında bilgi ve tecrübesini benden esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ'ye, savunma jürime katılarak görüşlerini benimle paylaşan ve katkı sağlayan Doç. Dr. Yavuz ŞEN'e ve Dr. Öğr. Üyesi Sibel POLAT'a, maddi ve manevi desteğini her daim hissettiğim ve tezin başlangıcından bitimine kadar her aşamada bilgisi, tecrübesi ile yolumu aydınlatan ve sonsuz sabrıyla yardımını esirgemeyen kıymetli eşim Dr. Öğr. Üyesi Koray ÇELENK'e, gözbebeklerim oğlum Utku Kayra ÇELENK ve kızım Elvin Elâ ÇELENK'e, araştırmaya katılan değerli öğrencilere, kutsal öğretmenlik mesleğini seçmemde büyük katkısı olan babam Rıfkı YANAR'a, sevgili kardeşlerime, bir öğretmen olarak her zaman örnek aldığım, annemin boşluğunu dolduran ve bana ikinci bir anne olan emekli öğretmen sevgili kayınvalidem Nuran ÇELENK'e, sanatçı kişiliğini örnek aldığım emekli TRT sanatçısı kayınpederim Cengiz ÇELENK'e ve ebediyete intikal etmiş, beni her daim uzaktan izlediğini hissettiğim canım annem Safiye YANAR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****GENEL MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN BELİRLİ KAVRAMLARA
YÖNELİK ALGILARININ METAFORİK ANALİZİ****Ash Eda YANAR ÇELENK****Aralık 2019, 127 sayfa****Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ****Jüri: Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ****Doç. Dr. Yavuz ŞEN****Dr. Öğr. Üyesi Sibel POLAT**

Bu araştırma, Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin görüşlerini metaforlar aracılığıyla analiz etmek, öğrencilerin bu kavramlar ile ilgili algılarını belirlemek ve metaforlar vasıtasıyla özellikle müzik eğitimine farklı ve etkili bir yön vermek amacını taşımaktadır.

Araştırma, nitel destekli olup, nicel verilere bağlı betimsel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Betimsel araştırma yöntemlerinden Olgubilim yöntemi kullanılarak veriler bir metafor formu ile toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilerek sayısal verilere dönüşüm sağlanmış ve SPSS paket programı ile istatistiksel analizler yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, ulaşılabilen ve geri dönüş sağlanan Erzurum ili Narman Anadolu Lisesi, Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu, Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi ve 19 Mayıs Ortaokulu'ndan 583 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada, Okul kavramına ait 581 öğrenci, okul idaresi kavramına ait 570 öğrenci, müzik kavramına ait 570 öğrenci, müzik dersi kavramına ait 564 öğrenci ve müzik öğretmeni kavramına ait 563 öğrenci geçerli metafor üretmiştir. “Okul” kavramı ile ilgili 438 öğrenci 69 adet olumlu ve 143 öğrenci 37 adet olumsuz olmak üzere toplam 106 adet, “Okul İdaresi” kavramı ile ilgili 363 öğrenci 71 adet olumlu ve 207 öğrenci 83 adet olumsuz olmak üzere toplam 154 adet, “Müzik” kavramı ile ilgili 566 öğrenci 132 adet olumlu ve 4 öğrenci 4 adet olumsuz olmak üzere toplam 136 adet, “Müzik Dersi” kavramı ile ilgili 501 öğrenci 162 adet olumlu ve 63 öğrenci 28 adet olumsuz olmak üzere toplam 190 adet ve “Müzik Öğretmeni” kavramı ile ilgili 540 öğrenci 124 adet olumlu ve 23 öğrenci 14 adet olumsuz olmak üzere toplam 138 adet metafor üretilmiştir. Üretilen metaforlar doğrultusunda öğrencilerin okulu sevdiği, eğitici ve eve benzer bir ortam olarak algıladığı, okul idaresini sevmediği ve sıkıntı veren bir unsur olarak algıladığı, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmenini sevdiği ve bu kavramları hayatlarının vazgeçilmez bir parçası olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına yönelik üretilen metaforların demografik değişkenlere göre farklılaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi, Müzik Öğretmeni

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
THE METAPHORICAL ANALYSIS OF PERCEPTIONS OF STUDENTS
RECEIVING GENERAL MUSIC EDUCATION TOWARDS CERTAIN
CONCEPTS

Ash Eda YANAR ÇELENK

December 2019, 127 Pages

Advisor: Assoc. Prof. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Jury: Assoc. Prof. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Assoc. Prof. Yavuz ŞEN

Assist. Prof. Sibel POLAT

The aim of this study is to analyze the opinions of students receiving General Music Education on school, school administration, music, and music lesson and music teacher concepts through metaphors, to determine students' perceptions about these concepts and especially to give a different and effective direction to music education.

The research was qualitatively study and was carried out with the descriptive research method based on quantitative data. The data was collected using a metaphor form by using the Phenomenology method, which was one of the descriptive research methods, and it was transformed into numerical data by analyzing the content analysis and statistical analyzes were made with the SPSS package program.

The study group of the study consists of 583 students from Erzurum Narman Anatolian High School, Marshal Fevzi Cakmak Secondary School, Hüseyin Avni Ulas Anatolian High School and 19 Mayıs Secondary School, which can be reached and returned.

In the research, 581 students belonging to the concept of school, 570 students belonging to the concept of school administration, 570 students belonging to the concept of music, 564 students belonging to the concept of music lesson and 563 students belonging to the concept of music teacher produced valid metaphor. Regarding the concept of the "School", a total of 106 metaphors, 69 positive metaphors were produced by 438 students and 37 negative metaphors by 143 students. Regarding the concept of "School Management", a total of 154 metaphors, 71 positive metaphors were produced by 363 students and 83 negative metaphors by 207 students. Regarding the concept of "music", a total of 136 metaphors, 132 positive metaphors were produced by 566 students and 4 negative metaphors by 4 students. Regarding the concept of "music lesson", a total of 190 metaphors, 162 positive metaphors were produced by 501 students and 28 negative metaphors by 63 students. Regarding the concept of "music teacher", a total of 138 metaphors, 124 positive metaphors were produced by 540 students and 14 negative metaphors by 23 students. In line with the metaphors produced, it has been concluded that the students like the school, perceive it as an educational and home-like environment, they do not like school administration and perceive it as a distressing factor, they like music, music lesson and music teacher and perceive these concepts as an indispensable part of their lives. It was also determined that the metaphors produced for the concepts of school, school administration, music, music lesson and music teacher differ according to demographic variables.

Keywords: Metaphor, School, School Management, Music, Music Lesson, Music Teacher

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL TUTANAĞI	i
TEZ BEYAN FORMU	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR DİZİNİ	x
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**PROBLEM DURUMU**

1.1. EĞİTİM	2
1.2. OKUL	3
1.3. OKUL İDARESİ	4
1.4. ÖĞRETMEN	5
1.5. MÜZİK	7
1.6. MÜZİK EĞİTİMİ	8
1.6.1. Genel Müzik Eğitimi	9
1.7. MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ	10
1.8. OKULU OLUŞTURAN ÖĞELER (OKUL, OKUL İDARESİ, DERS, ÖĞRETMEN) ARASINDAKİ İLİŞKİ	13
1.9. METAFOR	14
1.10. PROBLEM CÜMLESİ	17
1.10.1. Alt Problemler	17
1.11. ARAŞTIRMANIN AMACI	18
1.12. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	18
1.13. VARSAYIMLAR	18

1.14. SINIRLILIKLAR	19
1.15. TANIMLAR	19

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	20
2.2. ÇALIŞMA GRUBU	21
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	22
2.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	23
2.4.1. Metafor Kodlama ve Ayıklama	28
2.4.2. Kategori Geliştirme	28
2.4.3. Geçerlik ve Güvenirlik	28
2.4.4. Verilerin SPSS Programına Aktarımı ve Analizi	25

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1. ÖĞRENCİLERİN OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUM.....	26
3.2. OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ METAFORLARA YÖNELİK BULGULAR VE YORUM.....	27
3.2.1. Okul Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum.....	28
3.2.2. Okul İdaresi Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum....	30
3.2.3. Müzik Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum	32
3.2.4. Müzik Dersi Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum	34
3.2.5. Müzik Öğretmeni Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum	36

3.3. OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ METAFOR KATEGORİLERİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUM.....	38
3.3.1. Okul Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum..	39
3.3.2. Okul İdaresi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum	43
3.3.3. Müzik Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum	49
3.3.4. Müzik Dersi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum	55
3.3.5. Müzik Öğretmeni Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum	62
3.4. OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ METAFOR KATEGORİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILIĞINA YÖNELİK BULGULAR VE YORUM	68
3.4.1. Okul Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum	68
3.4.2. Okul İdaresi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum	71
3.4.3. Müzik Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum	73
3.4.4. Müzik Dersi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum	76
3.4.5. Müzik Öğretmeni Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum	79

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER**

4.1. SONUÇLAR.....	82
4.1.1. Öğrencilerin Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni İle İlgili Görüşlerine Yönelik Ulaşılan Sonuçlar	82
4.1.2. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramları İle İlgili Metaforlara Yönelik Sonuçlar	82
4.1.3. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramları İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Sonuçlar	85
4.1.4. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramları İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Sonuçlar	88
4.2. TARTIŞMA.....	92
4.3. ÖNERİLER.....	97
KAYNAKÇA.....	100
EKLER	109
EK-1. Metafor Veri Toplama Aracı.....	109
EK-2. Araştırma İzin Yazısı	111
ÖZGEÇMİŞ	115

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre dağılım	21
Tablo 2. Okul ve sınıf değişkenlerine göre dağılım.....	21
Tablo 3. Uzman grubu bilgileri.....	24
Tablo 4. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni kavramlarına yönelik metaforlar için güvenilirlik hesaplama tablosu	24
Tablo 5. Öğrencilerin okulu sevme durumlarına göre dağılımı.....	26
Tablo 6. Öğrenci görüşlerine göre okul idaresinin müzik dersi ve öğretmenini destekleme durumu	26
Tablo 7. Öğrencilerin müzik, müzik dersi ve müzik öğretmenini sevme durumlarına göre dağılımı	27
Tablo 8. Üretilen metaforlara yönelik betimsel istatistik	27
Tablo 9. Okul kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı	28
Tablo 10. Okul idaresi kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı	30
Tablo 11. Müzik kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı..	32
Tablo 12. Müzik Dersi kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı	34
Tablo 13. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı	36
Tablo 14. Okul kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı	39
Tablo 15. Okul idaresi kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı	43
Tablo 16. Müzik kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı	49
Tablo 17. Müzik dersi kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı.....	55
Tablo 18. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı	62
Tablo 19. Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığı	68
Tablo 20. Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin yaş değişkenine göre farklılığı	69
Tablo 21. Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı	70
Tablo 22. Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı	70

Tablo 23. Okul idaresi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığı	71
Tablo 24. Okul idaresi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı	72
Tablo 25. Okul idaresi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı	72
Tablo 26. Müzik kavramına ilişkin metafor kategorilerinin yaş değişkenine göre farklılığı	73
Tablo 27. Müzik kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı	74
Tablo 28. Müzik kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı	75
Tablo 29. Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığı	76
Tablo 30. Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin yaş değişkenine göre farklılığı	77
Tablo 31. Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı	78
Tablo 32. Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı	79
Tablo 33. Müzik öğretmeni kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı	80

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

f:	Frekans
%:	Yüzde
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS:	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı
N:	Kişi Sayısı
p:	Anlamlılık Düzeyi
Sd:	Serbestlik Derecesi
χ^2:	Ki kare değeri
N. A. L.:	Narman Anadolu Lisesi
M. F. Ç. O.:	Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu
H. A. U. A. L.:	Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi
19 M. O.:	19 Mayıs Ortaokulu
FBI:	Federal Soruşturma Bürosu

GİRİŞ

Başaran'a (2006) göre, insanın toplumda uygarca ve refah içinde yaşayabilmesi için eğitilmesi gerekmektedir. Uygarca ve refah içinde yaşamaya yetecek eğitimin, birey için aile içinde ya da kendi kendine alınması yeterli olmayacağından eğitim ihtiyacına yönelik olarak belirli kurumlar teşkil edilmiştir. Bu anlamda okul, eğitimi üreten ve değişik adlarla anılan bütün sistemleri kapsayan genel bir kavramdır.

Akyüz (1991) okulu, eğitime duyulan ihtiyacı gidermek için çeşitli güçlerin bir araya geldiği bir yapı olarak değerlendirmiş ve bu yapının elemanlarını iki grupta toplamıştır. Bunlardan birincisi amaç, içerik, metot, bina, sınıf, laboratuvar, okul bahçesi gibi cansız unsurlar, ikincisi ise idareciler, öğretmenler, öğrenciler, danışmanlar, memurlar ve hizmetliler, okul-aile birliği gibi canlı unsurlardır. Bu açıdan okulların eğitim işlevini yerine getirmesinde en önemli etkenlerden ikisi ise okul idaresi ve öğretmendir.

Okullarda verilen eğitim genellikle formaldır. Eğitim belli amaçlar doğrultusunda önceden hazırlanmış programlara göre yürütülür. Ancak, bunun yanında öğrenciler, oynarken, çalışırken, derste öğretmen ve arkadaşları ile iletişim içindeyken örnek alma yoluyla informal süreçleri de etkin şekilde kullanarak yeni davranışlar geliştirebilirler (Fidan ve Erden, 1998, s. 15).

Okulda informal süreçlerin etkili olduğu derslerin başında Müzik dersleri gelmektedir. Bu derslerde eğitim, her ne kadar önceden hazırlanmış programlar doğrultusunda yürütülse de öğrenciler, müzik yoluyla diğer öğrenciler ve müzik öğretmeni ile direkt olarak etkileşime girerek informal süreçleri de kullanmaktadır.

Müziğin ve müzik dersinin bireyin akademik ve sosyal gelişiminde olumlu etkiler yarattığı ve analitik düşüncelerine katkı sağladığı, yapılan pek çok bilimsel çalışma ile gözler önüne serilmesine rağmen, okullardaki müzik dersi ve müzik öğretmene karşı toplumumuzda özellikle ebeveynlerin düşüncesinde var olan umursamaz ve önemsemez ön yargının varlığı yadsınamaz bir gerçek olarak gözler önünde durmaktadır.

Bu noktadan hareketle araştırmada, Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni ile ilgili algılarını tespit edebilmek, okul ve okul idaresi kavramlarıyla müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarını nasıl ilişkilendirdiklerini ortaya koyabilmek ve böylece müzik eğitimine farklı bir bakış açısı kazandırabilmek amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

Bu bölümde, araştırmanın kavramsal alt yapısına ışık tutacağı düşünülen başlıklara yer verilmiş, ilgili başlıklar konu bütünlüğüne göre tasnif edilmiş ve sunulmuştur.

1.1. EĞİTİM

Eğitim en genel anlamıyla, “insanları belli amaçlara göre yetiştirme” (Fidan ve Erden, 1994, s. 12) ve “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme” (Ertürk, 1972, s. 12) sürecidir. Smith, Stanley ve Shores (1957) eğitimi sosyal bir süreç olarak değerlendirerek bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yaşama yollarını kazanımı olarak tanımlamıştır (s. 1). Good (1959) ise eğitimi yine sosyal bir süreç olarak değerlendirmiş ve seçilmiş ve kontrollü bir çevre (okul) içinde bireyin yaşadığı topluma ait değeri olan yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği, sosyal yeterlik ve en iyi bireysel gelişimi sağlayan bir süreç olarak tanımlamıştır (s. 52).

Celkan’a (1993) göre “Eğitim” kavramı temel bir sosyal kurum olduğu kadar, aynı zamanda öğretim kurumlarında uygulanan bir teknik, öğretim faaliyetlerinin tümü, tahsil, terbiye, yetiştirme ve yetiştirme gibi manaları da içermektedir (s. 8). Mialeret (1985) ise, sosyolojik açıdan eğitimin, okullarda edinilen bilginin yanı sıra okul dışı yaşam deneyimlerini de kapsayan bir süreç ve toplumsal/devinimsel boyutlarıyla tüm kişiliğin geliştirilmesi anlayışını benimseyen bir kavram haline gelerek, türleri ve alanları açısından büyük bir kavramsal genişleme yaşadığını belirtmiştir (s. 152).

Eğitim, formal ve informal olmak üzere ikiye ayrılır. Araştırma konusunun odak noktasını oluşturan eğitim türü, Formal Eğitimidir. Formal Eğitim, amaçlı olarak önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde planlı olarak yapılan ve öğretim yoluyla gerçekleştirilen, eğitim sürecinin öğretmen tarafından planlanıp uygulandığı, eğitim başlangıcından bitişine kadar özel bir çevre içinde kontrollü olarak yürütüldüğü ve sürecin belli aşamalarında ve sonunda değerlendirme işlemi yer aldığı eğitim biçimini ifade etmektedir (Fidan ve Erden, 1994, s. 13).

Formal eğitim kendi içinde örgün ve yaygın olmak üzere iki kola ayrılır. Buna bağlı olarak yine araştırmanın odak noktasını oluşturan kol ise Örgün Eğitimidir. Örgün Eğitim, “belli bir yaş grubundaki bireylere, Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir” (Taymaz, 1982, s. 6).

Tomanbay (2009), Örgün Eğitimi, okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak sıralandırılan ve insanların iş yaşamına atılmadan ve bir meslek sahibi olmadan önce, ülkenin yasalarına göre düzenlenmiş, eğitime başlama yaşından belirli bir yaş dilimine değin süren planlı ve dizgeli bir eğitim olarak tanımlamıştır.

Formal Eğitim ve dolayısıyla Örgün Eğitim ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda verilen eğitimi ifade etmektedir.

1.2. OKUL

“Eğitim sürecinin en yoğun biçimde cereyan ettiği sosyal kurum okuldur. O sadece fiziki yapısıyla bir taş yığını değil, içindeki canlı unsurlarıyla (öğrenci, öğretmen, idareci vb.) bir kültür atmosferi, sosyal hayatın hacmi küçülmüş bir modelidir. Aile gibi okul da toplumun temel eğitim, ahlâk ve yetiştirme fonksiyonunu üstlenmiş kurumudur (...)” (Celkan, 1993, s. 149).

Toplumlar geliştikçe, toplumdaki ekonomik ve sosyal faaliyetler değişerek farklılaşmaya başlamış, kültürel birikim hazırlanmıştır. Değişen ekonomik, politik ve sosyal koşullara uygun zanaatkâr, tüccar, bürokrat vb. gibi yeni statü ve roller ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler sonucu, çocuk ve gençlerin günlük yaşantılarında çevrelerindeki kişilerle iletişim kurarak kendilerine bir meslek edinmeleri ve toplumun kültürünü kazanmaları çok güçleşmiştir. Bu nedenle çocuğun eğitim ihtiyacını karşılamak üzere, çocuklara kazandırılmak istenen bilgi ve becerilere sahip yetişkinlerin rehberliğinde eğitim verilen mekânlar olan okullar ortaya çıkmıştır (Fidan ve Erden, 1994, s. 55).

Boehm (1982), okulu, toplumun eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet veren kurumlar olduğunu, belli bir yeri olan, belli bir süre devam eden, öğrencisi ve öğretmeni değişen, geniş bir çevreye ulaşan, eğitim ve öğretim faaliyetini planlı ve programlı bir şekilde organize bir ders faaliyeti olarak devam ettiren, genel, mesleki ve dini çeşitler içerisinde değişiklik gösteren bir kuruluş olarak tanımlamaktadır.

Şişman ve Turan’a (2005) göre ise okul, çevresinden aldığı başta öğrenci kaynağı olmak üzere diğer kaynakları (program, öğretmen, teknoloji vb.) belli alt sistemler yardımıyla işe koşan, çevreye eğitim hizmeti ve eğitilmiş insanları ürün olarak sunan, kendi işleyişini değerlendirerek dönütler sağlayan, bu doğrultuda program ve süreçlerini gözden geçirerek gerektiğinde değişiklikler yapmak suretiyle varlığını sürdürmeye çalışan açık sosyal bir sistemdir (aktaran Yalçın, 2011, s. 12).

Okullar verilen eğitim düzeyi ve niteliğine göre anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, meslek okulu, yüksekokul ve üniversite gibi çeşitli adlar alabilir. Bu okulların her birinin kendine özgü amaçları, eğitim programları ve öğretim yöntemleri vardır. Her okul kendi amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli davranışları seçerek,

öğrenme yaşantılarını yaratarak ve bu yaşantıları öğrencilerin ihtiyaç ve düzeyine göre ayarlayarak planlı bir öğretim ortamı düzenler (Fidan ve Erden, 1994, s. 72).

Öğretim ortamının ve okul eğitiminin en önemli öğeleri, okul idaresi, eğitim programı (ders ve müfredat) ve öğretmendir. Bu öğelerden ders ve öğretmen başlıklarının alt başlıkları olan ve araştırmanın asıl odak noktasını oluşturan öğeler ise müzik dersi ve müzik öğretmenidir. Araştırmanın kavramsal kısmında bu noktadan sonra bu öğelere açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

1.3. OKUL İDARESİ

Okul idaresi temelde bir yönetici (okul müdürü) ve yönetici yardımcılarında (müdür yardımcıları) oluşmaktadır. Fidan ve Erden'e (1994) göre, bu anlamda okul idaresi, okulun amaçlarına ulaşmasında okul için gerekli olan insani ve maddi kaynakların sağlanmasından ve bu kaynakların etkili ve verimli biçimde kullanılmasından sorumlu kişilerdir. Okul idaresinin temel görevi, okulu eğitim programlarının amaçlarına uygun şekilde idare etmektir. Okul idaresi bu görevi yerine getirirken, öğretmen, eğitim uzmanı, sekreter, müstahdem gibi insan gücünden ve bina, araç-gereç, para gibi maddi kaynaklardan yararlanır (s. 76).

Okul idaresini oluşturan müdür ve müdür yardımcıları atanarak yönetici statüsünü elde eder. Bu nedenle okul idaresinin gücü formal yetkilerine dayanır. Murphy'ye (2002) göre, okul yöneticiliği, öğretmenlik mesleğine dayalı ve meslekte belirli bir kıdem sonrasında elde edilen bir pozisyon özelliği taşımaktadır ve yöneticilik için öğretmen olmak yeterli görülmektedir (aktaran Karip, 2004, s.125). Bununla birlikte yönetici statüsü, sosyal ve teknik yetkilerle desteklenmelidir. Sosyal yetki, okuldaki öğretmenler gibi okul idaresini etrafındaki gruptan; teknik yetki ise, okul idaresinin yönetim bilgisi ve becerilerinden gelir. Bu iki yetki türünün bulunduğu idare, okulda gerçek bir lider niteliği taşır (Fidan ve Erden, 1994, s. 77; Bursalıoğlu, 2019, s. 37).

Okul idaresinin yerine getirmekle yükümlü olduğu görevler şu şekilde açıklanabilir.

- Eğitim programlarının gerçekleştirilmesi için insan ve insan dışı kaynakları örgütlemek, ders saatlerini belirlemek, öğretmenlerin ders dağılımlarını yapmak, fiziki olanakları ve öğretim için gerekli materyali sağlamak;
- Mesleki gelişimi ve verimliliği sağlamak için eğitim kursları, seminerler ve konferanslar düzenlemek;

- Okulun insan gücü ve maddi ihtiyaçlarını karşılamak için mali kaynaklar sağlamak;
- Okulun bulunduğu çevrenin kalkınması için çevredeki kurum, kuruluş ve eğitim kurumları ile iş ilişkileri kurmak ve işbirliği sağlamak ve okula hizmet olanakları sağlamak;
- Öğrencilerin okulla ilgili sorunlarına eğilmek ve çözüm yolları bulmak (Fidan ve Erden, 1994, s. 77).

Çelik'e (1996) göre, 2000'li yıllar okul yöneticisine yeni sorumluluklar yüklemiş, mevzuat bekçiliği ve rutin işler geride kalmış ve okul yöneticisi küreselleşme, enformasyon teknolojisi, örgütsel öğrenme ve toplam kalite yönetimi gibi yeniliklerin karşısında yeni rollere bürünmek durumunda kalmıştır (s. 114-115).

Açıkalm (1998), geleceğin çağdaş okul yöneticilerinin şu özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmektedir:

- Kapsamlı insan bilgisine ulaşmış
- Etkili iletişim becerisine sahip
- Liderlik özellikleri baskın
- Ana dilini doğru ve güzel kullanabilen
- Felsefe, matematik, uygarlık tarihi eğitimi görmüş
- Yabancı dil bilen
- İletişim teknolojisine hâkim, bilgiyi yöneten
- Beden ve ruh yönünden sağlıklı
- Eğitime inanmış (aktaran Yalçın, 2011, s. 17).

1.4. ÖĞRETMEN

Okullarda eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde en etkili insangücü öğretmendir. Öğretmen çeşitli tekniklerden yararlanarak öğrencilerin öğrenme faaliyetleri ile zihinsel ve bedensel gelişimlerini düzenleyen, okul ve sınıfı öğrencilerin öğrenmelerine uygun ve onlar için eğlenceli ve ilginç hale getiren, öğrencilerin geleceğe hazırlanmalarına rehberlik eden ve öğrencilerin istedik davranışları ne ölçüde kazandıklarını değerlendiren bir öğretim unsurudur (Yalçın, 2011, s. 39).

Sönmez'e (2001) göre, bir öğretmenden beklenen davranışlar, öğrenme-öğretme ortamında pekiştireç, ipucu, dönüt, düzeltme kullanması, öğrenci katılmasını sağlaması, geç ve güç öğrenenlere yardım etmesi, cezaya başvurmaması, biçimlendirme ve yetiştirmeye dönük değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilerin eksiklerini

tamamlayıp yanlışlarını düzeltmesi, alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip olması ve hoşgörölü, sevecen, anlayışlı olması, ancak öğrenme-öğretme ilkelerinden taviz vermemesidir.

Celkan (1993) ise, öğrencilerle ilgili olarak öğretmenin rollerini, sosyalleştirici, sırdaş, öğretici, rehber, yargılayıcı, disiplinci ve himaye edici olarak belirtmiş, bunlarının en önemlisinin öğreticilik rolü olduğunu ve diğer roller bazen ihmal edilebilse de öğreticilik rolünün ihmalinin söz konusu olmadığını savunmaktadır (s 171).

Taşpınar'a (2003) göre etkili bir öğretilerde bulunması gereken mesleki nitelikler genel kültür bilgisi, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisidir. Öğretmenin, öğrencilerin ufkunu genişletip farklı bakış açılarına sahip olmalarını sağlamak için genel kültür bilgisi, mesleğe ilişkin bilgileri öğretebilmesi için alan bilgisi ve alana ilişkin bilgileri öğrencilere aktarabilmesi için öğretmenlik meslek bilgisine sahip olması gereklidir (s. 155).

Öğretmenin sahip olması gereken kişisel özellikleri ise Çelikten, Şanal ve Yeni (2005), şu şekilde özetlemişlerdir:

- Öğrencilere karşı tarafsız ve açık görüşlü olma,
- Öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini dikkate alma,
- Eğitimle ilgili sorunlara bilimsel yöntemlerle araştırıp çözüm arayabilme,
- Bireysel farklılıkları dikkate alabilme,
- Yeniliklere ve gelişmelere açık olup, kendini yenileyebilme,
- Toplumsal değişimleri anlayıp yorumlayabilme,
- Eğitim teknolojisindeki gelişmeleri yakından takip etme,
- Araştırmacı olabilme,
- Öğrencileri hakkında yüksek başarı beklentisine sahip olma (s. 214-215).

Özkan'a (2005) göre, toplumun motor gücü konumunda olan öğretmen, bireylerin hayata hazırlanmasında temel bir görev üstlenmiştir. Öğretmen; eğitimi, hayat tarzı, giyimi, hal ve hareketleri, aile hayatı ve bireysel ilişkileri ile yaşamın her alanında çevresine örnek olmak konusunda kendine ait sorumlulukların olduğunu düşünmektedir. Öğretmen, içinde bulunduğu toplumun ihtiyaçlarını kendisi yerine getirdikten sonra çevresinde bulunan kişilere de bu ihtiyaçların karşılanmasında yol göstermelidir (aktaran Büyükkaya, 2019, s. 3).

Bu yönden bakıldığında, bireylerin hayatlarında önemli bir yeri olan ve onların davranışlarının şekillenmesinde aktif rol oynayan öğretmenlere yönelik toplumsal algı ile ilgili tespitlerin yapılmasının önemsenmesi gerekir. Nitelikli bir eğitim için nitelikli öğretmenlere ihtiyaç vardır. Öğrencilerine destek olan, yeteneklerini fark edip geliştiren, onların bilginin kaynağına ulaşmalarını sağlayan öğretmenler, bu nitelikleriyle özgüvenli, kararlı, yaratıcı ve özgür bireyler yetiştirirler (Aykaç, 2012'den aktaran Büyükkaya, 2019, s. 3).

1.5. MÜZİK

Müzik, bugüne kadar çok çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Bu tanımların birçoğunda yer alan temel noktaları birleştiren bir yaklaşıma göre müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 1994, s. 10).

Bir başka tanıma göre ise müzik "seslerin bütünlük ve devamlılık teşkil edecek şekilde anlamlı bir sıra halinde birleştirilmesi sanatı veya bilimi" olarak ifade edilmektedir ("Merriam-Webster", t.y.).

İnsanoğlu anne karnından başlayarak seslerle dolu bir sesler dünyası ile çevrelenmektedir. Bu sesler dünyası içinde müzik, tarihin ilk dönemlerinden beri insanoğlunun yaşamında var olan, sesler vasıtası ile hem duyguların hem de aklın ortak bir ürünü olarak ortaya çıkan, insanları ya da toplulukları birleştirici gücü olan ve doğduğumuz ortam içerisinde tanrı tarafından bahşedilmiş doğal bir unsur olarak varlığını sürdüren soyut bir kavramdır (Çelenk, 2019, s. 70).

Müzik önceleri dini ritüeller, iletişim ve eğlence gibi amaçlarla kullanılan, medeniyetin gelişmesi ile birlikte günümüze gelene kadar toplumsal öğelerle harmanlanarak sanatsal ve zamanla bilimsel bir anlayış da kazanan, insanların duygu ve düşüncelerini ifade etmeye yarayan en eski ve etkili sanat alanlarından birisi olup, bir ulusun kültürel mirasının başat öğelerindendir.

Müzik, insan yaşamının farklı boyutlarında çokyönlü işlevlere sahiptir. Bu işlevler, bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel işlevler olarak başlıklandırılabilir. Tüm bu işlevlerin en önemlisi, müziğin eğitimsel işlevidir. Çünkü müziğin eğitimsel işlevleri, bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerin düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsamaktadır (Uçan, 1994, s. 13).

Uçan'a (1994) göre, müziğin eğitimsel işlevleri, eğitim aracı olması ve eğitim alanı olması bakımından iki önemli işlevi içermektedir. Müziğin bir eğitim aracı olması işlevi, eğitim alanında önem kazanan müzikli eğitim, müzikle eğitim ve müzik yoluyla eğitim gibi kavram ve uygulamaların öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştıran birer eğitim aracı olarak kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Müziğin bir eğitim alanı olması işlevi ise, müzik için eğitim ve müzikte eğitim kavram ve uygulamaları ile müziğin önemli bir eğitim alanı olmasından kaynaklanmaktadır (s. 13).

Müziğin eğitim aracı olma işlevi, eğitim ve öğretimde müziğin gücünden etkisinden ve katkısından yararlanma, dersler, üniteler, konular işlenirken bunlar ve kişiler arasında müzikle bağlantı sağlama ve belirli sonuçlara ulaşmak için müziği kullanma ilkesine dayanır. Müziğin eğitim alanı olma işlevi ise, müzik eğitimi yoluyla gerçekleştirilir (Uçan, 2005, s. 31).

1.6. MÜZİK EĞİTİMİ

“Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme sürecidir” (Uçan, 1997, s. 30).

Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak, belirli amaçlar doğrultusunda planlı ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir (Uçan, 1994, s. 14).

Uçan'a (1994) göre, müzik eğitiminin genel kapsamı davranışsal ve içeriksel olmak üzere ikiye ayrılabilir. Davranışsal açıdan müzik eğitiminin kapsamı, müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi, şarkı söyleme eğitimi, çalgı çalma eğitimi, müzik dinleme eğitimi, müziksel yaratma eğitimi, müziksel bilgilenme eğitimi, müziksel beğeni geliştirme eğitimi, müziksel kişilik kazanma eğitimi, müziksel duyarlılığı artırma eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi ve müzikten yararlanma eğitimi başlıklarını içermektedir. İçeriksel açıdan müzik eğitiminin kapsamı ise, müziksel işitme (kulak) eğitimi, ses eğitimi, çalgı eğitimi, müziksel devinim ve tartım (ritim) eğitimi, müzik bilgisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi, beğeni eğitimi, müziksel kişilik eğitimi, müziksel etkinlikler eğitimi ve müziksek kullanım ve yararlanım eğitimi başlıklarını içermektedir (s. 14).

Müzik eğitimi, öğrencinin müziksel algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli; öğrenciyi belli koşullandırmaların ürünü olan tek yanlı müzik yapma ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalı; öğrenciyi müziğin çeşitli, çok yönlü tını özelliklerine, yapı taşlarına, kuruluş biçimlerine ve etki alanlarına açmalı; öğrenciye müzikle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde bir bilinçlilik ve elıştırme gücü kazandırmalı; bir çalgı, bir plak ya da kaset, müzikle ilgili bir kitap ya da kaynak seçiminde ve bir müzik eserini ya da etkinliğini eleştirip değerlendirmesinde öğrenciye yardımcı olacak bireysel müzik yeteneklerini geliştirmeli; öğrencinin değişik türdeki müzik çalışma ve etkinliklerine etkin katılımını sağlamalıdır (Uçan, 1994, s. 15).

Müzik Eğitimi ülkemizde Genel ya da Örgün Müzik Eğitimi, Amatör ya da Özenen Müzik Eğitimi ve Mesleksi ya da Profesyonel Müzik Eğitimi olmak üzere üç ana başlığı kapsamaktadır. Araştırmanın odaklandığı ve çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin dâhil olduğu müzik eğitimi türü ise Genel Müzik Eğitimidir.

1.6.1. Genel Müzik Eğitimi

Genel Müzik Eğitimi, zorunlu veya seçmeli-zorunlu olmak üzere anaokulu, ilkököl, ortaokul ve lise kademelerini kapsayacak şekilde, bu kademelerde öğrenim gören bireylere, Milli Eğitim Müzik Dersi Müfredat Programları çerçevesinde ortak ve genel kültürün en önemli ögesi olan müzik ile ilgili temel bilgi ve beceriyi kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimidir (Çelenk ve Özşen, 2018, s. 494).

Genel Müzik Eğitimi, anaokulu ve ilkököl evrelerinde çocuğa, asgari ortak-temel müzik kültürünü kazandırırken, aynı zamanda çocuğun müziksel araç-gereçlerle etkileşimde bulunma ve kendini müziksel davranışlarla ifade etme olanağı da verir. Bu çalışmalar önceleri oyun şeklinde ve devinışsel ve duyuşsal olarak yapılırken, daha sonraları belirli etkinlik ve davranış biçimlerine dönüşmektedir. Ortaokul ve lise evrelerinde devinışsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlar arasında dengeli bir düzen kurulurken, özellikle ortaöğretim (lise) ve yükseköğretim evrelerinde ise bilişsel ve duyuşsal ağırlıklı davranışlar çne çıkar (Uçan, 1994, s. 26).

Uçan'a (1994) göre, günümüzde Genel Müzik Eğitimi'nde müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayışla, haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Bu amaçları gerçekleştirmek için Genel Müzik Eğitimi anaokulunda anaokulu, ilkökulda sınıf, ortaokul ve lisede ise müzik öğretmeni tarafından yürütülür (s. 26). Bu nedenle müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramları da araştırmanın kavramsal altyapısını desteklemek adına irdelenmiştir.

1.7. MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ

Müzik dersi, Genel Müzik Eğitimi veren kurumlar bünyesinde ve Milli Eğitim Müzik Dersi Öğretim Programları çerçevesinde belirlenen amaçlar doğrultusunda müzik öğretmenleri tarafından yürütülen ders türünü ifade etmektedir.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 27/02/2018 tarihinde yayınladığı haftalık ders çizelgesine göre, Genel Müzik Eğitimi'nin yürütüldüğü sınıf düzeyleri olan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf müzik derslerinin 1 ders saati olacak şekilde alınması zorunlu kılınmıştır. Seçmeli olarak ise sadece 5, 6, 7 ve 8. sınıflara “Sanat ve Spor” başlığı altında müzik derslerinin öğrenci isteğine bağlı olarak 2 ya da 4 saat seçilebilmesi sağlanmıştır (“Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı”, 2018a).

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 21/02/2018 tarihinde yayınladığı haftalık ders çizelgesine göre, Genel Müzik Eğitimi'nin yürütüldüğü sınıf düzeyleri olan 9, 10, 11 ve 12. sınıf müzik derslerinin ise Anadolu liselerinde “Görsel Sanatlar/Müzik” başlığı altında 2 ders saati, sosyal bilimler liselerinde “Beden Eğitimi ve Spor/Görsel Sanatlar/Müzik” başlığı altında 2 ders saati ve fen liselerinde “Görsel Sanatlar/Müzik” başlığı altında 2 ders saati olacak şekilde alınması zorunlu kılınmıştır. Hazırlık sınıfı olan liselerde ise sadece hazırlık sınıflarına bu zorunluluk 4 ders saati olarak belirlenmiştir. Seçmeli olarak ise müzik derslerinin öğrenci isteğine bağlı olarak Anadolu liselerinde “Spor ve Sosyal Etkinlik” başlığı altında 2 saat, sosyal bilimler liselerinde “Güzel Sanatlar” başlığı altında sadece 9. sınıflarda 2 saat ve fen liselerinde “Güzel Sanatlar” başlığı altında 2 saat seçilebilmesi sağlanmıştır (“Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı”, 2018b).

Müzik dersi ve Müzik dersi öğretim programının amaçları ise, Milli Eğitim Bakanlığı'nca şu şekilde belirtilmiştir:

Öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Özgüven, yaratıcılık ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlerle ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,

- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanmasıdır ("Millî Eğitim Bakanlığı", 2018).

Okullarda müzik dersi ve müzi öğretim programının uygulayıcısı müzik öğretmenleridir. Uçan'a (1987) göre müzik öğretmeni, müzik dalında öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğrenimi bitirerek ya da yeterlilikleri kazanarak, öğretmenlik yapma yetkisini elde etmiş kimse demektir (aktaran Tez, 2016, s. 4).

Akbulut'a (2006) göre, müzik öğretmenlerinin temel görevi, ulusal ve evrensel değerleri benimseyen, millî eğitimin ve müzik ders programlarının amaçlarını davranışa dönüştüren, öğrenmeyi öğrenen bireyleri yetiştirmektir. Müzik öğretmeni etkili bir öğretilerde bulunması gereken özelliklerin yanında, müziğe ve müzik eğitime ilişkin gerekli olan bireysel özelliklere ve yeterliklere de sahip olmalıdır. Başka bir ifadeyle etkili bir müzik öğretmeni; yeterli düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere sahip olan öğretmendir. Müzik öğretmenin kişisel nitelikleri, hoşgörülü olma, sabırlı olma, açık fikirli olma, anlayışlı olma, cesaretlendirici olma, destekleyici ve sorun çözücü olma, güvenilir olma, güler yüzlü olma, şakacı olma, yeniliklere açık olmadır. Bu nitelikler öğrencinin müzik dersine, okula ve müzik öğretmene karşı geliştireceği tutumun yönünü belirleyecek, okulda olumlu bir atmosferin yaratılmasına, sınıfta uygun bir eğitim ortamının oluşmasına ve dersin daha verimli olmasına neden olacaktır. Müzik öğretmenin mesleki nitelikleri ise, genel kültür, alan bilgisi, pedagojik formasyon ve iletişim becerileridir (s. 25).

Müzik öğretmeni, müzik öğretim programında kapsanan içeriği öğretebilmek için iyi bir alan bilgisine ve yeterliğe sahip olmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın (2017) belirlemiş olduğu müzik öğretmeni özel alan yeterlikleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Planlama ve düzenleme yeterlik alanı
 1. Müzik öğretimine uygun planlama yapabilme,
 2. Öğretim programında geçen aktif yöntem ve teknikleri kullanabilme,
 3. Müzik eğitimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme,
 4. Müzik öğretim sürecine uygun materyalleri ve kaynakları kullanabilme,
 5. Teknolojik kaynakları kullanabilme,
 6. Kuramsal bilgi ve becerilere yönelik özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan planlamalar ve uygulamalar yapabilme.
- Kuramsal-uygulamalı bilgi ve beceriler yeterlik alanı
 1. Müzik dersine temel oluşturacak kuramsal bilgileri aktarırken, programda yer alan yöntem ve teknikleri kullanabilme,
 2. Öğrencilerin işitme becerilerini geliştirebilme,
 3. Öğrencilerin sesin oluşumunu ve çalgıları tanımasını sağlayabilme,
 4. Öğrencilerin kendi sesini ve çalgısını doğru, temiz, etkili kullanmasını sağlayabilme,
 5. Öğrencilerin çevresel, ulusal ve evrensel düzeyde nitelikli eserlerden dağarcık oluşturmasını sağlayabilme,
 6. Öğrencilerin çeşitli ses ve çalgı topluluklarını tanımalarını ve bu gruplara katılımlarını sağlayabilme,
 7. Öğrencilerin çok sesli müzik yapımlarını sağlayabilme,
 8. Öğrencilerin kendi çevresinden ve genel kültürden esinlenerek ezgiler yaratmalarını sağlayabilme,
 9. Öğrencilerin müzik eğitiminde, çevresindeki araç ve gereçlerden yararlanmasını sağlayabilme.
- Müzik kültürü yeterlik alanı
 1. Öğrencilerin ulusal ve uluslararası müziği tanımalarını sağlayabilme,
 2. Öğrencilerin bulunduğu çevrenin müziğini tanıma ve müziksel çevresinden yararlanmasına öncülük edebilme,
 3. Müzikte kaliteyi sezdirerek, öğrencilerde dinleme kültürü oluşturabilme,

4. Atatürk'ün sanata ve Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi vurgulayan uygulamalar yapabilme,
5. Atatürk'ü konu alan şarkı, türkü ve marşları tanıma, öğretme, ilgili haftalarda ve öğretim yılı boyunca yeri geldikçe seslendirme,
6. Müzik kültüründe özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan çalışmalar yapabilme,
 - İzleme ve değerlendirme yeterlik alanı
 1. Öğrencilerin müzik gelişmelerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme,
 2. Öğrencilerin müzik gelişmelerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme,
 3. Müzik öğretimine ilişkin yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme,
 4. Müzik öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme
 - Okul-aile-toplum ve disiplinlerarası işbirliği yapma
 1. Öğrencilerin müzik becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle işbirliği yapabilme,
 2. Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme,
 3. Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme,
 4. Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla işbirliği yapabilme,
 5. Müzik eğitimini ve müzik sanatını diğer bilim, teknik, spor ve felsefe alanlarıyla, farklı disiplinlerle ilişkilendirebilme.
 - Mesleki gelişimi sağlama yeterlik alanı
 1. Mesleki yeterliklerini belirleyebilme,
 2. Müzik öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme.

1.8. OKULU OLUŞTURAN ÖĞELER (OKUL, OKUL İDARESİ, DERS, ÖĞRETMEN) ARASINDAKİ İLİŞKİ

Okulu oluşturan tüm öğelerin işlevleri birbirinden farklılık göstermesine rağmen, birbirleri ile etkileşimleri okulun amacına ulaşması için gereklidir. Ancak eğitim programları (ders ve müfredat) bu amaçlar doğrultusunda, okul sisteminin temelini oluşturmaktadır. Eğitim programları, okulun genel amaçları göz önünde tutularak öğrencilerin ihtiyaçları, gelişim özellikleri, bilgi, beceri ve tutumlarına yönelik

hazırlandığı müddetçe uygulamada başarı elde edilebilir. Eğitim programlarının en iyi şekilde uygulanmasından ise, okul idaresi ve öğretmenler sorumludur. Okul idaresi, programdaki alanlara yönelik öğretim programlarının yürütülmesinde öğretmen seçimi, gerekli insan gücü ve insan gücü dışındaki kaynakları temin etmekle sorumludur. Öğretmenler ise, programların asıl uygulayıcılarıdır (Fidan ve Erden, 1994, s. 80-81).

Okul idaresi, sahip olduğu öğretmen kadrosu ile öğrencileri en iyi biçimde eğitmek zorundadır. Bu nedenle idare ile öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimin sağlıklı olması gerekmektedir. Bu sayede okul idaresi sorunlar ve gelişmelerden haberdar olup çatışmaları önlemek için gerekli önlemleri alabilecektir. Öğretmen-öğrenci ilişkisi ise, öğretim açısından önemlidir. Öğrencilerin bilgi, beceri ve yetenekleri ve öğrenci gruplarının dinamikleri öğretmen davranışlarını ve öğretim başarısını etkilerken; öğretmenin öğretmenlik ve branşı ile ilgili bilgi, beceri ve öğrenme yaşantıları ise öğrenci başarısını etkilemektedir. Okul eğitiminin eğitsel bir değer taşıması için, özellikle okul idaresi ve öğretmen okul içi davranışlarıyla öğrencilere rol model olmalı ve öğrencide istedik davranış değişikliği oluşturacak yaşantılar düzenlemelidir (Fidan ve Erden, 1994, s. 81).

1.9. METAFOR

Levine'e (2005) göre, metafor kelimesi Grekçe "değiştirmek" anlamına gelen "meta" ve "taşımak" anlamına gelen "pherein" sözcüklerinin birleşiminden oluşan "metapherein" kelimesine dayanmaktadır (s. 172). Nasalski'ye (2004) göre, Yunanca'daki anlamı ile taşımak, transfer etmek, başkalaşım, bir sözcüğü doğal anlamı dışında kullanma ve anlam kaydırması olarak tanımlanmaktadır. Latin yazarlar ise bu kavramı aktarma, taşıma veya benzetme olarak kullanmışlardır (s. 44).

Türkçeye de benzer anlamlarla girerek simgesel anlatım, çağrışım, benzetme gibi ifadelerle özdeşleştirilmiştir. Genellikle benzetme olarak bilinmesine rağmen benzetmeyle arasındaki fark, metaforun bir sorunu başka bir şekilde ifade etmek için kullanılmasıdır. Başka bir deyişle, bir şeyi başka şey ile benzetmek, kıyaslamak ve anlatmak için mecazların kullanılmasıdır.

Metafor, literatürde pek çok araştırmacı tarafından birbirine benzer şekillerde yorumlanmıştır. Metafor ile ilgili yaklaşımlardan birkaçı aşağıdaki gibidir:

Eraslan'a (2011) göre metafor, bir kavramın bireyde oluşturduğu etiket, anlam ya da kavramsal ifadelerdir. Bu anlamda bir görme ve anlama sürecidir. Bireylerin basit

olarak bir kavramı bir başka kavramla açıklamasından daha önemli ve güçlü bir zihinsel üretilerdir. Çünkü ilgili kavrama dönük sahip olunan derinliği ve deneyimleri ifade eder (s. 1). Lakoff ve Johnson'a (2015, s. 27) göre metafor, bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir. Taylor'a (1984, s. 6) göre metafor, anlamak istenilen nesneyi veya olguyu, başka bir anlam alanına ait olan kavramlar ağına bağlayarak, yeniden kavramlaştırıp, değişik yönlerden görebilmeyi ve daha önceden gözden kaçan bazı durumların aydınlatılabilmesini sağlar. Yob'a (2003, s. 134) göre metafor, aslında vurguladığı olgu ya da kavramın kendisi değil, sadece bu kavramı simgeleyen bir semboldür. Yob metaforun olgu ile aynı olması halinde, metafora gereksinim olmayacağını vurgulamış ve bu nedenle metaforun temsil ettiği olgudan farklı olduğunu ve her ne kadar bu olguyu yansıtsa da çoğunlukla bu olgudan daha az şey ifade ettiğini belirtmiştir. Morgan'a (1997, s. 14) göre metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen bir düşünce biçimi ve bir görme biçimi anlamına gelmektedir. Bu yönüyle metafor, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe yarayan güçlü bir zihinsel araçtır. Saban, Koçbeker ve Saban'a (2006, s. 463) göre metafor, bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık, veya kuramsal bir olguyu anlamasında ve açıklamasında etkin olarak kullanabileceği güçlü bir zihinsel araçtır. Wagenheim, Clark ve Crispo'ya (2009, s. 505) göre ise metafor, sadece farklı şeyler arasında benzerlik kurarak karşılaştırma yapmak değil, aynı zamanda yeni bir bakış açısı kazandırmak için ilişkisiz kavramların birleştirilmesi olarak tanımlanabilir.

Görüldüğü gibi farklı yönlerden yaklaşılsa da metafor ile ilgili yorumlar aslında aynı noktaya vurgu yapmaktadır. Yapılan bu yorumlar doğrultusunda bir tanım yapmak gerekirse metafor, yapısı itibarı ile günlük konuşma dilimizde zaten doğal olarak kullandığımız, sözcüklerle ifade edilmesi zor olan soyut kavramların daha iyi anlaşılması ve anlatılması için, anlatılmak istenen kavramın sembolize ettiği anlamı simgesel anlatım, çağrışım veya benzetme yoluyla başka bir kavrama yükleyerek bu iki kavram arasında ilişki kurmayı ve kıyaslama yapmayı sağlayan mecazi bir araçtır. "Soyut kavramların kelimelere dökülebilmesi için somutlaştırılması gereklidir. Somutlaştırmalar bireylerin biriktirdikleri yaşantılarla paraleldir. Metaforlar da somutlaştırma yapmada bireylerin başvurduğu vazgeçilmez araçlardandır" (Su, Sağlam ve Mutlu, 2017, s. 93). Lakoff ve Johnson'a (2015, s. 56) göre bireyler metafor kullanırken, yaşantıları ve yaşamışlıkları (deneyimleri) arasında bağ kurup ya farkında olarak ya da farketmeden doğruları söyleme eğilimi göstermektedirler.

Metaforların kişileştirme (insan olmayan varlıklara insana ait özellikler yükleyerek benzetme), metonimi (bir şeyin başka bir şeyi temsil etmesi), imge/sembol (duyu organlarıyla algılanan bir şeyin somut ya da düşüncel kopyası), analogi (insanların kavram üzerindeki genel kanısı), atasözü (söylenenin dışında söylenmek isteneni niteleyen öz söz) ve sinekdoka (küçük bir parçanın bütünü temsil eden bir kavrama dönüşmesi) gibi pek çok türü bulunmakla birlikte tüm bu kavramların çatısını metafor oluşturmaktadır (Özelmacı ve Çakır, 2019, s. 26-29).

“Eğitim bilimlerinde veri toplama aracı olarak kullanılan metaforlar genelde nitel araştırma paradigması ile oluşturulan bilimsel çalışmalar içerisinde kullanılmakta ve veri toplanan popülasyonun metafor formunda yer alan kavram hakkındaki algılarını ortaya çıkarmada bir araç görevi görmektedir” (Kılcan, 2019, s. 89).

Forceville’e (2002, s. 2) göre, metafor aranan kavramlar arasındaki ilişkide üç unsurun bulunması şarttır. Bunlar metaforun konusu, metaforun kaynağı ve metaforun kaynağı ile konusu arasındaki ilişkiye yönelik özelliklerdir. Leino ve Drakenberg’e (1993, s. 10) göre ise, metaforun köken olarak genellikle anlam ve araç olarak adlandırılan iki bölümden oluştuğu düşünülür. Anlam, günümüzde genellikle konu ya da ana konu olarak adlandırılmakta-kullanılmakta ve bir şeyin açıklandığını belirtmektedir. Araç ise gönderme ya da atfetme için metaforik olarak kullanılan terim veya terimlerdir.

Metafor kullanımının pek çok yönü olmasının yanında en önemli yönlerinden biri de sanattır. Sanat bir yönüyle monotonlukları kırma işidir. Sanat, çoğunlukla bir olayı doğrudan anlatıp sıradanlığı seçmektense dolaylı yollardan anlatıp zevki ziyadeleştirme yolunu tercih eder (Demirci, 2016, s. 337). Metafor bunu gerçekleştirmeye uygun doğası sebebiyle müziğin de en önemli araçlarından biridir.

Müzik, bir sanat ve bilim dalı olmasının yanında eğitsel boyutunun varlığı ile de eğitimin alt boyutlarından birini oluşturmaktadır. Günümüzde müzik öğretmenlerinin, Genel Müzik Eğitimi’nin “müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayışla, haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmek” amacı doğrultusunda bireylerin yetiştirilmesi için çaba sarfetmelerine ve müziğin çocuğun yaşamında olumlu etkiler yaptığı, çocuğun özellikle analitik ve pratik düşünmesine, dil becerisini geliştirmesine, sosyalleşmesine olumlu etkiler kattığı ve diğer derslerdeki başarısını olumlu yönde etkilediği yapılan pek çok bilimsel araştırmayla da kanıtlanmış olmasına rağmen, özellikle ortaokul ve lise kademelerinde müzik ve müzik dersine karşı gerekli

önemin verilmediği ve toplumumuz ve okul idarelerince diğer dersler kadar önemsenmediği yadsınamaz bir gerçektir.

Müzik dersleri, öğrencinin müziksel dinleme, söyleme, çalma, üretme yoluyla müziksel kültürlenmesi, müzik beğenisinin oluşması-gelişmesi ve müziğe yönelmesinde etkin işlevlere sahiptir. Müzik dersinin bu işlevlerini yerine getirmesinde öğrencinin müzik kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu algının belirlenmesinde “metafor” öğrencilerin soyut olan kavramları somut olarak ifade etmelerini sağlayarak, düşünme ve görme biçimlerinin açıklanmasına aracı olabilir. Müziğe ilişkin algıların belirlenmesiyle müzik dersinin de öğretme-öğrenme ortamı, işlenişi ile kazanımlarına ilişkin ipuçlarının yakalanarak dersin öğrencinin yaşantısındaki yeri açıklanabilir (Tez ve Aydın Uygun, 2016, s. 421). Şahin (2013) ise, öğretmenlerin eğitim öğretim ortamında öğrencilerine dersi sevdirmek, öğrenmelerini sağlamak, önemini hissettirmek gibi önemli rolleri olduğunu ve bir derse karşı oluşacak algının o derste başarıyı önemli derecede etkilediğini vurgulamaktadır (s. 314).

Araştırmada bu noktadan hareketle, eğitim sistemini ve bağlantılı olarak Genel Müzik Eğitimi öğelerini oluşturan okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavram ve öğelerine yönelik öğrencilerin olumlu ya da olumsuz algılarını tespit etmek, bu sayede bu öğeler arasında aksayan yönleri ortaya çıkarıp çözüm önerileri getirmek ve müzik eğitiminin önemini vurgulayıp müzik eğitimine etkili bir yön verebilmek için metaforlar kullanılmıştır.

1.10. PROBLEM CÜMLESİ

Verilen bilgiler doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi, “Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramları ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforlar nelerdir ve belli değişkenlere göre farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir.

1.10.1. Alt Problemler

Ana problem cümlesi doğrultusunda belirlenen alt problemler şu şekildedir:

1. Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni ile ilgili düşünceleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramları ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforlar nelerdir?
3. Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik

öğretmeni kavramları ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforlara ait kavramsal kategoriler nelerdir?

4. Genel Müzik Eğitimi alan öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramları ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforlar demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.11. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada, müzik alanına yönelik olarak Genel Müzik Eğitimi alan ortaokul ve lise öğrencilerinin, eğitim sistemini ve bağlantılı olarak Genel Müzik Eğitimi öğelerini oluşturan okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavram ve öğelerine yönelik görüşlerini metaforlar aracılığıyla analiz etmek; öğrencilerin olumlu ya da olumsuz algılarını tespit etmek; bu sayede bu öğeler arasında aksayan yönleri ortaya çıkarıp çözüm önerileri getirmek ve müzik eğitiminin önemini vurgulayıp müzik eğitimine etkili bir yön verebilmek amaçlanmaktadır.

1.12. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

1. Bu araştırma, araştırmacılara ve müzik öğretmenlerine müzik dersinin öğretme-öğrenme ortamı, işlenişi ve kazanımları hakkında ipuçları vermesi açısından önemlidir.
2. Öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmenine yönelik algılarının metaforlar vasıtasıyla belirlenmesinin ve ilişkilendirilmesinin müzik öğretmenlerinin öğrencilere dersi sevdirmesi, öğrenmelerini sağlaması, dersin önemini hissettirmesi ve derste başarıyı artırabilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.
3. Oluşturulan metaforlar vasıtasıyla öğrencilerin müziğe verdikleri önemin belirlenmesinin, müzik dersine karşı sergilenen önemsemez tutumu da ortadan kaldıracağı düşünülmektedir.

1.13. VARSAYIMLAR

Araştırmada,

1. Araştırma için seçilen veri toplama yönteminin nitelik, süre ve maliyet açısından araştırmanın konusuna en uygun yöntem olduğu,
2. Veri toplamak için kullanılan araç ve tekniklerin araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
3. Anketi yanıtlayan öğrencilerin çalışma evrenini yeteri kadar temsil ettiği,

4. Ulaşılan kaynaklardan elde edilen verilerin, yeterli ve güvenilir olduğu,
5. Ankete katılan öğrencilerin sorulara samimi cevap verdikleri,
6. Görüşleri alınan uzman sayısının yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.14. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma Erzurum ili Narman Anadolu Lisesi, Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu, Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi ve 19 Mayıs Ortaokulu ile sınırlıdır.
2. Öğrencilerin ürettiği metaforlar ile sınırlıdır.
3. Araştırma kapsamında ulaşılabilen ve geri dönüş sağlanan 583 öğrenci ile sınırlıdır.
4. Ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

1.15. TANIMLAR

Metafor: Bir şeyi başka şey ile benzetmeye, kıyaslamaya, anlatmaya yarayan mecazlar. Bir kavramın anlatılmasında benzer özelliklerinden dolayı başka kavramların kullanılması.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama teknikleri ve araçları ve verilerin analizi ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Selltiz, Jahoda, Deutsch ve Cook (1959), araştırma modelini, “araştırmanın amacına uygun şekilde ve en ekonomik yolla, verilerin toplanması ve analiz edilip çözümlenebilmesi için gerekli olan tüm koşulların düzenlenmesi” şeklinde tanımlamışlardır.

“Koşulların düzenlenmesinde iki temel yaklaşım vardır. Bunlar Tarama ve Denemedir. Araştırmacı, araştırmanın amacına ve içinde bulunduğu koşullara uygun olarak bu yaklaşımlardan birini kullanır” (Karasar, 2007, s. 76).

Bu doğrultuda araştırma betimsel araştırma modeline dayalı nitel destekli bir araştırma olup, nitel veriler nicel verilere dönüştürülerek yorumlanması sağlanmıştır.

Nitel araştırmalarda metaforlara yönelik olarak en sık kullanılan desen Olgubilim (Phenomenology) desendir. Yıldırım ve Şimşek’e (2008) göre, Olgubilim (Phenomenology) deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları, araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır ve başlıca veri toplama aracı ise görüşmedir. Olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır. Sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulur ve sık sık doğrudan alıntılara yer verilir. Bunun yanında ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanır ve yorumlanır (s. 69).

Fox’a (1969) göre, İçerik Analizi ise sözel veya yazılı verilerin belirli bir problem veya amaç bakımından sınıflandırılması, özetlenmesi, belirli değişken veya kavramların ölçülmesi ve bunlardan belirli bir anlam çıkarılması için taranarak kategorilere ayrılmasıdır. Tavşancıl ve Aslan’a (2001) göre, İçerik Analizi sözel-yazılı verilere,

sonradan istatistik işlemlerin uygulanabilmesine ve belirli bir kavram, görüş, durum, özellik ya da değişken hakkında önemli bilgiler edinmeye olanak sağlar.

Bu doğrultuda yöntem olarak, nitel araştırma yöntemlerinden Olgubilim (Phenomenology) Deseni kullanılmış ve elde edilen veriler İçerik Analizi yöntemiyle işlenmiştir.

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubunu, Random Örnekleme yöntemiyle 2018-2019 eğitim öğretim yılında Erzurum il ve ilçelerinden seçilen 2 ortaokul ve 2 lisede 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrenim görmekte olan 583 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan ortaokul ve lise öğrencilerinin cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre dağılımları Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1
Cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre dağılım

Cinsiyet	f	%
Kız	316	54.2
Erkek	267	45.8
Toplam	412	100.0
Yaş	f	%
10-12	63	10.8
13-15	267	45.8
16-18	239	41.0
19 ve üstü	14	2.4
Toplam	583	100.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında, toplam 583 öğrenciden 316 kişinin %54.2 oranla kız, 267 kişinin %45.8 oranla erkek olduğu ve kız öğrenci sayısının erkek öğrencilere göre çok az farklılık gösterse de cinsiyet değişkeni açısından grubun birbirine hemen hemen denk bir görünüm sergilediği söylenebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında ise, toplam 583 öğrenciden 63 kişinin %10.8 oranla 10-12, 267 kişinin %45.8 oranla 13-15, 239 kişinin %41.0 oranla 16-18 ve 14 kişinin %2.4 oranla 19 ve üstü yaş seviyesinde olduğu ve öğrencilerin 13-18 yaş aralığında daha yoğun şekilde dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tablo 2
Okul ve sınıf değişkenlerine göre dağılım

Okul	f	%
Narman Anadolu Lisesi	84	14.4
Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu	106	18.2
Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi	314	53.8
19 Mayıs Ortaokulu	79	13.6
Toplam	583	100.0

Tablo 2'nin devamı

Sınıf	f	%
5	25	4.3
6	35	6.0
7	64	11.0
8	61	10.5
9	149	25.6
10	91	15.6
11	95	16.3
12	63	10.7
Toplam	583	100.0

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmanın gerçekleştirildiği okul değişkenine göre dağılımlara bakıldığında toplam 4 okuldan 583 öğrencinin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılım 314 kişi ve %53.8 oran ile Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi’nden sağlanmıştır. Bunun haricindeki okullardan elde edilen katılımın ise hemen hemen birbirine denk olduğu söylenebilir. Araştırmanın gerçekleştirildiği okullardaki öğrencilerin sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında ise, öğrencilerden 25 kişinin %4.3 oranla 5. sınıf, 35 kişinin %6.0 oranla 6. sınıf, 64 kişinin %11.0 oranla 7. sınıf, 61 kişinin %10.5 oranla 8. sınıf, 149 kişinin %25.6 oranla 9. sınıf, 91 kişinin %15.6 oranla 10. sınıf, 95 kişinin %16.3 oranla 11. sınıf ve 63 kişinin %10.7 oranla 12. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir. Tabloda araştırmaya katılan öğrenci sayısına bakıldığında, en yoğun katılımın 9. Sınıf öğrencilerinden sağlandığı söylenebilir.

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada yöntem dahilinde literatür taraması yapılarak konu ile ilgili kavramsal altyapı oluşturulmaya çalışılmıştır. Literatür taraması ile kitap, dergi, makale, tez v.b. den bilgi toplanmaya çalışılmıştır. Ayrıca internet tabanlı kaynaklar da kullanılmış ve özellikle tezlere online veri tabanları ile ulaşılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı, iki bölümlü bir form olarak düzenlenmiştir. Birinci bölümde öğrencilerin demografik bilgileri ve okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni hakkındaki düşüncelerine yönelik bir form oluşturulmuş, ikinci bölümde ise öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarını ortaya koymak amacıyla, “Okul ... gibidir. Çünkü”, “Okul idaresi ... gibidir. Çünkü”, “Müzik ... gibidir. Çünkü”, “Müzik dersi ... gibidir. Çünkü” ve “Müzik öğretmeni ... gibidir. Çünkü” ifadelerini içeren ve yarı yapılandırılmış şekilde tasarlanan bir form aracılığıyla veri elde edilmiştir. Metafor

oluşturmada “Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi, Müzik Öğretmeni ... gibidir.” ifadelerinden metaforlar, “Çünkü ...” ifadesinden ise bu metaforların gerekçeleriyle ilişkilendirme yapılarak metafor kategorileri üretilmiştir.

Anket formu, çalışma grubu okullarındaki katılımcılara araştırmacı tarafından bizzat gidilerek uygulanmıştır. Uygulama öncesi katılımcılara, oluşturulacak metaforun doğrusu ya da yanlışı olmadığı, kavram ile ilgili bir tek metafor üretilmesi gerektiği, üretilen metaforun gerekçesinin “Çünkü” ile başlayan cümlede nasıl açıklanacağı ve metafor üretirken birbirini takliti önlemek için herkesin kendi düşüncesi ne ise onu yazması gerektiği konularında birtakım ön bilgiler verilerek daha doğru ve sağlıklı sonuçlara ulaşılması hedeflenmiştir.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi ve yorumlanması Saban’dan (2009) yararlanılarak aşamalar halinde yapılmış, elde edilen veriler çözümlenerek sayısallaştırılmış ve SPSS 22.0 paket programında kodlanarak analiz edilmiştir. İşlem basamakları şu şekildedir:

2.4.1. Metafor Kodlama ve Ayıklama

Bu aşamada metafor formları 1’den başlayarak numaralandırılmış ve katılımcılar tarafından metaforların belirgin şekilde ifade edilip edilmediğine bakılmıştır. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni kavramlarına ilişkin metaforların yer aldığı ancak gerekçesi bulunmayan formlar, Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni kavramlarının sadece gerekçesinin bulunduğu formlar ve Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni kavramlarına ilişkin metafor ve gerekçesinin olmadığı boş bırakılan formlar işaretlenerek analiz dışına çıkarılmıştır. Geriye kalan formlardaki metaforlar tekrar gözden geçirilerek, her metaforda benzeyen, benzetilen ve benzeyen-benzetilen arasındaki bağıntı içerik analizi ile analiz edilmiştir.

2.4.2. Kategori Geliştirme

Katılımcılar tarafından metafor formlarında yer alan ve Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni kavramlarına yönelik olarak üretilen metaforlar, katılımcıların oluşturdukları metaforun gerekçesine bakılarak kategorilendirilmiştir. Metafor form numaraları, gerekçeleri karşılığında bu metaforlarla ilişkilendirilen kategorilerle eşleştirilerek kategori geliştirme işlemi tamamlanmıştır.

2.4.3. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliği için, oluşturulan metafor ve kavramsal kategori listeleri, metaforların kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini ortaya koymak amacıyla 3 alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Görüşleri alınan uzman grubunun bilgileri Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3
Uzman grubu bilgileri

	Üniversite/Fakülte/Bölüm	Ünvan	Alan
1	Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi
2	Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Dr. Öğr. Ü.	Türk Dili ve Edebiyatı
3	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü	Doç. Dr.	Müzik Eğitimi

Katılımcıların geliştirdikleri metaforlara ait oluşturdukları gerekçelere bağlı olarak cevapların genelini yansıtacak nesnel görüşlerle ilişkilendirilmiş kategorilerin uzman görüşleri doğrultusunda temsil niteliğinin test edilmesi ile geçerlik için araştırmanın inanılabilirliği da ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Güvenirlik için ise, uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda uzmanların yaptığı eleştiriler ve araştırmacının oluşturduğu kategoriler karşılaştırılmış, görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları belirlenerek Miles ve Huberman’ın (1994) [**Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı**] formülü kullanılmıştır.

Tablo 4
Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni kavramlarına yönelik metaforlar için güvenilirlik hesaplama tablosu

	Uzman Görüşü	Metafor üretilen kavramlar				
		Okul	Okul İdaresi	Müzik	Müzik Dersi	Müzik Öğretmeni
Metafor Sayısı	Görüş Birliği	102	145	130	185	130
	Görüş Ayrılığı	4	9	6	5	8
	Toplam Metafor	106	154	136	190	138
Güvenirlik Formülü	Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı	102/102+4	145/145+9	130/130+6	185/185+5	130/130+8
	Güvenirlik	.96	.94	.95	.97	.94

Bu formüle göre elde edilen uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda arzu edilen düzeyde bir güvenilirliğin sağlandığı kabul edilmektedir. Buna bağlı olarak, elde edilen metaforların dağılımına bakıldığında “Okul” kavramı için elde edilen 106 metaforun güvenilirliği **0.96**, “Okul İdaresi” kavramı için elde edilen 154 metaforun güvenilirliği **0.94**, “Müzik” kavramı için elde edilen 136 metaforun güvenilirliği **0.95**, “Müzik Dersi” kavramı için elde edilen 190 metaforun güvenilirliği **0.97** ve “Müzik Öğretmeni” kavramı için elde edilen 138 metaforun güvenilirliği **0.94** olarak hesaplanmıştır. Yani elde edilen metaforlar,

“Okul” kavramı için %96, “Okul İdaresi” kavramı için %94, “Müzik” kavramı için %95, “Müzik Dersi” kavramı için %97 ve “Müzik Öğretmeni” kavramı için %94 oranında güvenilirdir.

2.4.4. Verilerin SPSS Programına Aktarımı ve Analizi

Araştırmada öncelikle katılımcıların demografik bilgileri ve okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni hakkındaki düşüncelerine yönelik veriler SPSS programına girilerek frekans ve yüzde analizi yapılmış ve dağılımlar belirlenmiştir. Katılımcıların ürettikleri metaforlara yönelik olarak ise, “Okul”, “Okul İdaresi”, “Müzik”, “Müzik Dersi” ve “Müzik Öğretmeni” kavramlarına yönelik üretilen metaforlar kategorilere ayrıldıktan sonra, tüm veriler bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS programında form numarasına göre kodlanmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda öğrencilerin ürettikleri metaforların ve buldukları kategoriye temsil eden katılımcıların miktar ve dağılımları için frekans ve yüzde analizi yapılarak üretilen metaforların yoğunlukları belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların ürettikleri metaforların cinsiyet, yaş okul ve sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için, betimsel istatistiklerden Crosstabs uygulanarak belirtilen değişkenlere göre dağılımlar tespit edilmiş ve farklılık olup olmadığı Pearson Chi-Square testi kullanılarak .05 anlamlılık düzeyine göre test edilmiştir.

Hipotez testlerinde anakütle parametrelerine ilişkin iddialar iki hipotez ile gösterilir. Anakütle parametresi (gerçek değer) ile örneklem istatistiğinin (tahmin değeri) birbirine eşit olduğunu ya da aralarındaki farkın sıfır olduğunu ifade eden hipotez Sıfır Hipotezi (istatistiksel hipotez, yokluk hipotezi, varsayılan hipotez) olarak adlandırılır ve H_0 ile gösterilir. Sıfır hipotezine karşıt olan ve söz konusu iki değer arasındaki farkın rassal nedenlerden meydana gelmeyecek kadar önemli (anlamlı) olduğunu gösteren hipoteze ise, Alternatif Hipotez (karşıt hipotez, araştırma hipotezi) denir ve H_1 ile gösterilir. Sıfır hipotezi kabul edilirse alternatif hipotez ret, sıfır hipotezi reddedilirse alternatif hipotez kabul edilmiş sayılır (Ergün Bülbül, 2001, s. 212).

Araştırmada üretilen metaforların demografik değişkenlere göre farklılığına yönelik olarak yapılan Pearson Chi-Square testinde %95 güven aralığı ve .05 anlamlılık düzeyine göre hipotezler test edilmiştir. Hipotez testlerinde elde edilen p değerinin .05'ten büyük olması durumunda araştırmacının hipotezinin yanlış olduğu ve değişkenler arasında fark olmadığı; p değerinin .05'ten küçük olması durumunda ise araştırmacının hipotezinin doğru olduğu ve değişkenler arasında fark olduğu sonucu çıkarılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda oluşturulan tablolara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. ÖĞRENCİLERİN OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Tablo 5
Öğrencilerin okulu sevme durumlarına göre dağılımı

Okulu sevme durumu	f	%
Evet	384	65.9
Hayır	199	34.1
Toplam	583	100.0

Tablo 5 incelendiğinde, 583 öğrenciden 384'ünün %65.9 oranla okulu sevdiği, 199'unun ise %34.1 oranla okulu sevmediği görülmektedir. Bu bulgu doğrultusunda, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun okulu sevdiği, ancak azımsanamayacak bir kısmının ise şahsi, fiziki, maddi veya psikolojik olabileceği düşünülen sebeplerden dolayı okulu sevmediği söylenebilir.

Tablo 6
Öğrenci görüşlerine göre okul idaresinin müzik dersi ve öğretmenini destekleme durumu

Okul idaresinin müzik dersi ve öğretmenini destekleme durumu	f	%
Evet	339	58.1
Hayır	244	41.9
Toplam	583	100.0

Tablo 6 incelendiğinde, 583 öğrenciden 339'unun %58.1 oranla okul idaresinin müzik dersi ve müzik öğretmenini yeterince desteklediğini düşündüğü, 244'ünün ise %41.9 oranla okul idaresinin müzik dersi ve müzik öğretmenine yeterince önem vermediğini ve desteklemediğini düşündüğü görülmektedir. Bu bulgu doğrultusunda, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun müzik dersi ve öğretmeninin okul idaresince önemsendiğini ve desteklendiğini düşündüğü, ancak azımsanamayacak bir kısmının ise müzik dersi ve dolayısıyla müzik öğretmenine karşı hem toplumda hem de okullarda varolan gereksiz ve önemsiz bir ders yaklaşımından kaynaklandığı düşünülen sebeplerden dolayı müzik dersi ve öğretmenine okul idaresinin gerekli önemi vermediğini düşündüğü söylenebilir.

Tablo 7

Öğrencilerin müzik, müzik dersi ve müzik öğretmenini sevme durumlarına göre dağılımı

Müziği sevme durumu	f	%
Evet	551	94.5
Hayır	32	5.5
Toplam	583	100.0
Müzik dersini sevme durumu	f	%
Evet	470	80.6
Hayır	113	19.4
Toplam	583	100.0
Müzik öğretmenini sevme durumu	f	%
Evet	537	92.1
Hayır	46	7.9
Toplam	583	100.0

Tablo 7 incelendiğinde, 583 öğrenciden 551'inin %94.5 oranla müziği sevdiği ve 32'sinin ise %5.5 oranla müzikten hoşlanmadığı, 470'inin %80.6 oranla müzik dersini sevdiği ve 113'ünün %19.4 oranla müzik dersinden hoşlanmadığı ve 537'sinin %92.1 oranla müzik öğretmenini sevdiği ve 46'sının ise %7.9 oranla müzik öğretmeninden hoşlanmadığı görülmektedir. Bu bulgu doğrultusunda, öğrencilerin çok büyük bir kısmının müziğe, müzik dersine ve müzik öğretmenine değer verdiği ve sevdiği, sevmeyen öğrencilerin yaklaşımlarında ise toplumda ve özellikle ailede müziğe yeterince önem verilmemesinin ve öğrencilerin doğru bilinçlendirilmemesinin etkili olduğu söylenebilir.

3.2. OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ METAFORLARA YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Tablo 8

Üretilen metaforlara yönelik betimsel istatistik

Metafor form sayısı	Metafor üretilen kavramlar									
	Okul		Okul idaresi		Müzik		Müzik dersi		Müzik öğretmeni	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Geçerli metafor sayısı	581	99.7	570	97.8	570	97.8	564	96.7	563	96.6
Boş bırakılan form sayısı	2	0.3	13	2.2	13	2.2	19	3.3	20	3.4
Toplam	583	100.0	583	100.0	583	100.0	583	100.0	583	100.0

Tablo 8'de görüldüğü gibi okul kavramına ait 581 öğrenci geçerli metafor üretirken, 2 öğrenci formu boş bırakmış; okul idaresi kavramına ait 570 öğrenci geçerli metafor üretirken, 13 öğrenci formu boş bırakmış; müzik kavramına ait 570 öğrenci geçerli metafor üretirken, 13 öğrenci formu boş bırakmış; müzik dersi kavramına ait 564 öğrenci geçerli metafor üretirken, 19 öğrenci formu boş bırakmış ve müzik öğretmeni kavramına ait 563 öğrenci geçerli metafor üretirken, 20 öğrenci formu boş bırakmıştır. Tablo 9'da "Okul" kavramına yönelik olarak üretilen metaforlar görülmektedir.

3.2.1. Okul, Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 9

Okul kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı

Olumlu Metaforlar											
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%			
1	Ev	236	40.5	24	Rehber	2	0.3	47	Kahvehane	1	0.2
2	Aile	28	4.8	25	Kurtuluş	2	0.3	48	Okul	1	0.2
3	Yuva	22	3.8	26	Yatak	2	0.3	49	Kucaklama	1	0.2
4	Hayat	18	3.1	27	Işık	2	0.3	50	Mahalle	1	0.2
5	Anne	10	1.7	28	Meslek	2	0.3	51	Antika	1	0.2
6	Cennet	9	1.5	29	Eğitim	2	0.3	52	Kale	1	0.2
7	Arkadaş	7	1.2	30	Tarla	1	0.2	53	Yol	1	0.2
8	Eğitimhane	6	1	31	Kütüphane	1	0.2	54	Kalp	1	0.2
9	İlim Yuvası	5	0.9	32	Temel	1	0.2	55	Dolap	1	0.2
10	Bilgi	4	0.7	33	Orman	1	0.2	56	Araba	1	0.2
11	Baba	4	0.7	34	Gül	1	0.2	57	Anahtar	1	0.2
12	Çiçek	4	0.7	35	Başbakan	1	0.2	58	Sınav	1	0.2
13	Park	4	0.7	36	Şemsiye	1	0.2	59	Sohbet Odası	1	0.2
14	Ülkenin Geleceği	4	0.7	37	Kelebek Ömrü	1	0.2	60	Pamuk	1	0.2
15	Eğlence	4	0.7	38	İnternet	1	0.2	61	Keşif	1	0.2
16	Güneş	3	0.5	39	Ateş	1	0.2	62	Hayal	1	0.2
17	Nefes	3	0.5	40	Sözlük	1	0.2	63	Zaman	1	0.2
18	Kitap	3	0.5	41	Lamba	1	0.2	64	Arı Kovanı	1	0.2
19	Su	3	0.5	42	Yürek	1	0.2	65	Silgi	1	0.2
20	Beyin	3	0.5	43	Sandalye	1	0.2	66	Pusulula	1	0.2
21	Bahar	2	0.3	44	Basamak	1	0.2	67	Soğan	1	0.2
22	İş	2	0.3	45	İlaç	1	0.2	68	Sığınak	1	0.2
23	Çiçek Bahçesi	2	0.3	46	Fabrika	1	0.2	69	Merdiven	1	0.2
Olumlu Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f			%					
			438			75.4					
Olumsuz Metaforlar											
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%			
1	Cezavi	74	12.7	14	Disiplin	1	0.2	27	Aşı	1	0.2
2	Cehennem	12	2.1	15	Karadelik	1	0.2	28	Dehliz	1	0.2
3	İşkence	9	1.5	16	Havuz	1	0.2	29	Gereksiz	1	0.2
4	Tımarhane	6	1	17	Çukur	1	0.2	30	Karakol	1	0.2
5	Hastane	4	0.7	18	Mahkeme	1	0.2	31	Çiftlik	1	0.2
6	Zindan	3	0.5	19	Çöplük	1	0.2	32	Kötü Bir Yer	1	0.2
7	Nötr	2	0.3	20	Araf	1	0.2	33	Suriyeli	1	0.2
8	Ceza	2	0.3	21	Hücre	1	0.2	34	Çivili Yatak	1	0.2
9	Zulüm	2	0.3	22	Ping	1	0.2	35	Ahır	1	0.2
10	Nuhun Gemisi	2	0.3	23	Hayvan Barınağı	1	0.2	36	Boşluk	1	0.2
11	Susunluk	1	0.2	24	Dingonun Ahır	1	0.2	37	Gecekond	1	0.2
12	Terbiye	1	0.2	25	Açık Büfe	1	0.2				
13	Leş	1	0.2	26	İçi Boş Teneke	1	0.2				
Olumsuz Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f			%					
			143			24.6					
Metafor Sayısı			f			%					
Olumlu Metafor Sayısı			69			65.1					
Olumsuz Metafor Sayısı			37			34.9					
Toplam Metafor			106			100.0					

Tablo 9’da öğrencilerin “Okul” kavramı ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforların sıralamaları ve frekans ve yüzde dağılımlarına göre, 583 öğrenciden 438’inin %75.4 oranla olumlu ve 143’ünün %24.6 oranla olumsuz olmak üzere 581’inin geçerli metafor ürettiği ve “Okul” kavramına yönelik olarak %65.1 oranla 69 adet olumlu, %34.9 oranla 37 adet olumsuz olmak üzere toplam 106 adet geçerli metafor bulunduğu görülmektedir. “Okul” kavramına yönelik olarak üretilen metaforlara bakıldığında, en çok üretilen metaforun “Ev” metaforu olduğu, olumlu metafor olarak en sık üretilen metaforun “Ev” (%40.5 oranla 236 öğrenci) metaforu olduğu; olumsuz metafor olarak en sık üretilen metaforun ise “Cezaevi” (%12.7 oranla 74 öğrenci) metaforu olduğu görülmektedir.

Bu bulgudan hareketle, öğrencilerin büyük çoğunluğunun “Okul” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, okulu içselleştirip benimsedikleri ve okulu sevdikleri söylenebilir. Üretilen olumlu metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin okulu kendilerini güvende hissettikleri ve kendi evlerine benzer sıcak bir ortam olarak gördükleri, okul ortamını aile ortamı olarak benimsedikleri, okulu bilgi kaynağı ve geleceğe ışık tutan bir rehber olarak gördükleri ve okulun kendilerinin iyi hissettirdiğini düşündükleri söylenebilir.

“Okul” kavramına yönelik elde edilen bulgulara bağlı olarak, az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise zihinlerinde olumsuz yönde algı oluştuğu da görülmektedir. Üretilen olumsuz metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin bir kısmının ise okulu bunaltıcı ve baskıcı bir yer olarak gördükleri, özgürlüklerinin kısıtlandığını düşündükleri, okulun kendilerine herhangi bir şey katmadığı ve gereksiz bir uğraş olduğu düşüncesini benimsedikleri söylenebilir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumun, özellikle okullardaki okul idaresinin disiplinli ve geçit vermez tavrından kaynaklandığı ve her okulda birbirine denk eğitim-öğretim ortamları ve imkânlarının sunulmamasının öğrenciler üstünde olumsuz etki yarattığı düşünülmektedir. Öğrencilerin araştırma dâhilindeki bir başka kavram olan “Okul İdaresi” kavramına yönelik olarak üretilmiş oldukları metaforlar Tablo 10’da görülmektedir.

3.2.2. Okul İdaresi, Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 10

Okul idaresi kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı

Olumlu Metaforlar													
Metaforlar			f	%	Metaforlar			f	%	Metaforlar		f	%
1	Aile	110	18.9	25	Aslan	2	0.3	49	Can Yoldaşı	1	0.2		
2	Baba	56	9.6	26	Melek	2	0.3	50	Komutan	1	0.2		
3	Anne ve Baba	24	4.1	27	Muhtar	2	0.3	51	Koca Bir Çınar	1	0.2		
4	Rehber	10	1.7	28	Amca	2	0.3	52	Meşale	1	0.2		
5	Devlet	10	1.7	29	Abi	2	0.3	53	Kelebek	1	0.2		
6	Hakim	9	1.5	30	Valilik	2	0.3	54	Karınca Yuvası	1	0.2		
7	Polis	9	1.5	31	Sözlük	2	0.3	55	İktidar	1	0.2		
8	Güvenlik	8	1.4	32	Reis	2	0.3	56	Bakkal	1	0.2		
9	Arkadaş	7	1.2	33	Padişah	2	0.3	57	Ali Koç	1	0.2		
10	Yasa	6	1	34	Avengers	2	0.3	58	Patron	1	0.2		
11	Meclis	6	1	35	Kalp	2	0.3	59	Adam	1	0.2		
12	Beyin	6	1	36	Atalarımız	1	0.2	60	Terapist	1	0.2		
13	Direk	5	0.9	37	Yardım	1	0.2	61	Yönetmelik	1	0.2		
14	Anne	5	0.9	38	Hukuk	1	0.2	62	Büyükler	1	0.2		
15	Koruma	4	0.7	39	Başkent	1	0.2	63	Kanun	1	0.2		
16	Adalet	4	0.7	40	Ateş	1	0.2	64	Kurtarma	1	0.2		
17	Başkan	4	0.7	41	Akıl	1	0.2	65	Yardımsever	1	0.2		
18	Başbakan	4	0.7	42	Kovan	1	0.2	66	Terbiye	1	0.2		
19	Cumhurbaşkanı	4	0.7	43	Üye	1	0.2	67	Avukat	1	0.2		
20	Yönetmen	3	0.5	44	Duvar	1	0.2	68	Mont	1	0.2		
21	Danışman	3	0.5	45	Ağ	1	0.2	69	Çözüm	1	0.2		
22	Çiçek	3	0.5	46	Güç	1	0.2	70	İmam	1	0.2		
23	İyi Kalpli	3	0.5	47	Bir elmanın yarısı	1	0.2	71	Kuyumcu	1	0.2		
24	Ağaç	2	0.3	48	Dünyam	1	0.2						
Olumlu Metafor Üreten Öğrenci Sayısı				f				%					
				363				63.7					
Olumsuz Metaforlar													
Metaforlar			f	%	Metaforlar			f	%	Metaforlar		f	%
1	Gardiyan	41	7.0	19	Sıfır	2	0.3	37	Soyguncu	1	0.2		
2	Mahkeme	18	3.1	20	Külliyeye	2	0.3	38	Şovmen	1	0.2		
3	Disiplin	14	2.4	21	Disiplinsizlik	2	0.3	39	Nazi Kampı	1	0.2		
4	Hapishane	9	1.5	22	Dilenci	2	0.3	40	Sıkıyönetim	1	0.2		
5	Askeriye	9	1.5	23	Hayır Kurumu	2	0.3	41	Zabıta	1	0.2		
6	Karakol	6	1	24	Arı	1	0.2	42	Canavar	1	0.2		
7	Cehennem	5	0.9	25	Nota vermek	1	0.2	43	Düşman	1	0.2		
8	Taş	5	0.9	26	Eziyet	1	0.2	44	Perde	1	0.2		
9	Kötülük	4	0.7	27	Kabadayı	1	0.2	45	Zorunluluk	1	0.2		
10	Bekçi	4	0.7	28	Uzay	1	0.2	46	Huzursuzluk	1	0.2		
11	Çoban	4	0.7	29	Yargıtay	1	0.2	47	Ayı	1	0.2		
12	Şeytan	4	0.7	30	Hayal Kırıklığı	1	0.2	48	Azrail	1	0.2		
13	Boşluk	3	0.5	31	Dengesiz	1	0.2	49	Emperyalizm	1	0.2		
14	Diktatör	3	0.5	32	Barut	1	0.2	50	Öcü	1	0.2		
15	Ceza	2	0.3	33	Yetersizlik	1	0.2	51	Cellat	1	0.2		
16	Hitler	2	0.3	34	Mafya	1	0.2	52	Yetersiz Bakiye	1	0.2		
17	Umursamazlık	2	0.3	35	Kararsız	1	0.2	53	Anneanne	1	0.2		
18	FBI	2	0.3	36	Deniz	1	0.2	54	Meteor	1	0.2		

Tablo 10'un devamı

Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%			
55	Sevimsiz	1	0.2	65	Ortaçağ Kilisesi	1	0.2	75	Acı Biber	1	0.2
56	Korkutucu	1	0.2	66	İş	1	0.2	76	Kurultay	1	0.2
57	Hırsız	1	0.2	67	Toplum	1	0.2	77	Savcı	1	0.2
58	Yanardağ	1	0.2	68	Buz	1	0.2	78	Korkak	1	0.2
59	Menfaatçi	1	0.2	69	Ruh	1	0.2	79	Adalet Sarayı	1	0.2
60	Asker	1	0.2	70	Zulüm	1	0.2	80	Sırat Köprüsü	1	0.2
61	Hayalet	1	0.2	71	Uyuz	1	0.2	81	Tilki	1	0.2
62	Acı	1	0.2	72	İhtiyar	1	0.2	82	Korku Tüneli	1	0.2
63	İnfaz Memuru	1	0.2	73	Esad	1	0.2	83	Otorite	1	0.2
64	Yabancı	1	0.2	74	İngiltere	1	0.2				
Olumsuz Metafor Üreten Öğrenci Sayısı				f		%					
				207		36.3					
Metafor Sayısı				f		%					
Olumlu Metafor Sayısı				71		46.1					
Olumsuz Metafor Sayısı				83		53.9					
Toplam Metafor				154		100.0					

Tablo 10'da öğrencilerin “Okul İdaresi” kavramı ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforların sıralamaları ve frekans ve yüzde dağılımlarına göre, 583 öğrenciden 363'ünün %63.7 oranla olumlu ve 207'sinin %36.3 oranla olumsuz olmak üzere 570'inin geçerli metafor ürettiği ve “Okul İdaresi” kavramına yönelik olarak %53.9 oranla 83 adet olumsuz, %46.1 oranla 71 adet olumlu olmak üzere toplam 154 adet geçerli metafor bulunduğu görülmektedir. “Okul İdaresi” kavramına yönelik olarak üretilen metaforlara bakıldığında, en çok üretilen metaforun “Aile” metaforu olduğu, olumlu metafor olarak en sık üretilen metaforun “Aile” (%18.9 oranla 110 öğrenci) metaforu olduğu; olumsuz metafor olarak en sık üretilen metaforun ise “Gardiyan (%7.0 oranla 41 öğrenci) metaforu olduğu görülmektedir.

Bu bulgudan hareketle, “Okul İdaresi” kavramına yönelik olarak üretilen olumlu metafor sayısı olumsuz metafor sayısından fazla olmasına ve öğrenciler tarafından en çok üretilen metaforun olumlu metaforlardan “Aile” metaforu olmasına rağmen, üretilen olumsuz metaforların olumlu metaforlardan daha çok olduğu ve dolayısıyla öğrencilerin çoğunluğunun zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumsuz yönde olduğu, okul idaresini genellikle sevmedikleri ve benimsemedikleri söylenebilir. Üretilen olumlu metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin bir kısmının okul idaresini aile olarak benimsedikleri, okul idaresindeki bireyleri kendilerini koruyan, yardım ve kılavuzluk eden, sıkıntılarına çözüm getiren ailelerinden birer fert olarak gördükleri ve yönetimin en önemli yapı taşlarını oluşturduğunu düşündükleri söylenebilir.

“Okul İdaresi” kavramına yönelik elde edilen bulgulara bağlı olarak, üretilen olumsuz metaforlara genel olarak bakıldığında ise, öğrencilerin büyük bir kısmının okul

idaresini kısıtlayıcı ve sıkıntı veren bir unsur olarak gördükleri, okul idaresindeki bireyleri aşırı disiplin uygulayan, yasaklar koyan, adaletsizlik ve sömürü sembolü olarak algıladıkları söylenebilir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumun, özellikle okul idaresindeki idarecilerin öğrencilere kişisel olarak yeterince ılımlı yaklaşım sergilememesinden ve okullardaki rehberlik hizmetlerinin yeterli ve amacına ulaşır şekilde olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Öğrencilerin araştırma dâhilindeki bir başka kavram olan “Müzik” kavramına yönelik olarak üretmiş oldukları metaforlar Tablo 11’de görülmektedir.

3.2.3. Müzik Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 11

Müzik kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı

Olumlu Metaforlar											
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%			
1	Hayat	91	15.6	35	Damardaki Kan	3	0.5	69	Vitamin	1	0.2
2	Huzur	35	6	36	Arkadaş	3	0.5	70	Nota	1	0.2
3	Ruhun Gıdası	26	4.5	37	Işık	3	0.5	71	Psikolog	1	0.2
4	Ruh	24	4.1	38	Sadece bir ders	3	0.5	72	Tatil	1	0.2
5	Su	22	3.8	39	Mutluluk	2	0.3	73	Alev	1	0.2
6	İlaç	21	3.6	40	Asalet	2	0.3	74	Moral	1	0.2
7	Terapi	21	3.6	41	Derman	2	0.3	75	Bal	1	0.2
8	Gıda	19	3.3	42	Dünya	2	0.3	76	Flaster	1	0.2
9	Oksijen	16	2.7	43	İnsan	2	0.3	77	Bahçe	1	0.2
10	Eğlence	13	2.2	44	Mutluluk	2	0.3	78	Kelebek	1	0.2
11	Aşk	13	2.2	45	Sakinlik	2	0.3	79	Ruh Parlatıcı	1	0.2
12	Doğa	11	1.9	46	Papağan	2	0.3	80	Meşale	1	0.2
13	Can	9	1.5	47	Enstrüman	2	0.3	81	Bülbül	1	0.2
14	Güzel ses	9	1.5	48	Rüya	2	0.3	82	Aşı	1	0.2
15	Nefes	9	1.5	49	Yaşam Tarzı	2	0.3	83	Anlam	1	0.2
16	Dinlendirici	9	1.5	50	Ekmek	2	0.3	84	Sohbet	1	0.2
17	Yemek	8	1.4	51	Kitap	2	0.3	85	Uçan Halı	1	0.2
18	Hayal	8	1.4	52	İftar	2	0.3	86	Uzay	1	0.2
19	His	7	1.2	53	Oyun	2	0.3	87	Çağdaşlık	1	0.2
20	Sevgi	7	1.2	54	Masaj	2	0.3	88	Gökkuşağı	1	0.2
21	İnsan ruhu	6	1	55	Deniz	2	0.3	89	Ağaç	1	0.2
22	Cennet	6	1	56	Matematik	2	0.3	90	Yıldızlar	1	0.2
23	Çikolata	5	0.9	57	Hava	2	0.3	91	Yaşanmışlık	1	0.2
24	Sanat	5	0.9	58	Toprak	2	0.3	92	Keman	1	0.2
25	Kuş	4	0.7	59	Sakinleştirici	2	0.3	93	Rehber	1	0.2
26	İhtiyaç	4	0.7	60	Hayatın Parçası	2	0.3	94	Gelişim	1	0.2
27	Rüzgâr	4	0.7	61	Şarkı	2	0.3	95	Renk	1	0.2
28	Neşe	4	0.7	62	Ahmet Kaya	2	0.3	96	Umut	1	0.2
29	Ateş	3	0.5	63	Ferahlık	2	0.3	97	Hazine	1	0.2
30	Çiçekler	3	0.5	64	Enerji İçeceği	2	0.3	98	Mola	1	0.2
31	Uyku	3	0.5	65	Hayatın rengi	1	0.2	99	Taşıyıcı	1	0.2
32	Bulut	3	0.5	66	Gözyaşı	1	0.2	100	Sağlık	1	0.2
33	Bahar	3	0.5	67	Temizlik	1	0.2	101	Uyuşturucu	1	0.2
34	Kalp	3	0.5	68	Güneş	1	0.2	102	Hayat Dayanağı	1	0.2

Tablo 11'in devamı

Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%			
103	Okul	1	0.2	113	Hayatın Ritmi	1	0.2	123	Hayat Felsefesi	1	0.2
104	Yoldaş	1	0.2	114	Yaşam Kaynağı	1	0.2	124	Şah Damar	1	0.2
105	Maaş	1	0.2	115	Tatlı	1	0.2	125	Bitki	1	0.2
106	Aleyna Tilki	1	0.2	116	Kardeş	1	0.2	126	Bilgisayar	1	0.2
107	Tiyatro	1	0.2	117	Oyun Parkı	1	0.2	127	Tecrübe	1	0.2
108	Efkar	1	0.2	118	Memleket	1	0.2	128	Zaman	1	0.2
109	Bebek	1	0.2	119	Melodi	1	0.2	129	Slime	1	0.2
110	Banyo	1	0.2	120	Cennete Açılan Kapı	1	0.2	130	Şiir	1	0.2
111	Dans	1	0.2	121	Arı Kovanı	1	0.2	131	Festival	1	0.2
112	Antidepresan	1	0.2	122	İnanç	1	0.2	132	Tutku	1	0.2
Olumlu Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f	%							
			566	99.3							
Olumsuz Metaforlar											
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%			
1	İp	1	0.2	2	Berbat birşey	1	0.2	3	Taş	1	0.2
4	Çılgılık	1	0.2								
Olumsuz Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f	%							
			4	0.7							
Metafor Sayısı			f	%							
Olumlu Metafor Sayısı			132	97.1							
Olumsuz Metafor Sayısı			4	2.9							
Toplam Metafor			136	100.0							

Tablo 11'de öğrencilerin “Müzik” kavramı ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforların sıralamaları ve frekans ve yüzde dağılımlarına göre, 583 öğrenciden 566'sının %99.3 oranla olumlu ve 4'ünün %0.7 oranla olumsuz olmak üzere 570'inin geçerli metafor ürettiği ve “Müzik” kavramına yönelik olarak %97.1 oranla 132 adet olumlu, %2.9 oranla 4 adet olumsuz olmak üzere toplam 136 adet geçerli metafor bulunduğu görülmektedir. “Müzik” kavramına yönelik olarak üretilen metaforlara bakıldığında, en çok üretilen metaforun “Hayat” metaforu olduğu, olumlu metafor olarak en sık üretilen metaforun “Hayat” (%15.6 oranla 91 öğrenci) metaforu olduğu; olumsuz metafor olarak ise birbirine denk sayıda “İp”, “Berbat bir şey”, “Taş” ve “Çılgılık” (%0.2 oranla 1'er öğrenci) metaforlarının üretildiği görülmektedir.

Bu bulgudan hareketle, öğrencilerin tamamına yakınının “Müzik” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, müziği içselleştirip benimsedikleri ve müziği sevdikleri söylenebilir. Üretilen olumlu metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin müziği sevdikleri, müziği rahatlatıcı bir unsur ve bir ihtiyaç olarak gördükleri ve müziği duyguları ifade etmek ve mutluluğa ulaşmak için bir araç olarak benimsedikleri söylenebilir.

“Müzik” kavramına yönelik elde edilen bulgulara bağlı olarak, az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise zihinlerinde olumsuz yönde algı oluştuğu da görülmektedir.

Üretilen olumsuz metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin bir kısmının ise müziği sevmediği ve gereksiz bir uğraş olduğu düşüncesini benimsedikleri söylenebilir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumda, özellikle toplumumuzda ve ailelerde müziğe karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir uğraş olması düşüncesinin ve bu düşünceye bağlı olarak öğrencilerin de bu tutumdan olumsuz etkilenmesinin katkısı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin araştırma dâhilindeki bir başka kavram olan “Müzik Dersi” kavramına yönelik olarak üretmiş oldukları metaforlar Tablo 12’de görülmektedir.

3.2.4. Müzik Dersi Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 12

Müzik Dersi kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı

Olumlu Metaforlar								
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%
1 Eğlence	46	7.9	34 Öğretici	4	0.7	67 Antibiyotik	2	0.3
2 Hayat	26	4.5	35 Masaj	4	0.7	68 Ev	2	0.3
3 Terapi	26	4.5	36 Kuş	3	0.5	69 Sevgili	2	0.3
4 Oksijen	17	2.9	37 Neşe	3	0.5	70 Öncü	2	0.3
5 Çiçek	13	2.2	38 Ruh	3	0.5	71 Bal	2	0.3
6 Huzur	13	2.2	39 Arkadaş	3	0.5	72 Çiçeğin Gövdesi	2	0.3
7 Su	12	2.1	40 Uyku	3	0.5	73 Renkler	2	0.3
8 Mutluluk	12	2.1	41 Kalp	3	0.5	74 Oyun Parkı	2	0.3
9 Ruhun Gıdası	10	1.7	42 Matematik Problemi	3	0.5	75 Toprak	2	0.3
10 Boş Ders	9	1.5	43 Nefes	3	0.5	76 Düğün	2	0.3
11 En Güzel Ders	9	1.5	44 Anne	3	0.5	77 Eczane	2	0.3
12 Rehber	8	1.4	45 Konser	3	0.5	78 Panayır	2	0.3
13 Cennet	7	1.2	46 Tatil	3	0.5	79 Dünya	1	0.2
14 Dinlence	7	1.2	47 Enstrüman	3	0.5	80 Bayram	1	0.2
15 Etkinlik	7	1.2	48 İyilik	3	0.5	81 Kar	1	0.2
16 Çikolata	6	1	49 Mola	3	0.5	82 Vücut	1	0.2
17 Sevgi	6	1	50 Yemek	3	0.5	83 Helyum	1	0.2
18 Lunapark	6	1	51 Zaman	2	0.3	84 Tutku	1	0.2
19 İlaç	6	1	52 Komedi	2	0.3	85 Belgesel	1	0.2
20 Güneş	5	0.9	53 Bahçe	2	0.3	86 Kurtuluş	1	0.2
21 Güzellik	5	0.9	54 Dinlenme	2	0.3	87 Tuz	1	0.2
22 Ağaç	5	0.9	55 Bulut	2	0.3	88 Yıldırım	1	0.2
23 Nota	5	0.9	56 İlham	2	0.3	89 Ses	1	0.2
24 Eğitim	5	0.9	57 Yıldız	2	0.3	90 Ülke	1	0.2
25 Şarkı	5	0.9	58 Orman	2	0.3	91 Sağlık	1	0.2
26 Kitap	4	0.7	59 Bahar	2	0.3	92 Tiryaki	1	0.2
27 Oyun	4	0.7	60 Göl	2	0.3	93 Anılar	1	0.2
28 Zevk	4	0.7	61 MP3	2	0.3	94 Memleket	1	0.2
29 Hayal	4	0.7	62 Işık	2	0.3	95 Bülbül	1	0.2
30 Doğa	4	0.7	63 Sanat	2	0.3	96 Elmas Işığı	1	0.2
31 Can	4	0.7	64 Beden	2	0.3	97 Bir an	1	0.2
32 Enerji İçeceği	4	0.7	65 Beden Dersi	2	0.3	98 Sağlık Aşısı	1	0.2
33 Hayat Dersi	4	0.7	66 Disko	2	0.3	99 Doğa Yürüyüşü	1	0.2

Tablo 12'nin devamı

Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%
100 Rüya	1	0.2	121 Gökyüzü	1	0.2	142 Tarih	1	0.2
101 Porte	1	0.2	122 Akıl	1	0.2	143 İftar Vakti	1	0.2
102 Şifa	1	0.2	123 İnsan	1	0.2	144 Sanatçılığa Açılan Yol	1	0.2
103 Meditasyon	1	0.2	124 Flüt	1	0.2	145 Gelecek	1	0.2
104 Fırın	1	0.2	125 Edebiyat	1	0.2	146 Büyü	1	0.2
105 Okul	1	0.2	126 Heyecan	1	0.2	147 Rüzgâr	1	0.2
106 Tost Ekmeği	1	0.2	127 Yetenek	1	0.2	148 Dans	1	0.2
107 Duygular	1	0.2	128 Ada	1	0.2	149 Okyanus	1	0.2
108 Deniz	1	0.2	129 Dolar	1	0.2	150 Damar	1	0.2
109 Sevda	1	0.2	130 Kaynak	1	0.2	151 Dinlenme Salonu	1	0.2
110 Egzersiz	1	0.2	131 Hava	1	0.2	152 Ramazan Paketi	1	0.2
111 Delidolu	1	0.2	132 Koltuk	1	0.2	153 Kültür Dersi	1	0.2
112 Ekmek	1	0.2	133 Deva	1	0.2	154 Antidepresan	1	0.2
113 Labirent	1	0.2	134 Kapı	1	0.2	155 Haftasonu	1	0.2
114 Mantık	1	0.2	135 Psikolog	1	0.2	156 Stres Topu	1	0.2
115 Dinlenme Tesisi	1	0.2	136 Spor	1	0.2	157 Market	1	0.2
116 Nikotin	1	0.2	137 Kahve	1	0.2	158 Aşure	1	0.2
117 Kutlama	1	0.2	138 Hayallerin başladığı yer	1	0.2	159 Kan	1	0.2
118 Fizik Dersi	1	0.2	139 Kütüphane	1	0.2	160 Yaş Pasta	1	0.2
119 Gözlük	1	0.2	140 Tiyatro	1	0.2	161 Sinema Salonu	1	0.2
120 Rafting	1	0.2	141 İnternet	1	0.2	162 Vitamin	1	0.2
Olumlu Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f			%		
			501			88.8		
Olumsuz Metaforlar								
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%
1 Sıkıcı Birşey	13	2.2	11 Ceza	1	0.2	21 Savaş	1	0.2
2 Boş bir şey	11	1.9	12 Canavar	1	0.2	22 Puan	1	0.2
3 Sadece bir ders	6	1	13 Greyfurt	1	0.2	23 Askeriye	1	0.2
4 Zulüm	3	0.5	14 Uzun bir gün	1	0.2	24 Biyoloji Dersi	1	0.2
5 İşkence	3	0.5	15 Kuduz Aşısı	1	0.2	25 Bulutlu Hava	1	0.2
6 Berbat birşey	2	0.3	16 Azap	1	0.2	26 İki Bilinmeyenli Denklem	1	0.2
7 Çile	2	0.3	17 Desteksiz	1	0.2	27 Geçilen Tek Ders	1	0.2
8 Cehennem	2	0.3	18 Saçmalık	1	0.2	28 Sınav	1	0.2
9 Zorunluluk	2	0.3	19 Kanun	1	0.2			
10 Ölü	1	0.2	20 Zebani	1	0.2			
Olumsuz Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f			%		
			63			11.2		
Metafor Sayısı			f			%		
Olumlu Metafor Sayısı			162			85.3		
Olumsuz Metafor Sayısı			28			14.7		
Toplam Metafor			190			100.0		

Tablo 12’de öğrencilerin “Müzik Dersi” kavramı ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforların sıralamaları ve frekans ve yüzde dağılımlarına göre, 583 öğrenciden 501’inin %88.8 oranla olumlu ve 63’ünün %11.2 oranla olumsuz olmak üzere 564’ünün geçerli metafor ürettiği ve “Müzik Dersi” kavramına yönelik olarak %85.3 oranla 162 adet olumlu, %14.7 oranla 28 adet olumsuz olmak üzere toplam 190 adet geçerli metafor bulunduğu görülmektedir. “Müzik Dersi” kavramına yönelik olarak üretilen metaforlara

bakıldığında, en çok üretilen metaforun “Eğlence” metaforu olduğu, olumlu metafor olarak en sık üretilen metaforun “Eğlence” (%7.9 oranla 46 öğrenci) metaforu olduğu; olumsuz metafor olarak en sık üretilen metaforların ise “Sıkıcı bir şey” (%2.2 oranla 13 öğrenci) ve “Boş bir şey” (%1.9 oranla 11 öğrenci) metaforları olduğu görülmektedir.

Bu bulgudan hareketle, öğrencilerin çok büyük bir kısmının “Müzik Dersi” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu ve müzik dersini sevdiğini söyleyebilir. Üretilen olumlu metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin müzik dersini sıkıntılardan ve stresten kurtulup nefes aldıkları, rahatladıkları, eğlendikleri ve ihtiyaçları olan bir ders ve zaman dilimi olarak gördükleri ve müzik dersinde enerji depolayıp günün geri kalanında diğer derslerdeki performansları için de müzik dersini katkı sağlayıcı bir unsur olarak algıladıkları söyleyebilir.

“Müzik Dersi” kavramına yönelik elde edilen bulgulara bağlı olarak, az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise zihinlerinde olumsuz yönde algı oluştuğu da görülmektedir. Üretilen olumsuz metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin bir kısmının ise müzik dersini sevmediği ve gereksiz bir uğraş olduğu düşüncesini benimsedikleri söyleyebilir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumda, özellikle toplumumuzda ve ailelerde müziğe karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir uğraş olması ve öğrenciler tarafından ise sadece yapılması zorunlu bir görev ve yüksek puanla geçilecek bir ders olarak görülmesi düşüncesinin katkısı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin araştırma dâhilindeki son kavram olan “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik olarak üretmiş oldukları metaforlar Tablo 13’de görülmektedir.

3.2.5. Müzik Öğretmeni, Kavramı İle İlgili Metaforlara Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 13

Müzik öğretmeni kavramına ilişkin algılara yönelik geliştirilen metaforların dağılımı

Olumlu Metaforlar								
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%
1 Anne	90	15,4	12 Sevgi	7	1,2	23 Nota	4	0,7
2 Melek	52	8,9	13 Can	7	1,2	24 İyi	4	0,7
3 Rehber	41	7	14 Anne ve Baba	7	1,2	25 Doktor	4	0,7
4 Çiçek	38	6,5	15 Güneş	6	1	26 Mutluluk	4	0,7
5 Abla	29	5	16 İyilik	6	1	27 Şarkıcı	4	0,7
6 Arkadaş	17	2,9	17 Bal	5	0,9	28 Dost	4	0,7
7 Sanatçı	15	2,6	18 Kitap	5	0,9	29 İlham	3	0,5
8 Gül	12	2,1	19 Aile	5	0,9	30 Öğreten	3	0,5
9 Bülbül	11	1,9	20 Psikolog	5	0,9	31 Hayat Yolu	3	0,5
10 Güzel	8	1,4	21 Öğretmen	5	0,9	32 Orkestra Şefi	3	0,5
11 Işık	7	1,2	22 Neşe	5	0,9	33 Adam	3	0,5

Tablo 13'ün devamı

Olumlu Metaforlar								
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%
34 Kraliçe	3	0,5	65 Soba	1	0,2	96 Spotify	1	0,2
35 Ebeveyn	3	0,5	66 Hoş bir şey	1	0,2	97 Yıldız	1	0,2
36 İyi Kalp	3	0,5	67 Ay	1	0,2	98 Mozart	1	0,2
37 Eğlence	3	0,5	68 Yeni Dünya	1	0,2	99 Müzik	1	0,2
38 Pusula	3	0,5	69 Toprak	1	0,2	100 Saflık	1	0,2
39 Prenses	2	0,3	70 Gökkuşluğu	1	0,2	101 Tanrıça	1	0,2
40 Su	2	0,3	71 Güvercin	1	0,2	102 Antrenör	1	0,2
41 Mum	2	0,3	72 Kardeş	1	0,2	103 Kale	1	0,2
42 Kelebek	2	0,3	73 İlaç	1	0,2	104 Alarm	1	0,2
43 İnsan	2	0,3	74 Baba	1	0,2	105 Cam	1	0,2
44 Doğa	2	0,3	75 Tutku	1	0,2	106 Tatlı	1	0,2
45 Teyzem	2	0,3	76 Mavi Bir Kalp	1	0,2	107 Çikolata Paketi	1	0,2
46 Kuş	2	0,3	77 Mavi Bir Kolye	1	0,2	108 Dolar	1	0,2
47 Kandil	2	0,3	78 Harita	1	0,2	109 Peri	1	0,2
48 Kral	2	0,3	79 Sokak Lambası	1	0,2	110 Lider	1	0,2
49 Şeker	2	0,3	80 Hayal	1	0,2	111 Sultan	1	0,2
50 Elmas	2	0,3	81 Yol Arkadaşı	1	0,2	112 Ponçik	1	0,2
51 Pamuk	2	0,3	82 Müzisyen	1	0,2	113 Yoldaş	1	0,2
52 Ağaç	2	0,3	83 Bedenci	1	0,2	114 Fener	1	0,2
53 Hoca	2	0,3	84 Oksijen	1	0,2	115 Koruyucu Melek	1	0,2
54 Mükemmellik	2	0,3	85 Çınar	1	0,2	116 Başrol	1	0,2
55 Eczacı	2	0,3	86 Maestro	1	0,2	117 Ninni	1	0,2
56 Avukat	1	0,2	87 Koku	1	0,2	118 Akıllı Tahta	1	0,2
57 Müdür	1	0,2	88 Meşale	1	0,2	119 Beste	1	0,2
58 Kahraman	1	0,2	89 Bilgin	1	0,2	120 Kedi	1	0,2
59 Yakut	1	0,2	90 Hayat	1	0,2	121 Kalorifer	1	0,2
60 Batari	1	0,2	91 Yeşilay	1	0,2	122 Kasap	1	0,2
61 Pişano	1	0,2	92 Enstrüman	1	0,2	123 Yaş Dal	1	0,2
62 Gökyüzü	1	0,2	93 Güneşli Hava	1	0,2	124 Aşk	1	0,2
63 Huzur	1	0,2	94 Navigasyon	1	0,2			
64 Kapı	1	0,2	95 İstanbul	1	0,2			
Olumlu Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f			%		
			540			95,9		
Olumsuz Metaforlar								
Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%	Metaforlar	f	%
1 Sadece Bir Öğretmen	7	1,2	6 Afet	1	0,2	11 Kurnaz	1	0,2
2 İşkence	2	0,3	7 Gardiyan	1	0,2	12 Savaşçı	1	0,2
3 Hakem	2	0,3	8 Zengin	1	0,2	13 Öcü	1	0,2
4 Sıfır	2	0,3	9 Kötülük	1	0,2	14 İlgisiz	1	0,2
5 Koç	1	0,2	10 Maddenin Halleri	1	0,2			
Olumsuz Metafor Üreten Öğrenci Sayısı			f			%		
			23			4,1		
Metafor Sayısı			f			%		
Olumlu Metafor Sayısı			124			89,9		
Olumsuz Metafor Sayısı			14			10,1		
Toplam Metafor			138			100,0		

Tablo 13’de öğrencilerin “Müzik Öğretmeni” kavramı ile ilgili algılarında oluşturdukları metaforların sıralamaları ve frekans ve yüzde dağılımlarına göre, 583 öğrenciden 540’ının %95.9 oranla olumlu ve 23’ünün %4.1 oranla olumsuz olmak üzere 563’ünün geçerli metafor ürettiği ve “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik olarak %89.9 oranla 124 adet olumlu, %10.1 oranla 14 adet olumsuz olmak üzere toplam 138 adet geçerli metafor bulunduğu görülmektedir. “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik olarak üretilen metaforlara bakıldığında, en çok üretilen metaforun “Anne” metaforu olduğu, olumlu metafor olarak en sık üretilen metaforun “Anne” (%15.4 oranla 90 öğrenci) metaforu olduğu; olumsuz metafor olarak en sık üretilen metaforun ise “Sadece bir öğretmen” (%1.2 oranla 7 öğrenci) metaforu olduğu görülmektedir.

Bu bulgudan hareketle, öğrencilerin çok büyük bir kısmının “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu ve müzik öğretmenini sevdiğini söyleyebilir. Üretilen olumlu metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin müzik öğretmenini koruyucu, iyiliksever, yol gösterici, eğlendirici ve destek olan bir sembol olarak gördükleri; müzik öğretmenin bilgisine son derece güvendikleri ve müzik öğretmenini ailelerinden bir birey olarak gördükleri söyleyebilir.

“Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik elde edilen bulgulara bağlı olarak, az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise zihinlerinde olumsuz yönde algı olduğu da görülmektedir. Üretilen olumsuz metaforlara genel olarak bakıldığında, öğrencilerin bir kısmının ise müzik öğretmenini sevmeyi, kendileri için sadece bir öğretmen olduğu ve gereksiz yere para kazanan bir öğretmen sembolü olduğu düşüncesini benimsedikleri söyleyebilir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumda, yine toplumumuzda ve ailelerde müziğe karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir uğraş olması ve buna bağlı olarak müzik öğretmenin de önemsiz bir sembol olması katkısı olduğu düşünülmektedir.

3.3. OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ METAFOR KATEGORİLERİNE YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

Öğrencilerin “Okul”, “Okul İdaresi”, “Müzik”, “Müzik Dersi” ve “Müzik Öğretmeni” kavramlarına yönelik geliştirdikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından kategoriler altında toplanmıştır. Her metafor, öğrencilerin yaptıkları açıklamalar doğrultusunda metaforun gerekçesini oluşturan düşünce kapsamında gruplandırılmıştır.

3.3.1. Okul Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 14

Okul kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde
		f	%	%
1 Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul	1. Ev	236	76.9	40.6
	2. Aile	27	8.8	4.6
	3. Yuva	21	6.8	3.6
	4. Anne	9	2.9	1.5
	5. Baba	3	1.0	0.5
	6. Yatak	2	0.7	0.3
	7. Ateş	1	0.3	0.2
	8. Kale	1	0.3	0.2
	9. Kucaklama	1	0.3	0.2
	10. Mahalle	1	0.3	0.2
	11. Meslek	1	0.3	0.2
	12. Pamuk	1	0.3	0.2
	13. Sığınak	1	0.3	0.2
	14. Şemsiye	1	0.3	0.2
	15. Yürek	1	0.3	0.2
	Toplam	307	100.0	52.8
2 Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul	1. Cezaevi	74	59.2	12.7
	2. Cehennem	12	9.6	2.1
	3. İşkence	9	7.2	1.5
	4. Tımarhane	6	4.8	1.0
	5. Zindan	3	2.4	0.5
	6. Ceza	2	1.6	0.3
	7. Hastane	2	1.6	0.3
	8. Aile	1	0.8	0.2
	9. Anne	1	0.8	0.2
	10. Baba	1	0.8	0.2
	11. Çivili Yatak	1	0.8	0.2
	12. Dehliz	1	0.8	0.2
	13. Disiplin	1	0.8	0.2
	14. Havuz	1	0.8	0.2
	15. Hayat	1	0.8	0.2
	16. Hücre	1	0.8	0.2
	17. Karadelik	1	0.8	0.2
	18. Kötü Bir Yer	1	0.8	0.2
	19. Leş	1	0.8	0.2
	20. Mahkeme	1	0.8	0.2
	21. Ping	1	0.8	0.2
	22. Suskunluk	1	0.8	0.2
	23. Terbiye	1	0.8	0.2
	24. Zulüm	1	0.8	0.2
	Toplam	125	100.0	21.5
3 Yol gösterici, eğitici ve bilgi kaynağı olarak okul	1. İlim Yuvası	5	13.5	0.9
	2. Bilgi	4	10.8	0.7
	3. Eğitimhane	4	10.8	0.7
	4. Beyin	3	8.1	0.5
	5. Kitap	3	8.1	0.5
	6. Pusula	3	8.1	0.5
	7. Eğitim	2	5.4	0.3
	8. Güneş	2	5.4	0.3
	9. Keşif	2	5.4	0.3
	10. Rehber	2	5.4	0.3
	11. Dolap	1	2.7	0.2
	12. Hayat	1	2.7	0.2
	13. Işık	1	2.7	0.2
	14. İnternet	1	2.7	0.2

Tablo 14'ün devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%		%
3	Yol gösterici, eğitici ve bilgi kaynağı olarak okul	15. Kütüphane	1	2.7	0.2
		16. Lamba	1	2.7	0.2
		17. Okul	1	2.7	0.2
		18. Orman	1	2.7	0.2
		19. Sandalye	1	2.7	0.2
		20. Sözlük	1	2.7	0.2
		Toplam	37	100.0	6.4
4	Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul	1. Hayat	14	40.0	2.4
		2. Ülkenin Geleceği	4	11.4	0.7
		3. Hastane	2	5.7	0.3
		4. Kurtuluş	2	5.7	0.3
		5. Çiçek	1	2.9	0.2
		6. Çiçek Bahçesi	1	2.9	0.2
		7. Güneş	1	2.9	0.2
		8. Hayal	1	2.9	0.2
		9. İlaç	1	2.9	0.2
		10. Kalp	1	2.9	0.2
		11. Merdiven	1	2.9	0.2
		12. Meslek	1	2.9	0.2
		13. Sınav	1	2.9	0.2
		14. Su	1	2.9	0.2
		15. Temel	1	2.9	0.2
		16. Yol	1	2.9	0.2
		17. Yuva	1	2.9	0.2
Toplam	35	100.0	6.0		
5	Eğlenceli ve mutluluk veren bir yer olarak okul	1. Cennet	9	40.9	1.5
		2. Eğlence	4	18.2	0.7
		3. Park	4	18.2	0.7
		4. Çiçek	3	13.6	0.5
		5. Çiçek Bahçesi	1	4.5	0.2
		6. Sohbet Odası	1	4.5	0.2
		Toplam	22	100.0	3.8
6	Arkadaşlık ve kardeşliğin öğrenildiği yer olarak okul	1. Arkadaş	7	77.8	1.2
		2. Bahar	1	11.1	0.2
		3. Çukur	1	11.1	0.2
		Toplam	9	100.0	1.5
7	Hayata tat katan ve yeni pencere açan bir yer olarak okul	1. Anahtar	1	14.3	0.2
		2. Araba	1	14.3	0.2
		3. Bahar	1	14.3	0.2
		4. Basamak	1	14.3	0.2
		5. Gül	1	14.3	0.2
		6. Silgi	1	14.3	0.2
		7. Soğan	1	14.3	0.2
		Toplam	7	100.0	1.2
8	Anlamsız bir unsur olarak okul	1. Boşluk	1	16.7	0.2
		2. Gereksiz	1	16.7	0.2
		3. İçi Boş Teneke	1	16.7	0.2
		4. Çöplük	1	16.7	0.2
		5. Kahvehane	1	16.7	0.2
		6. Nötr	1	16.7	0.2
		Toplam	6	100.0	1.0
9	Varlığı da yokluğu da sıkıntı veren bir kavram olarak okul	1. Araf	1	25.0	0.2
		2. Aşı	1	25.0	0.2
		3. Işık	1	25.0	0.2
		4. Nötr	1	25.0	0.2
		Toplam	4	100.0	0.7

Tablo 14'ün devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	f	%
10 Zamanın çabuk geçtiği bir mekân olarak okul	1. Su	2	50.0		0.3
	2. Kelebek Ömrü	1	25.0		0.2
	3. Zaman	1	25.0		0.2
	Toplam	4	100.0		0.7
11 Verim elde edilen bir mekân olarak okul	1. Arı Kovanı	1	33.3		0.2
	2. Fabrika	1	33.3		0.2
	3. Tarla	1	33.3		0.2
	Toplam	3	100.0		0.5
12 Erken gelinen ve yapılması zorunlu bir görev olarak okul	1. İş	2	66.7		0.3
	2. Zulüm	1	33.3		0.2
	Toplam	3	100.0		0.5
13 Yönetme unsuru olarak okul	1. Eğitimhane	2	66.7		0.3
	2. Başbakan	1	33.3		0.2
	Toplam	3	100.0		0.5
14 Bir ihtiyaç olarak okul	1. Nefes	3	100.0		0.5
	Toplam	3	100.0		0.5
15 Çeşitlilik sembolü olarak okul	1. Nuhun Gemisi	2	66.7		0.3
	2. Çiftlik	1	33.3		0.2
	Toplam	3	100.0		0.5
16 Davranış bozukluğu sembolü olarak okul	1. Açık Büfe	1	33.3		0.2
	2. Dingonun Ahır	1	33.3		0.2
	3. Hayvan Barınağı	1	33.3		0.2
	Toplam	3	100.0		0.5
17 Kötü bir ortam olarak okul	1. Ahır	1	33.3		0.2
	2. Gecekondu	1	33.3		0.2
	3. Karakol	1	33.3		0.2
	Toplam	3	100.0		0.5
18 Güzel ama sonu olan bir kavram olarak okul	1. Hayat	1	100.0		0.2
	Toplam	1	100.0		0.2
19 Acı ve ibret verici bir kavram olarak okul	1. Hayat	1	100.0		0.2
	Toplam	1	100.0		0.2
20 Değeri kişiden kişiye değişen bir kavram olarak okul	1. Antika	1	100.0		0.2
	Toplam	1	100.0		0.2
21 Sömürü sembolü olarak okul	1. Suriyeli	1	100.0		0.2
	Toplam	1	100.0		0.2
Metaforların Genel Toplamı		581	100.0		100.0

Tablo 14 incelendiğinde, en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul” (f: 307, %52.8), “Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul” (f: 125, %21.5), “Yol gösterici, eğitici ve bilgi kaynağı olarak okul” (f: 37, %6.4), “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” (f: 35, %6.0) ve “Eğlenceli ve mutluluk veren bir yer olarak okul” (f: 22, %3.8) olduğu görülmektedir. Metafor üretilen diğer kategorilere bakıldığında ise, bu kategorilerde hemen hemen birbirine denk sayıda metafor üretildiği, bu kategorilerde üretilen metaforların toplam üretilen metafor sayısına göre çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Okul” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği görülmektedir.

En çok metafor üretilen kategorilerdeki metafor dağılımlarına göre, “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul” kategorisinin toplam 15 metafor ve 307 öğrenciden (%52.8) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Ev” (f: 236, %76.2) olduğu, “Aile” (f: 27, %8.8) ve “Yuva” (f: 21, %6.8) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul” kategorisinin toplam 24 metafor ve 125 öğrenciden (%21.5) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Cezaevi” (f: 74, %59.2) olduğu, “Cehennem” (f: 12, %9.6) ve “İşkence” (f: 9, %7.2) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Yol gösterici, eğitici ve bilgi kaynağı olarak okul” kategorisinin toplam 20 metafor ve 37 öğrenciden (%6.4) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “İlim Yuvası” (f: 5, %13.5) olduğu, “Bilgi” (f: 4, %10.8) ve “Eğitimhane” (f: 4, %10.8) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” kategorisinin toplam 17 metafor ve 35 öğrenciden (%6.0) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Hayat” (f: 14, %40.0) olduğu, “Ülkenin Geleceği” (f: 4, %11.4) ve “Hastane” (f: 2, %5.7) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu ve

“Eğlenceli ve mutluluk veren bir yer olarak okul” kategorisinin toplam 6 metafor ve 66 öğrenciden (%3.8) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Cennet” (f: 9, %40.9) olduğu, “Eğlence” (f: 4, %18.2) ve “Park” (f: 4, %18.2) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun okulu ev ve aile ortamı gibi sıcak bir ortam olarak görüp benimsedikleri, kendilerini bu ortam içerisinde güvende ve mutlu hissettikleri, okulu kendilerine rehberlik eden, eğiten, hayat kurtaran ve geleceğe kapı açan bir sembol olarak gördükleri ve arkadaşlık, kardeşlik gibi önemli kavramların öğrenildiği bir yer olarak gördükleri söylenebilir.

Bu olumlu yaklaşım yanında öğrencilerin bir kısmının ise, okulu özgürlüğün kısıtlandığı, kuralların yoğun şekilde işletildiği bir sembol ve yapılması zorunlu bir görev olarak gördüğü, anlamsız ve boş bir uğraş olarak düşündüğü, insanların davranışlarının tutarsız olduğu ve insanların sömürüldüğü kötü bir ortam olarak algıladığı söylenebilir.

Tablo 14'e göre, "Okul" kavramı ile ilgili elde edilen bulgular doğrultusunda, üretilen metaforlardan bazılarının, öğrenci algısına bağlı olarak farklı kategorilerde karşılık bulduğu da görülmektedir. En sık şekilde tekrarlanan, "Anne", "Baba" ve "Aile" metaforları hem "Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul" kategorisinde, hem de "Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul" kategorisinde karşılık bulmuştur. Bu doğrultuda, bu üç kavrama yönelik olarak bazı öğrencilerin ailelerinin aşırı baskıcı ve kuralcı olduğu, bazılarının ise daha sevecen, anlayışlı ve sıcak davranışlar sergilediği ve buna bağlı olarak da "Okul" kavramını bu metaforlarda farklı şekilde algıladıkları düşünülebilir. Benzer şekilde, "Hayat" metaforu da "Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul", "Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul" "Yol gösterici, eğitici ve bilgi kaynağı olarak okul", "Güzel ama sonu olan bir kavram olarak okul" ve "Acı ve ibret verici bir kavram olarak okul" kategorilerinde karşılık bulmuştur. Buna bağlı olarak da her öğrencinin aynı yaşam koşullarına sahip olmaması ve hayatı farklı koşullara bağlı olarak farklı algılamasından dolayı "Okul" kavramını bu metaforlarda farklı şekilde algıladıkları söylenebilir. Farklı kategorilerde az sayıda karşılık bulan diğer metaforlar ise, hastane, yuva, su, güneş, çiçek, çiçek bahçesi, eğitimhane, bahar, nötr ve ışık metaforlarıdır.

3.3.2. Okul İdaresi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 15

Okul idaresi kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	f	%
1	1. Aile	109	46.0	109	19.1
	2. Baba	46	19.4	46	8.1
	3. Anne ve Baba	24	10.1	24	4.2
	4. Polis	9	3.8	9	1.6
	5. Güvenlik	8	3.4	8	1.4
	6. Direk	5	2.1	5	0.9
	7. Anne	4	1.7	4	0.7
	8. İyi Kalpli	3	1.3	3	0.5
	9. Abi	2	0.8	2	0.4
	10. Amca	2	0.8	2	0.4
	11. Aslan	2	0.8	2	0.4
	12. Avengers	2	0.8	2	0.4

Tablo 15'in devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde			
		f	%		%		
1	Her şeyle ilgilenen, koruyup gözetken, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi	13. Koruma	2	0.8	0.4		
		14. Melek	2	0.8	0.4		
		15. Adam	1	0.4	0.2		
		16. Ağ	1	0.4	0.2		
		17. Bakkal	1	0.4	0.2		
		18. Büyükler	1	0.4	0.2		
		19. Can Yoldaşı	1	0.4	0.2		
		20. Duvar	1	0.4	0.2		
		21. Dünyam	1	0.4	0.2		
		22. Elmanın yarısı	1	0.4	0.2		
		23. Güç	1	0.4	0.2		
		24. Karınca Yuvası	1	0.4	0.2		
		25. Kelebek	1	0.4	0.2		
		26. Kurtarma	1	0.4	0.2		
		27. Mont	1	0.4	0.2		
		28. Terbiye	1	0.4	0.2		
		29. Üye	1	0.4	0.2		
		30. Yardımsever	1	0.4	0.2		
		Toplam		237	100.0	41.6	
		2	Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi	1. Gardiyan	41	26.1	7.2
				2. Disiplin	14	8.9	2.5
				3. Askeriye	9	5.7	1.6
				4. Hapishane	9	5.7	1.6
				5. Baba	6	3.8	1.1
				6. Cehennem	5	3.2	0.9
				7. Taş	5	3.2	0.9
				8. Bekçi	4	2.5	0.7
				9. Çoban	4	2.5	0.7
				10. Kötülük	4	2.5	0.7
				11. Şeytan	4	2.5	0.7
12. Çiçek	3			1.9	0.5		
13. Diktatör	3			1.9	0.5		
14. Ceza	2			1.3	0.4		
15. FBI	2			1.3	0.4		
16. Hitler	2			1.3	0.4		
17. Külliye	2			1.3	0.4		
18. Sıfır	2			1.3	0.4		
19. Adalet Sarayı	1			0.6	0.2		
20. Anne	1			0.6	0.2		
21. Anneanne	1			0.6	0.2		
22. Arı	1			0.6	0.2		
23. Asker	1			0.6	0.2		
24. Azrail	1			0.6	0.2		
25. Canavar	1			0.6	0.2		
26. Dengesiz	1			0.6	0.2		
27. Deniz	1			0.6	0.2		
28. Düşman	1			0.6	0.2		
29. Esad	1			0.6	0.2		
30. Eziyet	1			0.6	0.2		
31. Hayal Kırıklığı	1			0.6	0.2		
32. Hayalet	1			0.6	0.2		
33. Huzursuzluk	1			0.6	0.2		
34. İş	1			0.6	0.2		
35. Kabadayı	1			0.6	0.2		
36. Korkutucu	1			0.6	0.2		
37. Korku Tüneli	1			0.6	0.2		
38. Kovan	1			0.6	0.2		
39. Mafya	1			0.6	0.2		
40. Meteor	1			0.6	0.2		

Tablo 15'in devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
2	Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi	41. Nazi Kampı	1	0.6	0.2
		42. Ortaçağ Kilisesi	1	0.6	0.2
		43. Otorite	1	0.6	0.2
		44. Öcü	1	0.6	0.2
		45. Padişah	1	0.6	0.2
		46. Perde	1	0.6	0.2
		47. Sıkı Yönetim	1	0.6	0.2
		48. Soyguncu	1	0.6	0.2
		49. Toplum	1	0.6	0.2
		50. Uyuz	1	0.6	0.2
		51. Yabancı	1	0.6	0.2
		52. Zabıta	1	0.6	0.2
		53. Zorunluluk	1	0.6	0.2
		54. Zulüm	1	0.6	0.2
	Toplam	157	100.0	27.5	
3	Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi	1. Devlet	10	14.1	1.8
		2. Hâkim	9	12.7	1.6
		3. Beyin	6	8.5	1.1
		4. Meclis	6	8.5	1.1
		5. Yasa	6	8.5	1.1
		6. Başkan	4	5.6	0.7
		7. Başbakan	4	5.6	0.7
		8. Cumhurbaşkanı	4	5.6	0.7
		9. Yönetmen	3	4.2	0.5
		10. Baba	2	2.8	0.4
		11. Kalp	2	2.8	0.4
		12. Reis	2	2.8	0.4
		13. Valilik	2	2.8	0.4
		14. Ali Koç	1	1.4	0.2
		15. Başkent	1	1.4	0.2
		16. İktidar	1	1.4	0.2
		17. İmam	1	1.4	0.2
		18. İnfaz Memuru	1	1.4	0.2
		19. Kanun	1	1.4	0.2
		20. Komutan	1	1.4	0.2
		21. Kurultay	1	1.4	0.2
		22. Padişah	1	1.4	0.2
		23. Patron	1	1.4	0.2
		24. Yönetmelik	1	1.4	0.2
	Toplam	71	100.0	12.5	
4	Sorgu ve Ceza mercii olarak okul idaresi	1. Mahkeme	18	56.3	3.2
		2. Karakol	6	18.8	1.1
		3. Acı	1	3.1	0.2
		4. Acı Biber	1	3.1	0.2
		5. Baba	1	3.1	0.2
		6. Barut	1	3.1	0.2
		7. Cellat	1	3.1	0.2
		8. Savcı	1	3.1	0.2
		9. Sırat Köprüsü	1	3.1	0.2
		10. Yargıtay	1	3.1	0.2
	Toplam	32	100.0	5.6	

Tablo 15'in devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
5	Bilgiye ışık tutan, kılavuzluk eden ve geleceğe yön veren bir unsur olarak okul idaresi	1. Rehber	10	45.5	1.8
		2. Danışman	3	13.6	0.5
		3. Ağaç	2	9.1	0.4
		4. Sözlük	2	9.1	0.1
		5. Akıl	1	4.5	0.2
		6. Atalarımız	1	4.5	0.2
		7. Baba	1	4.5	0.2
		8. Kuyumcu	1	4.5	0.2
		9. Meşale	1	4.5	0.2
		Toplam	22	100.0	3.9
6	Sıkıntılara çözüm getiren, dengeleyici ve eşitlik unsuru olarak okul idaresi	1. Arkadaş	7	33.3	1.2
		2. Adalet	4	19.0	0.7
		3. Koruma	2	9.5	0.4
		4. Muhtar	2	9.5	0.4
		5. Aile	1	4.8	0.2
		1. Avukat	1	4.8	0.2
		2. Çözüm	1	4.8	0.2
		3. Hukuk	1	4.8	0.2
		4. Terapist	1	4.8	0.2
		10. Yardım	1	4.8	0.2
Toplam	21	100.0	3.7		
7	Sömürü sembolü olarak okul idaresi	1. Dilenci	2	22.2	0.4
		2. Hayır Kurumu	2	22.2	0.4
		3. Emperyalizm	1	11.1	0.2
		4. Hırsız	1	11.1	0.2
		5. İngiltere	1	11.1	0.2
		6. Menfaatçi	1	11.1	0.2
		7. Tilki	1	11.1	0.2
		Toplam	9	100.0	1.6
8	İstikrarsızlık, adaletsizlik ve yetersizlik sembolü olarak okul idaresi	1. Disiplinsizlik	2	28.6	0.4
		4. Kararsız	1	14.3	0.2
		5. Korkak	1	14.3	0.2
		3. Umursamazlık	1	14.3	0.2
		2. Yetersiz Bakiye	1	14.3	0.2
		6. Yetersizlik	1	14.3	0.2
Toplam	7	100.0	1.2		
9	Gereksiz bir unsur olarak okul idaresi	1. Boşluk	3	60.0	0.5
		2. Ruh	1	20.0	0.2
		3. Uzay	1	20.0	0.2
Toplam	5	100.0	0.9		
10	Samimiyetsizlik sembolü olarak okul idaresi	1. Buz	1	33.3	0.2
		2. Şovmen	1	33.3	0.2
		3. Umursamazlık	1	33.3	0.2
Toplam	3	100.0	0.5		
11	Kaba ve kötü davranış sembolü olarak okul idaresi	1. Ayı	1	33.3	0.2
		2. Sevimsiz	1	33.3	0.2
		3. Yanardağ	1	33.3	0.2
Toplam	3	100.0	0.5		
12	Yarar sağlayan ve düzen getiren bir unsur olarak okul idaresi	1. Ateş	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
13	Emir verme mercii olarak okul idaresi	1. Nota Vermek	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
14	Yorgunluk ve ilgisizlik sembolü olarak okul idaresi	1. İhtiyar	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
Metaforların Genel Toplamı		570	100.0	100.0	

Tablo 15 incelendiğinde, en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözeten, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi” (f: 237, %41.6), “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” (f: 157, %27.5), “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi” (f: 71, %12.5), “Sorgu ve Ceza mercii olarak okul idaresi” (f: 32, %5.6), “Bilgiye ışık tutan, kılavuzluk eden ve geleceğe yön veren bir unsur olarak okul idaresi” (f: 22, %3.9) ve “Sıkıntılara çözüm getiren, dengeleyici ve eşitlik unsuru olarak okul idaresi” (f: 21, %3.7) olduğu görülmektedir. Metafor üretilen diğer kategorilere bakıldığında ise, bu kategorilerde hemen hemen birbirine denk sayıda metafor üretildiği, bu kategorilerde üretilen metaforların toplam üretilen metafor sayısına göre çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Okul İdaresi” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği görülmektedir.

En çok metafor üretilen kategorilerdeki metafor dağılımlarına göre, “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözetene, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi” kategorisinin toplam 30 metafor ve 237 öğrenciden (%41.6) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Aile” (f: 109, %46.0) olduğu, “Baba” (f: 46, %19.4) ve “Anne ve Baba” (f: 24, %10.1) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorisinin toplam 54 metafor ve 157 öğrenciden (%27.5) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Gardiyan” (f: 41, %26.1) olduğu, “Disiplin” (f: 14, %8.9) ve “Askeriye” (f: 9, %5.7) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi” kategorisinin toplam 24 metafor ve 71 öğrenciden (%12.5) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Devlet” (f: 10, %14.1) olduğu, “Hâkim” (f: 9, %12.7) ve “Yasa” (f: 6, %8.5) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Sorgu ve Ceza mercii olarak okul idaresi” kategorisinin toplam 10 metafor ve 32 öğrenciden (%5.6) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına

bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Mahkeme” (f: 18, %56.3) ve “Karakol” (f: 6, %18.8) metaforları olduğu;

“Bilgiye ışık tutan, kılavuzluk eden ve geleceğe yön veren bir unsur olarak okul idaresi” kategorisinin toplam 9 metafor ve 22 öğrenciden (%3.9) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Rehber” (f: 10, %45.5) olduğu ve

“Sıkıntılara çözüm getiren, dengeleyici ve eşitlik unsuru olarak okul idaresi” kategorisinin toplam 10 metafor ve 21 öğrenciden (%3.7) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Arkadaş” (f: 7, %33.3) ve “Adalet” (f: 4, %19.0) olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun okul idaresini ve okul idaresini oluşturan bireyleri aileleri gibi gördükleri, kendilerini koruyan, destek olan, doğruyu ve yanlış öğreten, kendilerine rehberlik eden, eğiten ve geleceklerine yön veren kişiler olarak sembolleştirdikleri ve okul idaresini yönetsel bir unsur olarak algıladıkları söylenebilir.

Bu olumlu algıya rağmen üretilen metaforlara bakıldığında öğrencilerin azımsanamayacak bir kısmının ise, okul idaresini özgürlüğü kısıtlayan, aşırı baskı ve disiplin sembolü olarak gördüğü, gereksiz bir unsur olarak algıladığı, istikrarsız, adaletsiz, samimiyetsiz, kaba ve ilgisiz davranışlar sergileyen ve öğrencileri sömüren bir yapı olarak düşündükleri söylenebilir.

Tablo 15'e göre, “Okul idaresi” kavramı ile ilgili elde edilen bulgular doğrultusunda, üretilen metaforlardan bazılarının, öğrenci algısına bağlı olarak farklı kategorilerde karşılık bulduğu da görülmektedir. En sık şekilde tekrarlanan, “Baba” metaforu “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi”, “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözetten, destek olan, doğru ve yanlış öğreten ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi”, “Bilgiye ışık tutan, kılavuzluk eden ve geleceğe yön veren bir unsur olarak okul idaresi”, “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” ve “Sorgu ve Ceza mercii olarak okul idaresi” kategorilerinde karşılık bulmuştur. Bu doğrultuda, “Baba” kavramına yönelik olarak bazı öğrencilerin babalarının aşırı baskıcı, kuralcı ve lider özelliği öne çıkan kişiler olduğu, bazılarının ise daha korumacı, anlayışlı ve ilgili davranışlar sergilediği, öğrencilerin gözünde yol gösteren ve doğru ve yanlış öğreten bir sembol olduğu ve buna bağlı olarak da öğrencilerin “Okul İdaresi” kavramını bu metaforlarda farklı şekilde algıladıkları düşünülebilir. Benzer şekilde,

“Padişah” metaforu da “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi” ve “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorilerinde karşılık bulmuştur. Buna bağlı olarak da öğrencilerin okul idaresini her şeyi yöneten, kural koyan ve karar veren ve gerektiğinde ise sert olabilen, disiplini gözetken bir sembol olarak algılamasından dolayı “Okul İdaresi” kavramını bu metaforda farklı şekilde algıladıkları söylenebilir. Farklı kategorilerde az sayıda karşılık bulan diğer metaforlar ise, koruma, aile ve umursamazlık metaforlarıdır.

3.3.3. Müzik Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 16

Müzik kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	f	%
1	1. Huzur	34	17.2	6.0	
	2. Terapi	21	10.6	3.7	
	3. Ruhun Gıdası	18	9.1	3.2	
	4. Doğa	11	5.6	1.9	
	5. Su	11	5.6	1.9	
	7. Dinlendirici	8	4.0	1.4	
	6. Hayat	8	4.0	1.4	
	8. İlaç	7	3.5	1.2	
	9. Cennet	5	2.5	0.9	
	5. Güzel Ses	4	2.0	0.7	
	6. İnsan Ruhunu	4	2.0	0.7	
	7. Nefes	4	2.0	0.7	
	8. Ruh	4	2.0	0.7	
	9. Bahar	3	1.5	0.5	
	10. Bulut	3	1.5	0.5	
	11. Çiçekler	3	1.5	0.5	
	12. Çikolata	3	1.5	0.5	
	13. Uyku	3	1.5	0.5	
	14. Aşk	2	1.0	0.4	
	15. Deniz	2	1.0	0.4	
	16. Ferahlık	2	1.0	0.4	
	17. Masaj	2	1.0	0.4	
	18. Mutluluk	2	1.0	0.4	
	19. Sakinleştirici	2	1.0	0.4	
	20. Alev	1	0.5	0.2	
	21. Antidepresan	1	0.5	0.2	
	22. Bahçe	1	0.5	0.2	
	23. Banyo	1	0.5	0.2	
	24. Bitki	1	0.5	0.2	
	25. Bülbül	1	0.5	0.2	
	26. Derman	1	0.5	0.2	
	27. Eğlence	1	0.5	0.2	
	28. Gözyaşı	1	0.5	0.2	
	29. Hava	1	0.5	0.2	
	30. Hayatın Parçası	1	0.5	0.2	
	31. Hayatın Rengi	1	0.5	0.2	
	32. Hayatın Ritmi	1	0.5	0.2	
33. Kelebek	1	0.5	0.2		
34. Maaş	1	0.5	0.2		
35. Mola	1	0.5	0.2		
36. Moral	1	0.5	0.2		
37. Neşe	1	0.5	0.2		

Tablo 16'nın devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%		%
1	Rahatlatan, arındıran, özgürlüğe ulaştırıcı, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik	38. Oksijen	1	0.5	0.2
	39. Psikolog	1	0.5	0.2	
	40. Sakinlik	1	0.5	0.2	
	41. Slime	1	0.5	0.2	
	42. Sohbet	1	0.5	0.2	
	43. Şarkı	1	0.5	0.2	
	44. Tatil	1	0.5	0.2	
	45. Tatlı	1	0.5	0.2	
	46. Temizlik	1	0.5	0.2	
	47. Toprak	1	0.5	0.2	
	48. Yaşam Kaynağı	1	0.5	0.2	
	49. Yıldızlar	1	0.5	0.2	
	Toplam	198	100.0	34.7	
2	Bir ihtiyaç olarak müzik	1. Gıda	19	20.0	3.3
		3. Oksijen	9	9.5	1.6
		2. Su	9	9.5	1.6
		5. Can	8	8.4	1.4
		4. Yemek	8	8.4	1.4
		6. Ruhun Gıdası	7	7.4	1.2
		7. Nefes	5	5.3	0.9
		8. İhtiyaç	4	4.2	0.7
		9. İlaç	4	4.2	0.7
		10. Ruh	4	4.2	0.7
		11. Damardaki Kan	3	3.2	0.5
		12. Kalp	3	3.2	0.5
		13. Ekmek	2	2.1	0.4
		14. İftar	2	2.1	0.4
		15. Yaşam Tarzı	2	2.1	0.4
		16. Derman	1	1.1	0.2
		17. Hava	1	1.1	0.2
		18. Hayat	1	1.1	0.2
		19. Hayat Dayanağı	1	1.1	0.2
		20. Tecrübe	1	1.1	0.2
		21. Vitamin	1	1.1	0.2
	Toplam	95	100.0	16.7	
3	Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik	1. Hayat	67	76.1	11.8
		2. Oksijen	6	6.8	1.1
		3. Dünya	2	2.3	0.4
		4. Ağaç	1	1.1	0.2
		5. Bal	1	1.1	0.2
		6. Can	1	1.1	0.2
		7. Dinlendirici	1	1.1	0.2
		8. Gökkuşluğu	1	1.1	0.2
		9. İp	1	1.1	0.2
		10. Neşe	1	1.1	0.2
		11. Nota	1	1.1	0.2
		12. Renk	1	1.1	0.2
		13. Su	1	1.1	0.2
		14. Şah Damar	1	1.1	0.2
		15. Toprak	1	1.1	0.2
		16. Umut	1	1.1	0.2
	Toplam	88	100.0	15.4	
4	Duyguları ifade aracı olarak müzik	1. Hayat	8	24.2	1.4
		2. His	7	21.2	1.2
		3. Sevgi	7	21.2	1.2
		5. Enstrüman	2	6.1	0.4
		4. İnsan Ruhu	2	6.1	0.4
		6. Sanat	2	6.1	0.4
		7. Aşk	1	3.0	0.2

Tablo 16'nın devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
4	Duyguları ifade aracı olarak müzik	8. Hayat Felsefesi	1	3.0	0.2
		9. Keman	1	3.0	0.2
		10. Uzay	1	3.0	0.2
		11. Yaşanmışlık	1	3.0	0.2
		Toplam	33	100.0	5.8
5	Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik	1. Hayal	8	24.2	1.4
		2. Rüzgâr	4	12.1	0.7
		3. Ahmet Kaya	2	6.1	0.4
		4. Kuş	2	6.1	0.4
		3. Rüya	2	6.1	0.4
		6. Anlam	1	3.0	0.2
		7. Aşk	1	3.0	0.2
		8. Cennet	1	3.0	0.2
		9. Efkâr	1	3.0	0.2
		10. Hayat	1	3.0	0.2
		11. Huzur	1	3.0	0.2
		12. Memleket	1	3.0	0.2
		13. Ruh	1	3.0	0.2
		14. Sakinlik	1	3.0	0.2
		15. Su	1	3.0	0.2
		16. Şiir	1	3.0	0.2
		17. Taşıyıcı	1	3.0	0.2
		18. Tiyatro	1	3.0	0.2
		19. Uçan Halı	1	3.0	0.2
		20. Zaman	1	3.0	0.2
Toplam	33	100.0	5.8		
6	Eğlendirici ve enerji verici bir unsur olarak müzik	1. Eğlence	12	37.5	2.1
		2. Çikolata	2	6.3	0.4
		3. Enerji İçeceği	2	6.3	0.4
		4. Hayat	2	6.3	0.4
		5. Neşe	2	6.3	0.4
		6. Oyun	2	6.3	0.4
		7. Papağan	2	6.3	0.4
		8. Sanat	2	6.3	0.4
		9. Aleyna Tilki	1	3.1	0.2
		10. Bilgisayar	1	3.1	0.2
		11. Dans	1	3.1	0.2
		12. Festival	1	3.1	0.2
		13. Oyun Parkı	1	3.1	0.2
		14. Şarkı	1	3.1	0.2
Toplam	32	100.0	5.6		
7	Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik	1. Aşk	9	52.9	1.6
		2. Hayat	4	23.5	0.7
		3. Hayatın Parçası	1	5.9	0.2
		4. Melodi	1	5.9	0.2
		5. Tutku	1	5.9	0.2
		6. Uyuşturucu	1	5.9	0.2
Toplam	32	100.0	5.6		
8	İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik	1. İlaç	10	50.0	1.8
		2. Arkadaş	3	15.0	0.5
		3. Aşı	1	5.0	0.2
		4. Flaster	1	5.0	0.2
		5. Kardeş	1	5.0	0.2
		6. Ruhun Gıdası	1	5.0	0.2
		7. Ruh Parlatici	1	5.0	0.2
		8. Sağlık	1	5.0	0.2
		9. Yoldaş	1	5.0	0.2
Toplam	20	100.0	3.5		

Tablo 16'nın devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar	
		f	%	İçindeki Yüzde	
9	İnsanı tamamlayan bir unsur olarak müzik	1. Ruh	14	100.0	2.5
		Toplam	14	100.0	2.5
10	Yol aydınlatıcı bir unsur olarak müzik	1. Işık	3	33.3	0.5
		2. Kitap	2	22.2	0.4
		3. Çağdaşlık	1	11.1	0.2
		4. Güneş	1	11.1	0.2
		5. Meşale	1	11.1	0.2
		6. Rehber	1	11.1	0.2
Toplam	9	100.0	1.6		
11	Boş ve gereksiz bir şey olarak müzik	1. Sadece Bir Ders	2	28.6	0.4
		2. Berbat Birşey	1	14.3	0.2
		3. Taş	1	14.3	0.2
		4. Çılgılık	1	14.3	0.2
		5. Okul	1	14.3	0.2
		6. Ruh	1	14.3	0.2
Toplam	7	100.0	1.2		
12	Kalbi ısıtan bir unsur olarak müzik	1. Ateş	3	50.0	0.5
		2. Kuş	2	33.3	0.4
		3. Bebek	1	16.7	0.2
		Toplam	6	100.0	1.1
13	Kulakların pasını silen bir unsur olarak müzik	1. Güzel Ses	5	100.0	0.9
		Toplam	5	100.0	0.9
14	Seçkinlik ve yetenek sembolü olarak müzik	1. Asalet	2	40.0	0.4
		2. Matematik	2	40.0	0.4
		3. Sanat	1	20.0	0.2
		Toplam	5	100.0	0.9
15	Farklı kültürleri içinde barındıran bir unsur olarak müzik	1. Arı Kovanı	1	33.3	0.2
		2. Hazine	1	33.3	0.2
		3. İnsan	1	33.3	0.2
		Toplam	3	100.0	0.5
16	İlham verici bir ders olarak müzik	1. Cennet Kapısı	1	50.0	0.2
		2. İnanç	1	50.0	0.2
		Toplam	2	100.0	0.4
17	Sıradan bir ders olarak müzik	1. Sadece Bir Ders	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
18	Tutarsızlık sembolü olarak müzik	1. İnsan	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
19	Ülke gelişimini sağlayan bir unsur olarak müzik	1. Gelişim	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
Metaforların Genel Toplamı			570	100.0	100.0

Tablo 16 incelendiğinde, en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Rahatlataın, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” (f: 198, %34.7), “Bir ihtiyaç olarak müzik” (f: 95, %16.7), “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” (f: 88, %15.4), “Duyguları ifade aracı olarak müzik” (f: 33, %5.8), “Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik” (f: 33, %5.8), “Eğlendirici ve enerji verici bir

unsur olarak müzik” (f: 32, %5.6), “Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” (f: 32, %5.6) ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” (f: 20, %3.5) olduğu görülmektedir. Metafor üretilen diğer kategorilere bakıldığında ise, bu kategorilerde hemen hemen birbirine denk sayıda metafor üretildiği, bu kategorilerde üretilen metaforların toplam üretilen metafor sayısına göre çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Müzik” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği görülmektedir.

En çok metafor üretilen kategorilerdeki metafor dağılımlarına göre, “Rahatlataban, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” kategorisinin toplam 54 metafor ve 198 öğrenciden (%34.7) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Huzur” (f: 34, %17.2) olduğu, “Terapi” (f: 21, %10.6) ve “Ruhun Gıdası” (f: 18, %9.1) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Bir ihtiyaç olarak müzik” kategorisinin toplam 21 metafor ve 95 öğrenciden (%16.7) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Gıda” (f: 19, %20.0) olduğu, “Oksijen” (f: 9, %9.5) ve “Su” (f: 9, %9.5) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” kategorisinin toplam 16 metafor ve 88 öğrenciden (%15.4) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Hayat” (f: 67, %76.1) olduğu;

“Duyguları ifade aracı olarak müzik” kategorisinin toplam 11 metafor ve 33 öğrenciden (%5.8) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Hayat” (f: 8, %24.2) olduğu, “His” (f: 7, %21.2) ve “Sevgi” (f: 7, %21.2) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik” kategorisinin toplam 20 metafor ve 33 öğrenciden (%5.8) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Hayal” (f: 8, %24.2) ve “Rüzgâr” (f: 4, %12.1) metaforları olduğu;

“Eğlendirici ve enerji verici bir unsur olarak müzik” kategorisinin toplam 14 metafor ve 32 öğrenciden (%5.6) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Eğlence” (f: 12, %37.5) olduğu

“Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” kategorisinin toplam 6 metafor ve 32 öğrenciden (%5.6) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Aşk” (f: 9, %52.9) ve “Hayat” (f: 4, %23.5) metaforları olduğu ve

“İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorisinin toplam 9 metafor ve 20 öğrenciden (%3.5) oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “İlaç” (f: 10, %50.0) ve “Arkadaş” (f: 3, %15.0) metaforları olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun müziği sevdikleri, müziği kendilerini rahatlatan, sıkıntılarını gideren, özgür hissettiren, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak gördükleri, müziği bir ihtiyaç ve duyguları ifade etme aracı olarak algıladıkları, müziğin hayata tat ve renk kattığını ve yaşam kaynağı olduğunu ve müziğin kendileri için eğlenceli, enerji veren ve vazgeçilmez bir unsur olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Bu olumlu algıya rağmen üretilen metaforlara bakıldığında az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise, müziği sadece bir ders, gereksiz bir unsur olarak algıladığı söylenebilir. Bu olumsuz tutumda toplumumuzda müziğe karşı sergilenen gereksiz ve önemsiz bir ders algısının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 16’ya göre, “Müzik” kavramı ile ilgili elde edilen bulgular doğrultusunda, üretilen metaforlardan bazılarının, öğrenci algısına bağlı olarak farklı kategorilerde karşılık bulduğu da görülmektedir. En sık şekilde tekrarlanan, “Hayat” metaforu “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik”, “Duyguları ifade aracı olarak müzik”, “Bir ihtiyaç olarak müzik”, “Rahatlatan, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik”, “Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik”, “Eğlendirici ve enerji verici bir unsur olarak müzik” ve “Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” kategorilerinde karşılık bulmuştur. Bu doğrultuda, “Hayat” kavramı gibi öğrencilerin müziği de çok çeşitli, çok yönlü ve çok renkli olarak algıladıkları, müziği hayat gibi renkli, yaşam ve duygu dolu, eğlendirici ve enerji verici buldukları ve müzikle rahatlayıp

başka dünyalara daldıkları düşünülebilir. Benzer şekilde, “Aşk” metaforu da “Duyguları ifade aracı olarak müzik”, “Rahatlataban, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik”, “Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik” ve “Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” kategorilerinde karşılık bulmuştur. Buna bağlı olarak da öğrencilerin müziği mutluluk veren, duyguları ifade eden, başka dünyalara götüren ve vazgeçilmez bir unsur olarak algıladıkları söylenebilir. Farklı kategorilerde az sayıda karşılık bulan diğer metaforlar ise, oksijen, can, ruh, huzur, kuş, güzel ses, eğlence, cennet, ilaç, su, derman, insan, sakinlik, ruhun gıdası, neşe, nefes, sanat ve dinlendirici metaforlarıdır.

3.3.4. Müzik Dersi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 17

Müzik dersi kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%		%
1	1. Terapi	24	14.0		4.3
	2. Huzur	13	7.6		2.3
	3. Mutluluk	11	6.4		2.0
	4. Çiçek	10	5.8		1.8
	5. Boş Ders	9	5.2		1.6
	6. Cennet	7	4.1		1.2
	7. Dinlence	6	3.5		1.1
	8. İlaç	6	3.5		1.1
	9. Hayat	5	2.9		0.9
	10. Çikolata	4	2.3		0.7
	11. Masaj	4	2.3		0.7
	12. Ruhun Gıdası	4	2.3		0.7
	13. Şarkı	4	2.3		0.7
	14. Ağaç	3	1.7		0.5
	15. Doğa	3	1.7		0.5
	16. İyilik	3	1.7		0.5
	17. Mola	3	1.7		0.5
	18. Su	3	1.7		0.5
	19. Tatil	3	1.7		0.5
	20. Uyku	3	1.7		0.5
	21. Bahar	2	1.2		0.4
	22. Dinlenme	2	1.2		0.4
	23. Ev	2	1.2		0.4
	24. Göl	2	1.2		0.4
	25. Kuş	2	1.2		0.4
	26. Oksijen	2	1.2		0.4
	27. Toprak	2	1.2		0.4
	28. Antidepresan	1	0.6		0.2
	29. Ada	1	0.6		0.2
	30. Bahçe	1	0.6		0.2
	31. Bayram	1	0.6		0.2
	32. Bülbül	1	0.6		0.2
	33. Can	1	0.6		0.2
	34. Kurtuluş	1	0.6		0.2
	35. Orman	1	0.6		0.2
	36. Güneş	1	0.6		0.2

Tablo 17'nin devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
1	Rahatlatan, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi	37. Elmas Işığı	1	0.6	0.2
	38. Doğa Yürüyüşü	1	0.6	0.2	
	39. Kar	1	0.6	0.2	
	40. Nefes	1	0.6	0.2	
	41. Meditasyon	1	0.6	0.2	
	42. Egzersiz	1	0.6	0.2	
	43. Dinlenme Tesisi	1	0.6	0.2	
	44. Zaman	1	0.6	0.2	
	45. Hava	1	0.6	0.2	
	46. Koltuk	1	0.6	0.2	
	47. Deva	1	0.6	0.2	
	48. Psikolog	1	0.6	0.2	
	49. Spor	1	0.6	0.2	
	50. İftar Vakti	1	0.6	0.2	
	51. Okyanus	1	0.6	0.2	
	52. Dinlenme Salonu	1	0.6	0.2	
	Toplam		172	100.0	30.45
2	Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi	1. Eğlence	46	47.4	8.2
	2. En Güzel Ders	8	8.2	1.4	
	3. Etkinlik	7	7.2	1.2	
	4. Lunapark	6	6.2	1.1	
	5. Zevk	4	4.1	0.7	
	6. Konser	3	3.1	0.5	
	7. Neşe	3	3.1	0.5	
	8. Oyun	3	3.1	0.5	
	9. Disko	2	2.1	0.4	
	10. Düğün	2	2.1	0.4	
	11. Komedi	2	2.1	0.4	
	12. Oyun Parkı	2	2.1	0.4	
	13. Panayır	2	2.1	0.4	
	14. Beden Dersi	1	1.0	0.2	
	15. Dans	1	1.0	0.2	
	16. Deli Dolu	1	1.0	0.2	
	17. Hayat	1	1.0	0.2	
	18. Helyum	1	1.0	0.2	
	19. Kutlama	1	1.0	0.2	
	20. Tiyatro	1	1.0	0.2	
Toplam		97	100.0	17.2	
3	Bir ihtiyaç olarak müzik dersi	1. Oksijen	15	26.8	2.7
	2. Ruhun Gıdası	6	10.7	1.1	
	3. Su	6	10.7	1.1	
	4. Nota	5	8.9	0.9	
	5. Hayat Dersi	3	5.4	0.5	
	6. Kalp	3	5.4	0.5	
	7. Yemek	3	5.4	0.5	
	8. Can	2	3.6	0.4	
	9. Eczane	2	3.6	0.4	
	10. Akıl	1	1.8	0.2	
	11. Ekmek	1	1.8	0.2	
	12. Fırın	1	1.8	0.2	
	13. Gökyüzü	1	1.8	0.2	
	14. Hayat	1	1.8	0.2	
	15. Kan	1	1.8	0.2	
	16. Market	1	1.8	0.2	

Tablo 17'nin devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
3	Bir ihtiyaç olarak müzik dersi	17. Orman	1	1.8	0.2
		18. Ramazan Paketi	1	1.8	0.2
		19. Sağlık	1	1.8	0.2
		20. Vitamin	1	1.8	0.2
		Toplam	56	100.0	9.9
4	Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren, hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi	1. Hayat	14	35.9	2.5
		2. Sevgi	6	15.4	1.1
		3. Anne	3	7.7	0.5
		4. Bal	2	5.1	0.4
		5. Beden	2	5.1	0.2
		6. Çikolata	2	5.1	0.4
		7. Mutluluk	2	5.1	0.4
		8. Damar	1	2.6	0.2
		9. Duygular	1	2.6	0.2
		10. Hayat Dersi	1	2.6	0.2
		11. Ses	1	2.6	0.2
		12. Sevgili	1	2.6	0.2
		13. Terapi	1	2.6	0.2
		14. Tost Ekmeği	1	2.6	0.2
		15. Vücut	1	2.6	0.2
Toplam	39	100.0	6.9		
5	Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi	1. Sıkıcı Bir Şey	13	36.1	2.3
		2. İşkence	3	8.3	0.5
		3. Zulüm	3	8.3	0.5
		4. Berbat Bir Şey	2	5.6	0.4
		5. Cehennem	2	5.6	0.4
		6. Çile	2	5.6	0.4
		7. Azap	1	2.8	0.2
		8. Bulutlu Hava	1	2.8	0.2
		9. Canavar	1	2.8	0.2
		10. Ceza	1	2.8	0.2
		11. Fizik Dersi	1	2.8	0.2
		12. Kanun	1	2.8	0.2
		13. Kütüphane	1	2.8	0.2
		14. Rafting	1	2.8	0.2
		15. Savaş	1	2.8	0.2
		16. Uzun Bir Gün	1	2.8	0.2
		17. Zebani	1	2.8	0.2
Toplam	36	100.0	6.4		
6	Yol aydınlatıcı ve bilgi kaynağı olarak müzik dersi	1. Güneş	4	14.8	0.7
		2. Eğitim	4	14.8	0.7
		3. Kitap	4	14.8	0.7
		4. Öğretici	4	14.8	0.7
		5. Işık	2	7.4	0.4
		6. İlham	2	7.4	0.4
		7. Yıldız	2	7.4	0.4
		8. Belgesel	1	3.7	0.2
		9. Edebiyat	1	3.7	0.2
		10. Enerji İçeceği	1	3.7	0.2
		11. Gözlük	1	3.7	0.2
		12. Okul	1	3.7	0.2
Toplam	27	100.0	4.8		
7	Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi	1. Boş Bir Şey	11	44.0	2.0
		2. Sadece Bir Ders	6	24.0	1.1
		3. Hayat	2	8.0	0.4
		4. Zorunluluk	2	8.0	0.4
		5. Dinlence	1	4.0	0.2
		6. Kuduz Aşısı	1	4.0	0.2
		7. Ölü	1	4.0	0.2

Tablo 17'nin devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
7	Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi	8. Saçmalık	1	4.0	0.2
		Toplam	25	100.0	4.4
8	Farklı dünyalara götüren bir unsur olarak müzik dersi	1. Hayal	4	16.7	0.7
		2. Ruh	3	12.5	0.5
		3. Su	3	12.5	0.5
		4. Ağaç	1	4.2	0.2
		5. Anılar	1	4.2	0.2
		6. Bir An	1	4.2	0.2
		7. Bulut	1	4.2	0.2
		8. Büyü	1	4.2	0.2
		9. Dünya	1	4.2	0.2
		10. En Güzel Ders	1	4.2	0.2
		11. Labirent	1	4.2	0.2
		12. Matematik Problemi	1	4.2	0.2
		13. Memleket	1	4.2	0.2
		14. Porte	1	4.2	0.2
		15. Rüya	1	4.2	0.2
		16. Rüzgâr	1	4.2	0.2
		17. Zaman	1	4.2	0.2
	Toplam	24	100.0	4.3	
9	Müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik dersi	1. Rehber	8	40.0	1.4
		2. Enstrüman	3	15.0	0.5
		3. Öncü	2	10.0	0.4
		4. Sanat	2	10.0	0.4
		5. Ağaç	1	5.0	0.2
		6. Eğitim	1	5.0	0.2
		7. Flüt	1	5.0	0.2
		8. İnternet	1	5.0	0.2
		9. Tarih	1	5.0	0.2
			Toplam	20	100.0
10	Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik dersi	1. Antibiyotik	2	18.2	0.4
		2. Can	1	9.1	0.2
		3. Deniz	1	9.1	0.2
		4. Hayat	1	9.1	0.2
		5. Kahve	1	9.1	0.2
		6. Nikotin	1	9.1	0.2
		7. Sevgili	1	9.1	0.2
		8. Tiryaki	1	9.1	0.2
		9. Tutku	1	9.1	0.2
		10. Tuz	1	9.1	0.2
	Toplam	11	100.0	2.0	
11	Enerji verici, canlandırıcı ve iyileştirici bir unsur olarak müzik dersi	1. Enerji İçeceği	3	30.0	0.5
		2. Nefes	2	20.0	0.4
		3. Doğa	1	10.0	0.2
		4. Hayat	1	10.0	0.2
		5. Kaynak	1	10.0	0.2
		6. Sağlık Aşısı	1	10.0	0.2
		7. Şifa	1	10.0	0.2
	Toplam	10	100.0	1.8	
12	Dünyayı güzelleştiren bir unsur olarak müzik dersi	1. Güzellik	5	50.0	0.9
		2. Çiçek	2	20.0	0.4
		3. Bahçe	1	10.0	0.2
		4. Şarkı	1	10.0	0.2
		5. Ülke	1	10.0	0.2
	Toplam	10	100.0	1.8	

Tablo 17'nin devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
13	Yetenek gerektiren ve geleceğe kapı açan bir ders olarak müzik dersi	1. Çiçeğin Gövdesi	2	25.0	0.4
		2. Gelecek	1	12.5	0.2
		3. Hayallerin Başladığı Yer	1	12.5	0.2
		4. Kapı	1	12.5	0.2
		5. Mantık	1	12.5	0.2
		6. Sanatçılığa Açılan Yol	1	12.5	0.2
		7. Yetenek	1	12.5	0.2
		Toplam	8	100.0	1.4
14	Karmaşık bir ders olarak müzik dersi	1. Matematik Problemi	2	40.0	0.4
		2. Biyoloji Dersi	1	20.0	0.2
		3. İki Bilinmeyenli Denklem	1	20.0	0.2
		4. İnsan	1	20.0	0.2
		Toplam	5	100.0	0.9
15	Not değeri yüksek olan bir ders olarak müzik dersi	1. Beden Dersi	1	25.0	0.2
		2. Geçilen Tek Ders	1	25.0	0.2
		3. Puan	1	25.0	0.2
		4. Sınav	1	25.0	0.2
		Toplam	4	100.0	0.7
16	Kültürel çeşitlilik sembolü olarak müzik dersi	1. Renkler	2	50.0	0.4
		2. Aşure	1	25.0	0.2
		3. Kültür Dersi	1	25.0	0.2
		Toplam	4	100.0	0.7
17	Duyguları ifade aracı olarak müzik dersi	1. Hayat	1	33.3	0.2
		2. Heyecan	1	33.3	0.2
		3. Sevda	1	33.3	0.2
		Toplam	3	100.0	0.5
18	Şarkı deposu olarak müzik dersi	1. MP3	2	66.7	0.4
		2. Terapi	1	33.3	0.2
		Toplam	3	100.0	0.5
19	Yalnızlık gideren ve sırdaşlık eden bir unsur olarak müzik dersi	1. Arkadaş	3	100.0	0.5
		Toplam	3	100.0	0.5
20	Özgürlüğe açılan bir yol olarak müzik dersi	1. Bulut	1	50.0	0.2
		2. Kuş	1	50.0	0.2
		Toplam	2	100.0	0.4
21	Etkileyici ve çarpıcı bir unsur olarak müzik dersi	1. Yıldırım	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
22	Yanılıcı bir unsur olarak müzik dersi	1. Greyfurt	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
23	Basit görülen ve desteklenmeyen bir ders olarak müzik dersi	1. Desteksiz	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
24	Değeri gittikçe artan bir unsur olarak müzik dersi	1. Dolar	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
25	Disiplin unsuru olarak müzik dersi	1. Askeriye	1	100.0	0.2
		Toplam	1	100.0	0.2
Metaforların Genel Toplamı			564	100.0	100.0

Tablo 17 incelendiğinde, en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Rahatlatan, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” (f: 172, %30.45), “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” (f: 97, %17.2), “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi” (f: 56, %9.9), “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı

sevdiren, hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi” (f: 39, %6.9), “Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi” (f: 36, %6.4), “Yol aydınlatıcı ve bilgi kaynağı olarak müzik dersi” (f: 27, %4.8), “Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi” (f: 25, %4.4), “Farklı dünyalara götüren bir unsur olarak müzik dersi” (f: 24, %4.3) ve “Müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik dersi” (f: 20, %3.5) olduğu görülmektedir. Metafor üretilen diğer kategorilere bakıldığında ise, bu kategorilerde hemen hemen birbirine denk sayıda metafor üretildiği, bu kategorilerde üretilen metaforların toplam üretilen metafor sayısına göre çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Müzik Dersi” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği görülmektedir.

En çok metafor üretilen kategorilerdeki metafor dağılımlarına göre, “Rahatlatan, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 57 metafor ve 172 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Terapi” (f: 24, %14.0) olduğu, “Huzur” (f: 13, %7.6) ve “Mutluluk” (f: 11, %6.4) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 20 metafor ve 97 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Eğlence” (f: 46, %47.4) olduğu, “En Güzel Ders” (f: 8, %8.2) ve “Etkinlik” (f: 7, %7.2) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Bir ihtiyaç olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 20 metafor ve 56 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Oksijen” (f: 15, %26.8) olduğu; “Ruhun Gıdası” (f: 6, %10.7) ve “Su” (f: 6, %10.7) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren, hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 15 metafor ve 39 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Hayat” (f: 14, %35.9) olduğu, “Sevgi” (f: 6, %15.4) ve “Anne” (f: 3, %7.7) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 17 metafor ve 36 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Sıkıcı Bir Şey” (f: 13, %36.1) metaforu olduğu;

“Yol aydınlatıcı ve bilgi kaynağı olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 12 metafor ve 27 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların birbirine denk sayıda olacak şekilde “Güneş”, “Eğitim” ve “Kitap” (f: 4, %14.8) olduğu;

“Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 8 metafor ve 25 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Boş Bir Şey” (f: 11, %44.0) ve “Sadece Bir Ders” (f: 6, %24.0) metaforları olduğu;

“Farklı dünyalara götüren bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 17 metafor ve 24 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Hayal” (f: 4, %16.7), “Ruh” (f: 3, %12.5) ve “Su” (f: 3, %12.5) metaforları olduğu ve

“Müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik dersi” kategorisinin toplam 9 metafor ve 20 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Rehber” (f: 8, %40.0) olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik dersini sevdiği, müzik metaforuna bağlı olarak hemen hemen aynı metaforları ve kategori gruplarını ürettikleri, müzik dersini kendilerini rahatlatan, huzur ve mutluluk veren eğlendiren, farklı dünyalara götüren, özgür hissettiren, yaşamlarını güzelleştiren ve yol aydınlatıcı bir unsur olarak gördükleri, müzik dersini bir ihtiyaç ve kendilerini ve duygularını ifade etme aracı olarak algıladıkları, müzik dersinin hayata tat kattığını, hayatı sevdirdiğini ve yaşam kaynağı olduğunu ve müzik dersini kendileri için eğlenceli, enerji veren, iyileştirici, vazgeçilmez ve müziğe ulaştıran bir unsur olarak gördükleri ve bu dersin yeterince desteklenmediğini düşündükleri söylenebilir.

Bu olumlu algıya rağmen üretilen metaforlara bakıldığında az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise, müziği sadece yüksek notla geçilen gereksiz bir ders olarak algıladığı ve kendileri için sıkıcı bir unsur olarak gördükleri söylenebilir. Bu olumsuz tutumda toplumumuzda ve özellikle öğrenci ailelerinin çoğunda müziğe ve dolayısıyla müzik

dersine karşı sergilenen gereksiz ve önemsiz bir ders algısının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 17'ye göre, “Müzik Dersi” kavramı ile ilgili elde edilen bulgular doğrultusunda, üretilen metaforlardan bazılarının, öğrenci algısına bağlı olarak farklı kategorilerde karşılık bulduğu da görülmektedir. En sık şekilde tekrarlanan, “Hayat” metaforu “Rahatlatan, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi”, “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren, hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi”, “Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi”, “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi”, “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi”, “Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik dersi”, “Enerji verici, canlandırıcı ve iyileştirici bir unsur olarak müzik dersi” ve “Duyguları ifade aracı olarak müzik dersi” kategorilerinde karşılık bulmuştur. Bu doğrultuda, “Müzik” kavramına benzer şekilde, “Hayat” kavramı gibi öğrencilerin müzik dersini de çok çeşitli, çok yönlü ve çok renkli olarak algıladıkları, müzik dersini hayat gibi sevilen, yaşam ve duygu dolu, eğlendirici, enerji verici ve iyileştirici buldukları, müzik dersini rahatlatıcı, huzur ve mutluluk verici bir unsur ve vazgeçilmez bir ihtiyaç olarak gördükleri söylenebilir. Farklı kategorilerde az sayıda karşılık bulan diğer metaforlar ise terapi, oksijen, çikolata, güneş, kuş, zaman, ağaç, eğitim, bahçe, su, oyun, orman, şarkı, çiçek, ruhun gıdası, doğa, matematik problemi, can, hayat dersi, nefes ve sevgili metaforlarıdır.

3.3.5. Müzik Öğretmeni Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 18

Müzik öğretmeni kavramına ilişkin metaforların kategorilere göre dağılımı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	f	%
1	1. Melek	52	35.1	9.2	
	2. Anne	30	20.3	5.3	
	3. Bülbül	11	7.4	2.0	
	4. Güzel	8	5.4	1.4	
	5. Gül	7	4.7	1.2	
	6. İyilik	6	4.1	1.1	
	7. Anne ve Baba	5	3.4	0.9	
	8. İyi	4	2.7	0.7	
	9. Sevgi	4	2.7	0.7	
	10. Çiçek	3	2.0	0.5	

Tablo 18'in devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde
		f	%	%
1	11. İyi Kalp	3	2.0	0.5
	12. Kelebek	2	1.4	0.4
	13. Prenses	2	1.4	0.4
	14. Teyzem	2	1.4	0.4
	15. Abla	1	0.7	0.2
	16. Adam	1	0.7	0.2
	17. Güvercin	1	0.7	0.2
	18. Gökkuşluğu	1	0.7	0.2
	19. Hoş Bir Şey	1	0.7	0.2
	20. Kalorifer	1	0.7	0.2
	21. Peri	1	0.7	0.2
	22. Tanrıça	1	0.7	0.2
	23. Yoldaş	1	0.7	0.2
	Toplam	148	100.0	26.3
2	1. Anne	30	30.9	5.3
	2. Rehber	15	15.5	2.7
	3. Güneş	6	6.2	1.1
	4. Işık	6	6.2	1.1
	5. Kitap	5	5.2	0.9
	6. Öğretmen	5	5.2	0.9
	7. İlham	3	3.1	0.5
	8. Kraliçe	3	3.1	0.5
	9. Hoca	2	2.1	0.4
	10. Kandil	2	2.1	0.4
	11. Mum	2	2.1	0.4
	12. Öğreten	2	2.1	0.4
	13. Ağaç	1	1.0	0.2
	14. Akıllı Tahta	1	1.0	0.2
	15. Anne ve Baba	1	1.0	0.2
	16. Ay	1	1.0	0.2
	17. Bilgin	1	1.0	0.2
	18. Çınar	1	1.0	0.2
	19. Ebeveyn	1	1.0	0.2
	20. Hayat Yolu	1	1.0	0.2
	21. Kapı	1	1.0	0.2
	22. Maestro	1	1.0	0.2
	23. Meşale	1	1.0	0.2
	24. Navigasyon	1	1.0	0.2
	25. Sokak Lambası	1	1.0	0.2
	26. Toprak	1	1.0	0.2
	27. Yakut	1	1.0	0.2
	28. Yol Arkadaşı	1	1.0	0.2
	Toplam	97	100.0	17.2
3	1. Abla	27	32.5	4.8
	2. Anne	25	30.1	4.4
	3. Arkadaş	17	20.5	3.0
	4. Aile	4	4.8	0.7
	5. Ebeveyn	2	2.4	0.4
	6. Anne ve Baba	1	1.2	0.2
	7. Avukat	1	1.2	0.2
	8. Baba	1	1.2	0.2
	9. Kahraman	1	1.2	0.2
	10. Kale	1	1.2	0.2
	11. Kardeş	1	1.2	0.2
	12. Koruyucu Melek	1	1.2	0.2
	13. Mükemmellik	1	1.2	0.2
	Toplam	83	100.0	14.7

Tablo 18'in devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
4	İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni	1. Rehber	26	36.6	4.6
		2. Sanatçı	15	21.1	2.7
		3. Anne	3	4.2	0.5
		4. Orkestra Şefi	3	4.2	0.5
		5. Pusula	3	4.2	0.5
		6. Sevgi	3	4.2	0.5
		7. Adam	2	2.8	0.4
		8. Hayat Yolu	2	2.8	0.4
		10. İnsan	2	2.8	0.4
		11. Kuş	2	2.8	0.4
		12. Can	1	1.4	0.2
		13. Enstrüman	1	1.4	0.2
		14. Fener	1	1.4	0.2
		15. Harita	1	1.4	0.2
		16. Işık	1	1.4	0.2
		17. Kasap	1	1.4	0.2
		18. Lider	1	1.4	0.2
		19. Mozart	1	1.4	0.2
		20. Müzik	1	1.4	0.2
		21. Öğreten	1	1.4	0.2
			Toplam	71	100.0
5	Dünyayı ve yaşamı güzelleştiren, renk katan ve sevdiren biri olarak müzik öğretmeni	1. Çiçek	34	63.0	6.0
		2. Gül	5	9.3	0.9
		3. Nota	4	7.4	0.7
		4. Eğlence	3	5.6	0.5
		5. Ağaç	1	1.9	0.2
		6. Aile	1	1.9	0.2
		7. Aşk	1	1.9	0.2
		8. Başrol	1	1.9	0.2
		9. Beste	1	1.9	0.2
		10. Gökyüzü	1	1.9	0.2
		11. Güneşli Hava	1	1.9	0.2
		12. Sultan	1	1.9	0.2
	Toplam	54	100.0	9.6	
6	Rahatlatan ve huzur veren biri olarak müzik öğretmeni	1. Neşe	5	13.5	0.9
		2. Psikolog	5	13.5	0.9
		3. Doktor	4	10.8	0.7
		4. Dost	4	10.8	0.7
		5. Mutluluk	4	10.8	0.7
		6. Anne	2	5.4	0.4
		7. Doğa	2	5.4	0.4
		8. Eczacı	2	5.4	0.4
		9. Hayal	1	2.7	0.2
		10. Huzur	1	2.7	0.2
		11. İstanbul	1	2.7	0.2
		12. Koku	1	2.7	0.2
		13. Müzisyen	1	2.7	0.2
		14. Ninni	1	2.7	0.2
		15. Oksijen	1	2.7	0.2
		16. Soba	1	2.7	0.2
		17. Yıldız	1	2.7	0.2
	Toplam	37	100.0	6.6	
7	Tatlılık ve sevecenlik simgesi olarak müzik öğretmeni	1. Can	6	27.3	1.1
		2. Bal	5	22.7	0.9
		3. Pamuk	2	9.1	0.4
		4. Şeker	2	9.1	0.4
		5. Abla	1	4.5	0.2
		6. Çikolata Paketi	1	4.5	0.2
		7. Kedi	1	4.5	0.2

Tablo 18'in devamı

Kategori Adı	Metafor	Kategori İçinde Üretilen Metaforlar		Toplam Metaforlar İçindeki Yüzde	
		f	%	%	
7	Tatlılık ve sevecenlik simgesi olarak müzik öğretmeni	8. Ponçık	1	4.5	0.2
		9. Tatlı	1	4.5	0.2
		10. Tutku	1	4.5	0.2
		11. Yaş Dal	1	4.5	0.2
		Toplam	22	100.0	3.9
8	Sıkıntı veren, sinir ve disiplin sembolü olarak müzik öğretmeni	1. Sadece Bir Öğretmen	6	40.0	1.1
		2. İşkence	2	13.3	0.4
		3. Afet	1	6.7	0.2
		4. Çiçek	1	6.7	0.2
		5. Gardiyan	1	6.7	0.2
		6. Koç	1	6.7	0.2
		7. Kötülük	1	6.7	0.2
		8. Müdür	1	6.7	0.2
		9. Öcü	1	6.7	0.2
Toplam	15	100.0	2.7		
9	Düzen sağlayan bir unsur olarak müzik öğretmeni	1. Kral	2	28.6	0.4
		2. Antrenör	1	14.3	0.2
		3. Bateria	1	14.3	0.2
		4. Bedenci	1	14.3	0.2
		5. Piyano	1	14.3	0.2
		6. Yeni Dünya	1	14.3	0.2
Toplam	7	100.0	1.2		
10	Hayat veren biri olarak müzik öğretmeni	1. Su	2	50.0	0.4
		2. Hayat	1	25.0	0.2
		3. İlaç	1	25.0	0.2
Toplam	4	100.0	0.7		
11	Masumiyet ve saflık sembolü olarak müzik öğretmeni	1. Cam	1	25.0	0.2
		2. Mavi Bir Kalp	1	25.0	0.2
		3. Mavi Bir Kolye	1	25.0	0.2
		4. Saflık	1	25.0	0.2
Toplam	4	100.0	0.7		
12	Adaletsizlik sembolü olarak müzik öğretmeni	1. Hakem	2	50.0	0.4
		2. İlgisiz	1	25.0	0.2
		3. Maddenin Halleri	1	25.0	0.2
Toplam	4	100.0	0.7		
13	Kıymet sembolü olarak müzik öğretmeni	1. Elmas	2	50.0	0.4
		2. Dolar	1	25.0	0.2
		3. Mükemmellik	1	25.0	0.2
Toplam	4	100.0	0.7		
14	Anlam ifade etmeyen bir unsur olarak müzik öğretmeni	1. Sıfır	2	50.0	0.4
		2. Sadece Bir Öğretmen	1	25.0	0.2
		3. Savaşçı	1	25.0	0.2
Toplam	4	100.0	0.7		
15	Şarkı bankası olarak müzik öğretmeni	1. Şarkıcı	3	75.0	0.5
		2. Spotify	1	25.0	0.2
Toplam	4	100.0	0.7		
16	Gereksiz kazanç sembolü olarak müzik öğretmeni	1. Kurnaz	1	33.3	0.2
		2. Şarkıcı	1	33.3	0.2
		3. Zengin	1	33.3	0.2
Toplam	3	100.0	0.5		
17	Kötü alışkanlıklardan uzaklaştıran bir unsur olarak müzik öğretmeni	1. Alarm	1	50.0	0.2
		2. Yeşilay	1	50.0	0.2
Toplam	2	100.0	0.4		
Metaforların Genel Toplamı		563	100.0	100.0	

Tablo 18 incelendiğinde, en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni” (f: 148, %26.3), “Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni” (f: 97, %17.2), “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni” (f: 83, %14.7), “İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni” (f: 71, %12.6), “Dünyayı ve yaşamı güzelleştiren, renk katan ve sevdiren biri olarak müzik öğretmeni” (f: 54, %9.6), “Rahatlatan ve huzur veren biri olarak müzik öğretmeni” (f: 37, %6.6), “Tatlılık ve sevecenlik simgesi olarak müzik öğretmeni” (f: 22, %3.9) ve “Sıkıntı veren, sinir ve disiplin sembolü olarak müzik öğretmeni” (f: 15, %2.7) olduğu görülmektedir. Metafor üretilen diğer kategorilere bakıldığında ise, bu kategorilerde hemen hemen birbirine denk sayıda metafor üretildiği, bu kategorilerde üretilen metaforların toplam üretilen metafor sayısına göre çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği görülmektedir.

En çok metafor üretilen kategorilerdeki metafor dağılımlarına göre, “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 23 metafor ve 48 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Melek” (f: 52, %35.1) olduğu, “Anne” (f: 30, %20.3) ve “Mutluluk” (f: 11, %7.4) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 28 metafor ve 97 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Anne” (f: 30, %30.9) ve “Rehber” (f: 15, %15.5) metaforları olduğu;

“Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 13 metafor ve 83 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Abla” (f: 27, %32.5) olduğu; “Anne” (f: 25, %30.1) ve “Arkadaş” (f: 17, %20.5) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 21 metafor ve 71 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride

bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Rehber” (f: 26, %36.6) ve “Sanatçı” (f: 15, %21.1) metaforları olduğu;

“Dünyayı ve yaşamı güzelleştiren, renk katan ve sevdiren biri olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 12 metafor ve 54 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Çiçek” (f: 34, %63.0) ve “Gül” (f: 5, %9.3) metaforları olduğu;

“Rahatlataban ve huzur veren biri olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 17 metafor ve 37 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforun “Neşe” (f: 5, %13.5) olduğu; “Psikolog” (f: 5, %13.5) ve “Doktor” (f: 4, %10.8) metaforlarının ise bu kategoride en sık tekrarlanan ikinci ve üçüncü metaforlar olduğu;

“Tatlılık ve sevecenlik simgesi olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 11 metafor ve 22 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Can” (f: 6, %27.3) ve “Bal” (f: 5, %22.7) metaforları olduğu ve

“Sıkıntı veren, sinir ve disiplin sembolü olarak müzik öğretmeni” kategorisinin toplam 9 metafor ve 15 öğrenciden oluştuğu ve bu kategoride bulunan metaforların frekans dağılımlarına bakıldığında en sık kullanılan metaforların “Sadece Bir Öğretmen” (f: 6, %40.0) ve “İşkence” (f: 2, %13.3) metaforları olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik öğretmenini sevdikleri, müzik öğretmenini pozitif düşünceye sevk eden, iyilik, güzellik, sevgi ve merhamet sembolü olarak gördükleri, müzik öğretmenini önemli ve kıymetli buldukları, kendilerine doğruyu ve iyiyi göstererek kötülüklerden koruyan, müziği sevdiren ve müzikle önlerine yeni yol açan bir rehber olduğunu düşündükleri, müzik öğretmenini daima yaşamı güzelleştiren ve sevdiren bir destek olarak gördükleri ve sevecenlik, masumiyet ve saflığı simgeleyen ve huzur veren bir sembol olarak algıladıkları söylenebilir.

Bu olumlu algıya rağmen üretilen metaforlara bakıldığında çok az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise, müzik öğretmenini disiplinli, adaletsiz ve bunaltıcı buldukları ve müzik öğretmenin gereksiz olduğunu ve öğretmenin gereksiz yere kazanç sağladığını düşündükleri söylenebilir. Bu olumsuz tutumda müzik ve müzik dersi kavramları ile bağlantılı olarak müzik öğretmeni kavramına da toplumumuzda ve

özellikle öğrenci ailelerinin çoğunda müziğe ve dolayısıyla müzik dersi ve müzik öğretmenine karşı sergilenen gereksiz ve önemsiz bir uğraş, ders ve öğretmen algısının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 18'e göre, "Müzik Öğretmeni" kavramı ile ilgili elde edilen bulgular doğrultusunda, üretilen metaforlardan bazılarının, öğrenci algısına bağlı olarak farklı kategorilerde karşılık bulunduğu da görülmektedir. En sık şekilde tekrarlanan, "Anne" metaforu "Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni", "İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni", "Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni", "İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni" ve "Rahatlataban ve huzur veren biri olarak müzik öğretmeni" kategorilerinde karşılık bulmuştur. Bu doğrultuda öğrencilerin, "Müzik Öğretmeni" kavramını daha çok "Anne" sembolüyle özdeşleştirdikleri, bir annede bulunan koruma, sırdaş ve destek olma, merhamet, şefkat, iyilik, rehber olma, eğitime gibi tüm özellikleri müzik öğretmeni ile örtüştürerek simgeleştirdikleri söylenebilir. Benzer şekilde, "Abla" ve "Anne ve Baba" metaforları da "Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni", "İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni", "Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni" kategorilerinde karşılık bulmuştur. Buradan hareketle öğrencilerin, müzik öğretmenini "Anne" metaforunda olduğu gibi "Abla" ve "Anne ve Baba" metaforları ile özdeşleştirmelerinin, müzik öğretmenini ailenin asıl bireylerinin özelliklerini yansıtan bir ayna gibi görmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Farklı kategorilerde az sayıda karşılık bulan diğer metaforlar ise çiçek, ışık, sevgi, gül, öğretmen, rehber, can, şarkıcı, sadece bir öğretmen, aile, ağaç, adam, mükemmellik ve ebeveyn metaforlarıdır.

3.4. OKUL, OKUL İDARESİ, MÜZİK, MÜZİK DERSİ VE MÜZİK ÖĞRETMENİ KAVRAMLARI İLE İLGİLİ METAFOR KATEGORİLERİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖRE FARKLILIĞINA YÖNELİK BULGULAR VE YORUM

3.4.1. Okul Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 19

Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Cinsiyet		Pearson Chi-Square		
				Değer	Sd	p
Kategori	Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul	Kız	Erkek	20.683	14	.039*
Metafor	Ev	140	96			
	Yuva	15	6			

Tablo 19’da görüldüğü gibi, “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategori cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda kız ve erkek öğrencilerin “Okul” kavramına ilişkin algılarının “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul” kategorisi için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{14} = 20.683, p = .039 < .05$).

Cinsiyet değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul” kategorisinde “Ev” ve “Yuva” metaforunu kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okulu daha çok ev ortamı ile özdeşleştirdikleri, kendilerini erkek öğrencilere nazaran okulda daha korunaklı, daha güvende hissettikleri ve okulu erkek öğrencilere göre daha sıcak bir ortam olarak gördükleri söylenebilir.

Tablo 20
Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin yaş değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar	Yaş				Pearson Chi-Square		
	10-12	13-15	16-18	19 ve üstü	Değer	Sd	p
Kategori Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul	10-12	13-15	16-18	19 ve üstü	88.252	48	.014*
Metafor Hayat	0	3	11	0			

Tablo 20’de görüldüğü gibi, “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategori yaş değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı yaş grubundaki öğrencilerin “Okul” kavramına ilişkin algılarının “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” kategorisi için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{48} = 88.252, p = .014 < .05$).

Yaş değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” kategorisinde “Hayat” metaforunu 16-18 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş gruplarındaki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 16-18 yaş grubu öğrencilerinin diğer yaş grubu öğrencilere göre okulu daha çok hayat kurtaran bir unsur olarak gördükleri, diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok kaderlerinin ve geleceklerinin okula bağlı olduğunu düşündükleri ve diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok okulun yaşamı öğrettiğini düşündükleri söylenebilir.

Tablo 21
Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar	Okul				Pearson Chi-Square		
					Değer	Sd	p
Kategori	Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul				129.745	69	.000*
Metafor	N. A. L.	M. F. Ç.	O. H. A. U. A. L.	19 M. O.			
	Cezaevi	7	2	62	3		

Tablo 21’de görüldüğü gibi, “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategori okul değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı okulda öğrenim gören öğrencilerin “Okul” kavramına ilişkin algılarının “Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul” kategorisi için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{69} = 129.745$, $p = .000 < .05$).

Okul değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul” kategorisinde “Cezaevi” metaforunu Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre okulu daha çok rahatsız edici ve bunaltıcı buldukları ve diğer lise öğrencilerine göre okulun daha çok kuralcı olduğunu ve özgürlüklerinin daha çok kısıtlandığını düşündükleri söylenebilir. Bu yaklaşımın Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi okul idaresinin yönetim şeklinin diğer okullara göre daha disiplinli ve kuralcı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 22
Okul kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar	Sınıf								Pearson Chi-Square		
									Değer	Sd	p
Kategori	Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul								125.417	96	.024*
Metafor	Hayat	5	6	7	8	9	10	11			
		0	0	0	1	2	1	8	2		

Tablo 22’de görüldüğü gibi, “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategori sınıf değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 8 ayrı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin “Okul” kavramına ilişkin algılarının “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” kategorisi için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{96} = 125.417$, $p = .024 < .05$).

Sınıf değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul”

kategorisinde “Hayat” metaforunu 11. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 11. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre okulu daha çok hayat kurtaran bir unsur olarak gördükleri, diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok kaderlerinin ve geleceklerinin okula bağlı olduğunu düşündükleri ve diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok okulun yaşamı öğrettiğini düşündükleri söylenebilir.

3.4.2. Okul İdaresi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 23

Okul idaresi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Cinsiyet		Pearson Chi-Square				
				Değer	Sd	p		
Kategori	Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi	Kız	Erkek	67.702	53	.006*		
	Disiplin						10	4
	Askeriye						2	7
Metafor	Çoban	4	0					
	Diktatör	3	0					
	Taş	5	0					

Tablo 23’de görüldüğü gibi, “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategori cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda kız ve erkek öğrencilerin “Okul” kavramına ilişkin algılarının “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorisi için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{53} = 67.702$, $p = .006 < .05$).

Cinsiyet değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorisinde “Disiplin”, “Askeriye”, “Çoban”, “Diktatör” ve “Taş” metaforlarını kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okul idaresini daha disiplinli ve sert buldukları ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre özgürlüklerinin kısıtlandığını daha çok düşündükleri söylenebilir.

Araştırmada yaş değişkenine göre “Okul İdaresi” kavramına yönelik olarak istatistiksel açıdan herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 24
Okul idaresi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar	Okul					Pearson Chi-Square		
						Değer	Sd	p
Kategori	N. A. L. M. F. Ç. O. H. A. U. A. L. 19 M. O.							
Metafor								
Kategori	Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi							
Metafor								
Kategori	Cumhurbaşkanı							
Metafor								
Kategori	Devlet							
Metafor								

Tablo 24’de görüldüğü gibi, “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategori okul değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı okulda öğrenim gören öğrencilerin “Okul İdaresi” kavramına ilişkin algılarının “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi” kategorisi için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{69} = 93.849$, $p = .025 < .05$).

Okul değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi” kategorisinde “Meclis”, “Cumhurbaşkanı” ve “Devlet” metaforlarını Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre okul idaresini diğer lise öğrencilerine göre daha çok yönetme, karar verme ve kural koyma makamı olarak algıladıkları ve okul idaresini oluşturan kişileri ise yönetimin organları olarak algıladıkları söylenebilir.

Tablo 25
Okul idaresi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar	Sınıf								Pearson Chi-Square		
									Değer	Sd	p
Kategori	Her şeyle ilgilenen, koruyup gözeten, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi										
Metafor											
Kategori	Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi										
Metafor											

Tablo 25’de görüldüğü gibi, “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategori sınıf değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 8 ayrı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin “Okul idaresi” kavramına ilişkin algılarının “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözetene, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi”

ve “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{210} = 290.709$, $p = .000 < .05$ ve $\chi^2_{371} = 427.524$, $p = .023 < .05$).

Sınıf değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözeten, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi” kategorisinde “Aile” metaforunu 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre okul idaresini ve dolayısıyla okul idaresini oluşturan bireyleri aile büyükleriyle daha çok özdeşleştirdikleri, aile büyükleri gibi doğru ve yanlış gösteren bir sembol olarak daha çok benimsedikleri ve okul idaresini diğer sınıf düzeyindeki öğrencilere nazaran daha ilgili, koruyucu ve destek olarak algıladıkları söylenebilir. “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorisinde ise “Gardiyan” metaforunu 10 ve 11. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Buna bağlı olarak 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre okul idaresini daha kısıtlayıcı ve daha disiplin gözetene bir unsur olarak algıladıkları ve bunun sebebinin de 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin ergenlik döneminin başlangıcında olmalarından dolayı daha asi ve özgür hissetmeleri olduğu söylenebilir.

3.4.3. Müzik Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre “Müzik” kavramına yönelik olarak istatistiksel açıdan herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 26
Müzik kavramına ilişkin metafor kategorilerinin yaş değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Yaş				Pearson Chi-Square		
						Değer	Sd	p
Kategori	Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik	10-12	13-15	16-18	19 ve üstü	64.256	45	.031*
		Metafor	Hayat	5	30			
Kategori	Bir ihtiyaç olarak müzik	Yaş				93.525	60	.004*
		10-12	13-15	16-18	19 ve üstü			
Metafor	Gıda	0	9	10	0			
Kategori	İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik	Yaş				41.956	24	.013*
		10-12	13-15	16-18	19 ve üstü			
Metafor	İlaç	0	2	8	0			

Tablo 26’da görüldüğü gibi, “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategori yaş değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar

belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı yaş grubundaki öğrencilerin “Müzik” kavramına ilişkin algılarının “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik”, “Bir ihtiyaç olarak müzik” ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{45} = 64.256, p = .031 < .05$, $\chi^2_{60} = 93.525, p = .004 < .05$ ve $\chi^2_{24} = 41.956, p = .013 < .05$).

Yaş değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” kategorisinde “Hayat”, “Bir ihtiyaç olarak müzik” kategorisinde “Gıda” metaforunu ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorisinde “İlaç” metaforunu 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş gruplarındaki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş grubu öğrencilere göre müziği daha çok hayata tat ve renk katan ve hayatın bir parçası olarak gördükleri, daha çok bir ihtiyaç ve yaşam kaynağı olarak algıladıkları ve daha çok iyileştirici ve sıkıntı giderici bir unsur olarak benimsedikleri söylenebilir.

Tablo 27
Müzik kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Okul				Pearson Chi-Square		
		N. A. L.	M. F. Ç. O.	H. A. U. A. L.	19 M. O.	Değer	Sd	p
Kategori	Bir ihtiyaç olarak müzik							
Metafor	Su	0	0	8	1	99.227	60	.001*
	Gıda	2	0	13	4			
Kategori	Rahatlatan, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik							
Metafor	Huzur	7	0	20	7	235.150	162	.000*
	İlaç	0	0	7	0			
	Ruhun Gıdası	1	2	13	2			
	Terapi	0	0	15	6			
Kategori	İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik							
Metafor	İlaç	0	0	10	0	23.048	16	.005*

Tablo 27’de görüldüğü gibi, “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategori okul değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı okulda öğrenim gören öğrencilerin “Müzik” kavramına ilişkin algılarının “Bir ihtiyaç olarak müzik”, “Rahatlatan, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” ve “İyileştiren,

sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{60} = 99.227$, $p = .001 < .05$, $\chi^2_{162} = 235.150$, $p = .000 < .05$ ve $\chi^2_{16} = 23.048$, $p = .005 < .05$).

Müzik değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Bir ihtiyaç olarak müzik” kategorisinde “Su” ve “Gıda” metaforlarını, “Rahatlata, arındıran, özgürlüğe ulaştırın, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” kategorisinde “Huzur”, “İlaç”, “Ruhun Gıdası” ve “Terapi” metaforlarını ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorisinde “İlaç” metaforunu Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre müziği daha çok ihtiyaç olarak gördüğü, müziği daha rahatlatıcı, arındırıcı, huzur ve mutluluk verici bir unsur olarak algıladığı ve müziği diğer okul öğrencilerine göre daha çok iyileştirici, sıkıntı ve yalnızlık giderici bulduğu söylenebilir. Adı geçen okul öğrencilerinin diğer okullardan farklılık gösteren bu yaklaşımında müzik öğretmenin tutumunun etkisi olduğu, öğretmenin kişisel yeteneklerinin fark yarattığı, öğrenciyi kazanma adına önemli katkılar sağladığı ve öğrenci üstünde müzik öğretmenin bu nedenle olumlu etki yarattığı düşünülmektedir.

Tablo 28

Müzik kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar	Sınıf	Pearson Chi-Square		
		Değer	Sd	p
Kategori Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik	Sınıf			
Metafor Hayat	5 6 7 8 9 10 11 12	131.595	105	.040*
	3 3 6 2 20 16 11 6			
Kategori Rahatlata, arındıran, özgürlüğe ulaştırın, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik	Sınıf			
Metafor Huzur	5 6 7 8 9 10 11 12	454.760	378	.004*
	0 0 7 0 9 10 4 4			

Tablo 28’de görüldüğü gibi, “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategori sınıf değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 8 ayrı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin “Müzik” kavramına ilişkin algılarının “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” ve “Rahatlata, arındıran, özgürlüğe ulaştırın, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{105} = 131.595$, $p = .040 < .05$ ve $\chi^2_{378} = 454.760$, $p = .004 < .05$).

Sınıf değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” kategorisinde “Hayat” metaforunu ve “Rahatlataban, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” kategorisinde “Huzur” metaforunu 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre müziği daha çok hayata tat ve renk katan ve hayatın bir parçası olarak gördükleri, daha çok yaşam kaynağı olarak algıladıkları ve müziği daha rahatlatıcı, arındırıcı, huzur ve mutluluk verici buldukları söylenebilir.

3.4.4. Müzik Dersi Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum

Tablo 29

Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin cinsiyet değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Cinsiyet		Pearson Chi-Square		
				Değer	Sd	p
Kategori	Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi	Kız	Erkek	67.871	56	.037*
		17	7			
Metafor	Terapi					
		Cinsiyet				
Kategori	Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi	Kız	Erkek	32.760	19	.026*
		39	7			
Metafor	Eğlence					

Tablo 29’da görüldüğü gibi, “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategori cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda kız ve erkek öğrencilerin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin algılarının “Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” ve “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{56} = 67.871$, $p = .037 < .05$ ve $\chi^2_{19} = 32.760$, $p = .026 < .05$).

Cinsiyet değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde “Terapi” ve , “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde “Eğlence” metaforlarını kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müzik dersini daha rahatlatıcı ve huzur ve mutluluk verici buldukları, erkek öğrencilere nazaran bu dersten daha çok zevk aldıkları ve dersi daha eğlenceli buldukları söylenebilir.

Tablo 30
Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin yaş değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Yaş				Pearson Chi-Square		
						Değer	Sd	p
Kategori	Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren ve hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi	10-12	13-15	16-18	19 ve üstü	61.081	42	.029*
Metafor	Hayat	2	8	4	0			
Kategori	Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi	10-12	13-15	16-18	19 ve üstü	90.762	57	.003*
Metafor	Eğlence	7	20	18	1			
Kategori	Bir ihtiyaç olarak müzik	10-12	13-15	16-18	19 ve üstü	97.689	57	.003*
Metafor	Oksijen	2	8	5	0			

Tablo 30’da görüldüğü gibi, “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategori yaş değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı yaş grubundaki öğrencilerin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin algılarının “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren ve hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi”, “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” ve “Bir ihtiyaç olarak müzik” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{42} = 61.081$, $p = .029 < .05$, $\chi^2_{57} = 90.762$, $p = .003 < .05$ ve $\chi^2_{57} = 97.689$, $p = .003 < .05$).

Yaş değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren ve hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi” kategorisinde “Hayat”, “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde “Eğlence” metaforunu ve “Bir ihtiyaç olarak müzik” kategorisinde “Oksijen” metaforunu 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş gruplarındaki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş grubu öğrencilere göre müzik dersini daha çok hayata tat katan ve sevdiren hayatın bir parçası olarak gördükleri, müzik dersinden daha çok zevk aldıkları ve dersi daha eğlenceli buldukları ve daha çok bir ihtiyaç ve yaşam kaynağı olarak algıladıkları söylenebilir.

Tablo 31
Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Okul				Pearson Chi-Square		
		N. A. L.	M. F. Ç. O.	H. A. U. A. L.	19 M. O.	Değer	Sd	p
Kategori	Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi					218.507	168	.005*
	Terapi	4	3	14	3			
	Metafor							
	Mutluluk	0	2	8	0			
	Huzur	0	2	10	1			
		Okul				66.521	48	.039*
Kategori	Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi	N. A. L.	M. F. Ç. O.	H. A. U. A. L.	19 M. O.			
Metafor	Sıkıcı Bir Şey	1	0	8	4			

Tablo 31’de görüldüğü gibi, “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategori okul değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı okulda öğrenim gören öğrencilerin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin algılarının “Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” ve “Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{168} = 218.507$, $p = .005 < .05$ ve $\chi^2_{48} = 66.521$, $p = .039 < .05$).

Müzik dersi değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde “Terapi”, “Mutluluk” ve “Huzur” metaforlarını ve “Rahatlataban, arındıran, özgürlüğe ulaştırıcı, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” kategorisinde “Huzur”, “İlaç”, “Ruhun Gıdası” ve “Terapi” metaforlarını ve “Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde “Sıkıcı Bir Şey” metaforunu Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre müzik dersini daha çok rahatlatıcı ve huzur ve mutluluk verici bulduğu söylenebilir. Az da olsa bir kısım öğrencinin ise diğer okul öğrencilerine göre müzik dersini daha sıkıcı bulduğu söylenebilir. Adı geçen okul öğrencilerinin diğer okullardan farklılık gösteren bu yaklaşımında müzik öğretmenin tutumunun etkisi olduğu, öğretmenin kişisel yeteneklerinin fark yarattığı, öğrenciyi kazanma adına önemli katkılar sağladığı ve öğrenci üstünde müzik öğretmenin bu nedenle olumlu etki yarattığı düşünülmektedir. Olumsuz yöndeki düşüncede ise toplumumuzda ve öğrenci ailelerinde müzik dersine karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir ders tutumunun etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 32
Müzik dersi kavramına ilişkin metafor kategorilerinin sınıf değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Sınıf								Pearson Chi-Square		
										Değer	Sd	p
Kategori	Rahatlata n, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi	5	6	7	8	9	10	11	12	444.558	392	.042*
Metafor	Terapi	2	1	3	0	11	1	5	1			
Kategori	Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi	Sınıf								44.539	28	.025*
Metafor	Boş Bir Şey	5	6	7	8	9	10	11	12			
		0	0	0	0	1	0	7	3			
Kategori	Bir ihtiyaç olarak müzik dersi	Sınıf								163.831	133	.036*
Metafor	Oksijen	5	6	7	8	9	10	11	12			
		2	0	1	2	6	0	1	3			

Tablo 32’de görüldüğü gibi, “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategori sınıf değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 8 ayrı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin “Müzik Dersi” kavramına ilişkin algılarının “Rahatlata n, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi”, “Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi” ve “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{392} = 444.558$, $p = .042 < .05$, $\chi^2_{28} = 44.539$, $p = .025 < .05$ ve $\chi^2_{133} = 163.831$, $p = .036 < .05$).

Sınıf değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Rahatlata n, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde “Terapi” metaforunu ve “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi” kategorisinde “Oksijen” metaforunu 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. “Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi” kategorisinde ise “Boş Bir Şey” metaforunu 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. Bu doğrultuda 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre müziği daha rahatlatıcı, arındırıcı, huzur ve mutluluk verici buldukları ve bir ihtiyaç olarak benimsedikleri, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin ise müzik dersini daha çok boş ve gereksiz bir uğraş olarak algıladığı söylenebilir. Bu olumsuz yaklaşımda, toplumumuzda ve öğrenci ailelerinde müzik dersine karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir ders tutumunun ve özellikle 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin gelecek kaygısı ile üniversite sınavını daha çok önemsemelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

3.4.5. Müzik Öğretmeni Kavramı İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmada cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenine göre “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik olarak istatistiksel açıdan herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 33

Müzik öğretmeni kavramına ilişkin metafor kategorilerinin okul değişkenine göre farklılığı

Farklılık Gösteren Kategori ve Metaforlar		Okul				Pearson Chi-Square		
		N. A. L.	M. F. Ç. O.	H. A. U. A. L.	19 M. O.	Değer	Sd	p
Kategori	Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni					61.703	36	.005*
	Metafor	Abla	12	4	6			
Metafor	Anne	3	1	15	6	130.192	66	.000*
	Arkadaş	2	0	15	0			
Kategori	İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni					130.192	66	.000*
	Metafor	Melek	7	4	25			
Metafor	Anne	0	3	15	12	117.800	81	.005*
	Rehber	0	1	13	1			
Kategori	Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni					117.800	81	.005*
	Metafor	Anne	1	11	13			
Metafor	Rehber	0	1	13	1	89.110	.57	.004*
	Kategori	İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni						
Metafor	Sanatçı	1	3	11	0	89.110	.57	.004*
	Rehber	1	5	20	0			

Tablo 33’de görüldüğü gibi, “Müzik Öğretmeni” kavramına ilişkin 17 kavramsal kategori okul değişkenine göre karşılaştırılmış ve farklılık gösteren kategoriler ve metaforlar belirtilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda 4 ayrı okulda öğrenim gören öğrencilerin “Müzik Öğretmeni” kavramına ilişkin algılarının “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni”, “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni”, “Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni” ve “İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni” kategorileri için birbirinden farklılık gösterdiği söylenebilir ($\chi^2_{36} = 61.703$, $p = .005 < .05$, $\chi^2_{66} = 130.192$, $p = .000 < .05$, $\chi^2_{81} = 117.800$, $p = .005 < .05$ ve $\chi^2_{57} = 89.110$, $p = .004 < .05$).

Müzik öğretmeni değişkenine göre farklılık yaratan metafor dağılımlarına bakıldığında, “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni” kategorisinde “Anne” ve “Arkadaş” metaforlarını, “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni” kategorisinde “Melek” ve “Anne” metaforlarını, “Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni” kategorisinde “Anne” ve “Rehber” metaforlarını ve “İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni” kategorisinde “Sanatçı” ve “Rehber” metaforlarını Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise

öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği görülmektedir. “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni” kategorisinde “Abla” metaforunu ise, Narman Anadolu Lisesi öğrencileri diğer liselere göre daha çok üretmişlerdir.

Bu doğrultuda Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre müzik öğretmenini Anne ve Rehber simgeleri ile daha çok özdeşleştirdikleri, anneye ait özellikler olan korumacılık, şefkat, merhamet, sevgi, iyilik, güzellik gibi özellikleri müzik öğretmeninde daha çok buldukları, müzik öğretmenini doğru ve yanlış gösteren, müziği sevdiren ve müziğe ulaştıran bir rehber olarak daha çok benimsedikleri söylenebilir. Adı geçen okul öğrencilerinin diğer okullardan farklılık gösteren bu yaklaşımında müzik öğretmenin tutumunun etkisi olduğu, öğretmenin öğrencilerine daha şefkatli, anlayışlı ve yapıcı yaklaşım sergileyişinin fark yarattığı, müzik öğretmenin öğrenciyi kazanma adına önemli katkılar sağladığı ve öğrenci üstünde müzik öğretmenin bu nedenle olumlu etki yarattığı düşünülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar alt problemlerin ve bulguların sırasına göre verilmiş ve buna bağlı olarak geliştirilen öneriler maddeler halinde sıralanmıştır.

4.1. SONUÇLAR

4.1.1. Öğrencilerin Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni İle İlgili Görüşlerine Yönelik Ulaşılan Sonuçlar

- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun okulu sevdiği, ancak azımsanamayacak bir kısım öğrencinin ise şahsi, fiziki, maddi veya psikolojik olabileceği düşünülen sebeplerden dolayı okulu sevmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun müzik dersi ve öğretmenin okul idaresince önemsendiğini ve desteklendiğini düşündüğü, ancak azımsanamayacak bir kısım öğrencinin ise, müzik dersi ve dolayısıyla müzik öğretmenine karşı hem toplumda hem de okullarda varolan gereksiz ve önemsiz bir ders yaklaşımından kaynaklandığı düşünülen sebeplerden dolayı müzik dersi ve öğretmenine okul idaresinin gerekli önemi vermediğini düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğrencilerin çok büyük bir kısmının müziğe, müzik dersine ve müzik öğretmenine değer verdiği ve sevdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sevmeyen öğrencilerin yaklaşımlarında ise toplumda ve özellikle ailede müziğe yeterince önem verilmemesinin ve öğrencilerin doğru bilinçlendirilmemesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

4.1.2. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramları İle İlgili Metaforlara Yönelik Sonuçlar

- Okul kavramına ait 581 öğrenci, okul idaresi kavramına ait 570 öğrenci, müzik kavramına ait 570 öğrenci, müzik dersi kavramına ait 564 öğrenci ve müzik öğretmeni kavramına ait 563 öğrenci geçerli metafor üretmiştir.
- “Okul” kavramı ile ilgili 438 öğrenci 69 adet olumlu ve 143 öğrenci 37 adet olumsuz olmak üzere toplam 106 adet metafor üretilmiştir. “Okul” kavramına yönelik olarak en çok “Ev” metaforunun üretildiği, olumsuz metafor olarak ise en çok üretilen metaforun “Cezaevi” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun “Okul” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, okulu sevdikleri, okulu kendilerini güvende hissettikleri

sıcak bir aile ortamı bilgi kaynağı ve geleceğe ışık tutan bir rehber olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise okulu bunaltıcı ve baskıcı bir yer olarak gördükleri, özgürlüklerinin kısıtlandığını düşündükleri, okulun kendilerine herhangi bir şey katmadığı ve gereksiz bir uğraş olduğu düşüncesini benimsedikleri belirlenmiştir. Bu olumsuz tutumun, özellikle okullardaki okul idaresinin disiplinli ve geçit vermez tavrından kaynaklandığı ve her okulda birbirine denk eğitim-öğretim ortamı ve imkânların sunulmamasının öğrenciler üstünde olumsuz etki yarattığı düşünülmektedir.

- “Okul İdaresi” kavramı ile ilgili 363 öğrenci 71 adet olumlu ve 207 öğrenci 83 adet olumsuz olmak üzere toplam 154 adet metafor üretilmiştir. “Okul İdaresi” kavramına yönelik olarak en çok “Aile” metaforunun üretildiği, en çok üretilen olumsuz metaforun ise “Gardiyan” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin çoğunluğunun “Okul İdaresi” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, ancak üretilen olumsuz metafor sayısının olumlu metafor sayısından fazla olması ve olumsuz metafor üreten öğrenci sayısının azımsanamayacak kadar çok olmasından dolayı öğrencilerin zihinlerinde olumsuz yöndeki algının da kayda değer olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin bir kısmının okul idaresini aile olarak benimsedikleri, okul idaresindeki bireyleri kendilerini koruyan, yardım ve kılavuzluk eden, sıkıntılarına çözüm getiren ailelerinden birer fert olarak gördükleri ve yönetimin en önemli yapı taşlarını oluşturduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılırken, büyük bir kısım öğrencinin de okul idaresini genellikle sevmedikleri, okul idaresini kısıtlayıcı ve sıkıntı veren bir unsur olarak gördükleri, okul idaresindeki bireyleri aşırı disiplin uygulayan, yasaklar koyan, adaletsizlik ve sömürü sembolü olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumun, özellikle okul idaresindeki idarecilerin öğrencilere kişisel olarak yeterince ılımlı yaklaşım sergilememesinden ve okullardaki rehberlik hizmetlerinin yeterli ve amacına ulaşır şekilde olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.
- “Müzik” kavramı ile ilgili 566 öğrenci 132 adet olumlu ve 4 öğrenci 4 adet olumsuz olmak üzere toplam 136 adet metafor üretilmiştir. “Müzik” kavramına yönelik olarak en çok “Hayat” metaforunun üretildiği, en çok üretilen olumsuz metaforların ise “İp”, “Berbat bir şey”, “Taş” ve “Çılgılık” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin tamamına yakınının “Müzik” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, müziği

içselleştirdikleri, müziği sevdikleri, müziği rahatlatıcı bir unsur ve bir ihtiyaç olarak gördükleri ve müziği duyguları ifade etmek ve mutluluğa ulaşmak için bir araç olarak benimsedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir kısmının ise müziği sevmediği ve gereksiz bir uğraş olduğu düşüncesini benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumda, özellikle toplumumuzda ve ailelerde müziğe karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir uğraş olması düşüncesinin ve bu düşünceye bağlı olarak öğrencilerin de bu tutumdan olumsuz etkilenmesinin katkısı olduğu düşünülmektedir.

- “Müzik Dersi” kavramı ile ilgili 501 öğrenci 162 adet olumlu ve 63 öğrenci 28 adet olumsuz olmak üzere toplam 190 adet metafor üretilmiştir. “Müzik Dersi” kavramına yönelik olarak en çok “Eğlence” metaforunun üretildiği, en çok üretilen olumsuz metaforun ise “Sıkıcı bir şey” ve “Boş bir şey” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin çok büyük bir kısmının “Müzik Dersi” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, müzik dersini sevdikleri, müzik dersini, sıkıntılardan ve stresten kurtulup nefes aldıkları, rahatladıkları, eğlendikleri ve ihtiyaçları olan bir ders ve zaman dilimi olarak gördükleri ve müzik dersini enerji verici ve diğer derslere katkı sağlayıcı bir unsur olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin çok az kısmının ise müzik dersini sevmediği ve gereksiz bir uğraş olduğu düşüncesini benimsedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumda, özellikle toplumumuzda ve ailelerde müziğe karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir uğraş olması ve öğrenciler tarafından ise sadece yapılması zorunlu bir görev ve yüksek puanla geçilecek bir ders olarak görülmesi düşüncesinin etkisi olduğu düşünülmektedir.
- “Müzik Öğretmeni” kavramı ile ilgili 540 öğrenci 124 adet olumlu ve 23 öğrenci 14 adet olumsuz olmak üzere toplam 138 adet metafor üretilmiştir. “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik olarak en çok “Anne” metaforunun üretildiği, en çok üretilen olumsuz metaforun ise, “Sadece bir öğretmen” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin çok büyük bir kısmının “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik zihinlerinde oluşturmuş oldukları algının olumlu yönde olduğu, müzik öğretmenini sevdikleri, müzik öğretmenini koruyucu, iyiliksever, yol gösterici, eğlendirici ve destek olan bir sembol olarak gördükleri, müzik öğretmenin bilgisine son derece güvendikleri ve müzik öğretmenini ailelerinden bir birey olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin çok az bir kısmının ise, müzik öğretmenini

sevmediği, kendileri için sadece bir öğretmen olduğu ve gereksiz yere para kazanan bir öğretmen sembolü olduğu düşüncesini benimsedikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin algılarında oluşan bu olumsuz tutumda, yine toplumumuzda ve ailelerde müziğe karşı geliştirilen gereksiz ve önemsiz bir uğraş olması ve buna bağlı olarak müzik öğretmenin de önemsiz bir sembol olmasının etkisi olduğu düşünülmektedir.

4.1.3. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramları İle İlgili Metafor Kategorilerine Yönelik Sonuçlar

- Okul kavramı ile ilgili en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul”, “Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul”, “Yol gösterici, eğitici ve bilgi kaynağı olarak okul”, “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” ve “Eğlenceli ve mutluluk veren bir yer olarak okul” olduğu tespit edilmiştir. Metafor üretilen diğer kategorilerin çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Okul” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun okulu ev ve aile ortamı gibi sıcak bir ortam olarak görüp benimsedikleri, kendilerini bu ortam içerisinde güvende ve mutlu hissettikleri, okulu kendilerine rehberlik eden, eğiten, hayat kurtaran ve geleceğe kapı açan bir sembol olarak gördükleri ve arkadaşlık, kardeşlik gibi önemli kavramların öğrenildiği bir yer olarak gördükleri belirlenmiştir. Öğrencilerin bir kısmının ise, okulu özgürlüğün kısıtlandığı, kuralların yoğun şekilde işletildiği bir sembol ve yapılması zorunlu bir görev olarak gördüğü, anlamsız ve boş bir uğraş olarak düşündüğü, insanların davranışlarının tutarsız olduğu ve insanların sömürüldüğü kötü bir ortam olarak algıladığı tespit edilmiştir.
- “Okul İdaresi” kavramı ile ilgili en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözetken, destek olan, doğru ve yanlış öğretken ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi”, “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi”, “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi”, “Sorgu ve Ceza mercii olarak okul idaresi”, “Bilgiye ışık tutan, kılavuzluk eden ve geleceğe yön veren bir unsur olarak okul idaresi” ve “Sıkıntılara çözüm getiren, dengeleyici ve eşitlik unsuru olarak okul idaresi” olduğu tespit edilmiştir. Metafor üretilen diğer kategorilerin çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Okul” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun

okul idaresini ve okul idaresini oluşturan bireyleri aileleri gibi gördükleri, kendilerini koruyan, destek olan, doğruyu ve yanlışı öğreten, kendilerine rehberlik eden, eğiten ve geleceklerine yön veren kişiler olarak sembolleştirdikleri ve okul idaresini yönetsel bir unsur olarak algıladıkları belirlenmiştir. Bu olumlu algıya rağmen, öğrencilerin azımsanamayacak bir kısmının ise, okul idaresini özgürlüğü kısıtlayan, aşırı baskı ve disiplin sembolü olarak gördüğü, gereksiz bir unsur olarak algıladığı, istikrarsız, adaletsiz, samimiyetsiz, kaba ve ilgisiz davranışlar sergileyen ve öğrencileri sömüren bir yapı olarak düşündükleri tespit edilmiştir.

- “Müzik” kavramı ile ilgili en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Rahatlataban, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik”, “Bir ihtiyaç olarak müzik”, “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik”, “Duyguları ifade aracı olarak müzik”, “Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik”, “Eğlendirici ve enerji verici bir unsur olarak müzik”, “Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” olduğu tespit edilmiştir. Metafor üretilen diğer kategorilerin çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Müzik” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun müziği sevdikleri, müziği kendilerini rahatlatan, sıkıntılarını gideren, özgür hissettiren, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak gördükleri, müziği bir ihtiyaç ve duyguları ifade etme aracı olarak algıladıkları, müziğin hayata tat ve renk kattığını, yaşam kaynağı olduğunu ve müziğin kendileri için eğlenceli, enerji veren ve vazgeçilmez bir unsur olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Bu olumlu algıya rağmen öğrencilerin az bir kısmının ise, müziği sadece bir ders, gereksiz bir unsur olarak algıladığı tespit edilmiştir.
- “Müzik Dersi” kavramı ile ilgili en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “Rahatlataban, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi”, “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi”, “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi”, “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren, hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi”, “Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi”, “Yol aydınlatıcı ve bilgi kaynağı olarak müzik dersi”, “Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi”, “Farklı dünyalara götüren bir unsur olarak müzik dersi” ve “Müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik dersi” olduğu tespit edilmiştir. Metafor üretilen diğer kategorilerin çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin

“Müzik Dersi” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik dersini sevdiğini, müzik metaforu ile hemen hemen aynı metaforları ve kategori gruplarını ürettikleri, müzik dersini kendilerini rahatlatan, huzur ve mutluluk veren eğlendiren, farklı dünyalara götüren, özgür hissettiren, yaşamlarını güzelleştiren ve yol aydınlatıcı bir unsur olarak gördükleri, müzik dersini bir ihtiyaç ve duygularını ifade etme aracı olarak algıladıkları, müzik dersinin hayata tat kattığını, yaşam kaynağı olduğunu, enerji veren, iyileştirici, vazgeçilmez ve müziğe ulaştıran bir unsur olduğunu ve bu dersin yeterince desteklenmediğini düşündükleri tespit edilmiştir. Bu olumlu algıya rağmen öğrencilerin bir kısmının ise, müziği sadece yüksek notla geçilen gereksiz bir ders olarak algıladığı ve kendileri için sıkıcı bir unsur olarak gördükleri belirlenmiştir.

- “Müzik Öğretmeni” kavramı ile ilgili en çok metafor üretilen kategorilerin sırasıyla, “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni”, “Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni”, “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni”, “İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni”, “Dünyayı ve yaşamı güzelleştiren, renk katan ve sevdiren biri olarak müzik öğretmeni”, “Rahatlatan ve huzur veren biri olarak müzik öğretmeni”, “Tatlılık ve sevecenlik simgesi olarak müzik öğretmeni” ve “Sıkıntı veren, sinir ve disiplin sembolü olarak müzik öğretmeni” olduğu tespit edilmiştir. Metafor üretilen diğer kategorilerin çok az yoğunluk teşkil ettiği ve azınlık oluşturan bu kategorilerin “Müzik Öğretmeni” kavramına yönelik genel görüşü büyük ölçüde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik öğretmenini sevdiğini, müzik öğretmenini pozitif düşünceye sevk eden, iyilik, güzellik, sevgi ve merhamet sembolü olarak gördükleri, müzik öğretmenini önemli ve kıymetli buldukları, kendilerine doğruyu ve iyiyi göstererek kötülüklerden koruyan, müziği sevdiren ve müzikle önlerine yeni yol açan bir rehber olduğunu düşündükleri, müzik öğretmenini daima yaşamı güzelleştiren ve sevdiren bir destek olarak gördükleri ve sevecenlik, masumiyet ve saflığı simgeleyen ve huzur veren bir sembol olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Bu olumlu algıya rağmen çok az da olsa öğrencilerin bir kısmının ise, müzik öğretmenini disiplinli, adaletsiz ve bunaltıcı buldukları ve müzik öğretmenin gereksiz olduğunu ve öğretmenin gereksiz yere kazanç sağladığını düşündükleri belirlenmiştir.

4.1.4. Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Dersi ve Müzik Öğretmeni Kavramları İle İlgili Metafor Kategorilerinin Demografik Değişkenlere Göre Farklılığına Yönelik Sonuçlar

- “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategoriden cinsiyet değişkenine göre “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul” kategorisinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategoride “Ev” ve “Yuva” metaforunu kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okulu daha çok ev ortamı ile özdeşleştirdikleri, kendilerini erkek öğrencilere nazaran okulda daha korunaklı, daha güvende hissettikleri ve okulu erkek öğrencilere göre daha sıcak bir ortam olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategoriden yaş değişkenine göre “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” kategorisinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategoride “Hayat” metaforunu 16-18 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş gruplarındaki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 16-18 yaş grubu öğrencilerinin diğer yaş grubu öğrencilere göre okulu daha çok hayat kurtaran bir unsur olarak gördükleri, diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok kaderlerinin ve geleceklerinin okula bağlı olduğunu düşündükleri ve diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok okulun yaşamı öğrettiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategoriden okul değişkenine göre “Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul” kategorisinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategoride “Cezaevi” metaforunu Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği ve Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre okulu daha çok rahatsız edici ve bunaltıcı buldukları ve diğer lise öğrencilerine göre okulun daha çok kuralcı olduğunu ve özgürlüklerinin daha çok kısıtlandığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- “Okul” kavramına ilişkin 21 kavramsal kategoriden sınıf değişkenine göre “Hayat kurtaran, yaşamı öğreten ve kaderi ve geleceği belirleyen bir yer olarak okul” kategorisinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategoride “Hayat” metaforunu 11. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 11. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre okulu daha çok hayat kurtaran bir unsur olarak gördükleri, diğer yaş grubu öğrencilere göre daha çok kaderlerinin ve geleceklerinin okula bağlı olduğunu düşündükleri ve diğer yaş grubu

öğrencilere göre daha çok okulun yaşamı öğrettiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

- “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategoriden cinsiyet değişkenine göre “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorisinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategoride “Disiplin”, “Askeriye”, “Çoban”, “Diktatör” ve “Taş” metaforlarını kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okul idaresini daha disiplinli ve sert buldukları ve özgürlüklerinin kısıtlandığını daha çok düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.
- “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategorinin yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.
- “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategoriden okul değişkenine göre “Karar verme, kural koyma ve yönetme mercii olarak okul idaresi” kategorisinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategoride “Meclis”, “Cumhurbaşkanı” ve “Devlet” metaforlarını Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği ve Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin okul idaresini diğer lise öğrencilerine göre daha çok yönetme, karar verme ve kural koyma makamı olarak algıladıkları ve okul idaresini oluşturan kişileri ise yönetimin organları olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- “Okul İdaresi” kavramına ilişkin 14 kavramsal kategoriden sınıf değişkenine göre “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözeten, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi” ve “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Aile” metaforunu 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre okul idaresini ve dolayısıyla okul idaresini oluşturan bireyleri aile büyükleriyle daha çok özdeşleştirdikleri, aile büyükleri gibi doğru ve yanlış gösteren bir sembol olarak daha çok benimsedikleri ve okul idaresini diğer sınıf düzeyindeki öğrencilere nazaran daha ilgili, koruyucu ve destek olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. “Gardiyan” metaforunu ise, 10 ve 11. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre okul idaresini daha kısıtlayıcı ve daha disiplin gözetene bir unsur olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategorinin cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.
- “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategoriden yaş değişkenine göre “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik”, “Bir ihtiyaç olarak müzik” ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Hayat”, “Gıda” ve “İlaç” metaforlarını 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş gruplarındaki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş grubu öğrencilere göre müziği daha çok hayata tat ve renk katan ve hayatın bir parçası olarak gördükleri, daha çok bir ihtiyaç ve yaşam kaynağı olarak algıladıkları ve daha çok iyileştirici ve sıkıntı giderici bir unsur olarak benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.
- “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategoriden okul değişkenine göre “Bir ihtiyaç olarak müzik”, “Rahatlatac, arındıran, özgürlüğe ulaştırıcı, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” ve “İyileştiren, sıkıntı ve yalnızlık gideren ve yaraları saran bir unsur olarak müzik” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Su”, “Gıda”, “Huzur”, “İlaç”, “Ruhun Gıdası” ve “Terapi” metaforlarını Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği ve Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre müziği daha çok ihtiyaç olarak gördüğü, müziği daha rahatlatıcı, arındırıcı, huzur ve mutluluk verici bir unsur olarak algıladığı ve müziği diğer okul öğrencilerine göre daha çok iyileştirici, sıkıntı ve yalnızlık giderici bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- “Müzik” kavramına ilişkin 19 kavramsal kategoriden sınıf değişkenine göre “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” ve “Rahatlatac, arındıran, özgürlüğe ulaştırıcı, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Hayat” ve “Huzur” metaforlarını 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre müziği daha çok hayata tat ve renk katan ve hayatın bir parçası olarak gördükleri, daha çok yaşam kaynağı olarak algıladıkları ve müziği daha rahatlatıcı, arındırıcı, huzur ve mutluluk verici buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategoriden cinsiyet değişkenine göre “Rahatlata n, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” ve “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Terapi” ve “Eğlence” metaforlarını kız öğrencilerin erkek öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müzik dersini daha rahatlatıcı ve huzur ve mutluluk verici buldukları, erkek öğrencilere nazaran bu dersten daha çok zevk aldıkları ve dersi daha eğlenceli buldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategoriden yaş değişkenine göre “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren ve hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi”, “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” ve “Bir ihtiyaç olarak müzik” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Hayat”, “Eğlence” ve “Oksijen” metaforlarını 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş gruplarındaki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 13-18 yaş aralığındaki öğrencilerin diğer yaş grubu öğrencilere göre müzik dersini daha çok hayata tat katan, sevdiren ve hayatın bir parçası olarak gördükleri, müzik dersinden daha çok zevk aldıkları, dersi daha eğlenceli buldukları ve daha çok bir ihtiyaç ve yaşam kaynağı olarak algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.
- “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategoriden okul değişkenine göre “Rahatlata n, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” ve “Sevilmeyen ve sıkıntı veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Terapi”, “Mutluluk”, “Huzur”, “İlaç”, “Ruhun Gıdası”, “Terapi” ve “Sıkıcı Bir Şey” metaforlarını Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği ve Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre müzik dersini daha çok rahatlatıcı, huzur ve mutluluk verici bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- “Müzik Dersi” kavramına ilişkin 25 kavramsal kategoriden sınıf değişkenine göre “Rahatlata n, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi”, “Boş ve gereksiz bir unsur olarak müzik dersi” ve “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Terapi”, “Oksijen” ve “Boş Bir Şey” metaforlarını 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere nazaran daha çok ürettiği ve 9. sınıf öğrencilerinin diğer sınıf düzeylerindeki öğrencilere göre müziği daha rahatlatıcı, arındırıcı, huzur ve

mutluluk verici buldukları ve bir ihtiyaç olarak benimsedikleri, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin ise müzik dersini daha çok boş ve gereksiz bir uğraş olarak algıladığı sonucun ulaşılmıştır.

- “Müzik Öğretmeni” kavramına ilişkin 17 kavramsal kategorinin cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenlerine göre herhangi bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.
- “Müzik Öğretmeni” kavramına ilişkin 17 kavramsal kategoriden okul değişkenine göre “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni”, “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü olarak müzik öğretmeni”, “Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni” ve “İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni” kategorilerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kategorilerde “Anne”, “Arkadaş”, “Melek”, “Rehber” ve “Sanatçı” metaforlarını Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin, “Abla” metaforunu ise, Narman Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine nazaran daha çok ürettiği ve Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre müzik öğretmenini Anne ve Rehber simgeleri ile daha çok özdeşleştirdikleri, anneye ait özellikler olan korumacılık, şefkat, merhamet, sevgi, iyilik, güzellik gibi özellikleri müzik öğretmeninde daha çok buldukları, müzik öğretmenini doğru ve yanlış gösteren, müziği sevdiren ve müziğe ulaştıran bir rehber olarak daha çok benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen sonuçlar literatürde yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

Buna göre literatürde okul ile ilgili metaforik çalışmalar örneklendirilirse, Balcı (1999) okulların genel işlevlerinin “bakım, bilgi ve aydınlanma yeri”, “değişim ve gelişim için bir araç” olarak tanımlandığını; Aydoğdu (2008), ilköğretim okullarının temel işlevlerinin, “bilgi vermek, korumak ve güven vermek, yeni nesli yetiştirmek ve onları şekillendirmek” olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmalarda olumsuz olarak okulların disiplinli, otoriter ve kaotik olduğu da belirlenmiştir. Demir (2007), Türk ve Amerikalı ilköğretim 2. kademe öğrencilerinden Türk öğrencilerin yarısının okulu “yuva” olarak algıladığını, diğer yarısının ise, “bakım yeri”, “psikolojik beslenme yeri”, “eğitim örneği” olarak algıladığını; Amerikalı öğrencilerin ise, bir bölümünün okulu “vahşi, kalabalık, karmaşık, sıkıcı, acı verici, öğrencilerin hayatta kalmak için öğrenmek zorunda oldukları

düzenli çevre” olarak algılandıkça, bir kısmının ise okulu “eğlence, bakım yeri, ilgi ve öğrenme yeri olarak algıladığını tespit etmiştir. Çuhadar ve Sarı (2007), öğrencilerin okula yönelik olarak hem “gelecek”, “bilgi yuvası” ve “ileriye açılan kapı” olumlu metaforlarını, hem de “sınav odaklı”, “yasakların olduğu mekân” ve “adaletsiz” olumsuz metaforlarını ürettiklerini tespit etmiştir. Cerit (2006) ve Saban (2008) çalışmalarında, okulun daha çok “bilgi ve aydınlanma yeri olarak okul” ve “sevgi ve dayanışma yeri olarak okul” olarak algılandığını belirlemişlerdir. Saban’ın (2011) çalışmasında ise okul, “kışla”, “dipsiz kuyu”, “hipodrom”, “korku tüneli” gibi olumsuz metaforlarda karşılık bulmuş ve “disiplin ve kontrol merkezi olarak okul” kategorisi en çok tercih edilen metafor kategorisi olmuştur. Nalçacı ve Bektaş (2012), yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin “aile”, “hayat”, “hapisane”, “fabrika” ve “toplum” metaforlarını daha çok ürettiğini belirlemişlerdir. Karakaya (2019), okul kavramına yönelik olarak ilkökul öğrencilerinin “ev”, “yuva”, “bilgi yuvası” olumlu metaforlarını ve “hapisane” olumsuz metaforunu daha çok ürettiğini ve metafor kategorilerinde ise, “bilgi edinme ve aydınlanma yeri”, “amlamsız ve amaçsız bir yer” ve “güven ve mutluluk veren bir yer” kategorilerinin ağırlıkta olduğunu tespit etmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmadan elde edilen sonuçların, literatürde yapılan çalışmalar ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Araştırmada bu çalışmalara benzer olarak “ev”, “aile”, “yuva” ve “eğitimhane” gibi metaforlar öğrenciler tarafından daha çok üretilmiştir. Öğrencilerin okul kavramına karşı yaklaşımlarının genelde olumlu yönde olmasına rağmen, üretilen olumsuz metaforların da azımsanamayacak derecede olduğu ve yine literatürdeki çalışmalara benzer şekilde, olumsuz yönde “cezaevi” ve “cehennem” metaforlarının yoğunluk teşkil ettiği görülmektedir. Metafor kategorileri ise “Koruyucu, öğretici, güven sağlayan ve sıcak bir ortam olarak okul” ve “Kuralcı, rahatsız edici, bunaltıcı ve özgürlüğü kısıtlayan bir mekân olarak okul” başlıklarında daha çok yoğunluk oluşturmuştur.

Literatürdeki okul yönetimi ya da okul idaresi ile ilgili metaforik çalışmalar örneklendirilirse, Balcı’nın (1999) çalışmasında öğrenciler, okul yönetimini “kaba ve zararlı kişi”, “otoriteci ve disiplinli” ve “anne-baba” metaforlarıyla, öğretmen ve veliler ise “otoriteci ve disiplin edici” metaforlarıyla bağdaştırmıştır. Aydoğdu (2008), çalışmasında öğretmen ve öğrencilerin büyük bir kısmının, okul yönetimini “kaba”, “zararlı”, “aşırı otoriter” metaforlarıyla özdeşleştirdiğini tespit etmiştir. Cerit’in (2008), araştırmasında öğrencilerin okul müdürünü daha çok kontrol eden kişi, anne/baba, bakıcı,

otoriter kişi, gardiyan, kral, patron, bahçıvan ve hâkim olarak nitelendirdiği görülmüştür. Yalçın'ın (2011) araştırmasında, öğrencilerin okul müdürünü daha çok olumsuzluk unsuru olarak, yönetim odağı olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin “okul müdürü” kavramına ilişkin yapmış oldukları çizimlerde, okul müdürlerinin sıklıkla, şiddet uygulayan, kaba, baskıcı, sert kişiler olarak resmedildikleri görülmüştür. Karakaya (2019), okul yönetimi kavramına yönelik olarak ilkökul öğrencilerinin “müdür”, “hakim”, “gardiyan”, “hapishane” metaforlarını daha çok ürettiğini ve metafor kategorilerinde ise, “otoriter ve kuralcı bir yapı olarak okul yönetimi” ve “baskıcı ve yargılayıcı bir yapı olarak okul yönetimi” kategorilerinin ağırlıkta olduğunu tespit etmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmadan elde edilen sonuçların, literatürde yapılan çalışmalar ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Araştırmada bu çalışmalara benzer şekilde, öğrencilerin okul idaresi kavramını daha çok “aile”, “anne ve baba”, “rehber” ve “hâkim” metaforlarıyla nitelendirdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin okul idaresi kavramına karşı yaklaşımlarının genelde olumlu yönde olmasına rağmen, üretilen olumsuz metaforların da azımsanamayacak derecede olduğu ve yine literatüdeki çalışmalara benzer şekilde, olumsuz yönde “gardiyan”, “mahkeme”, “disiplin” ve “hapishane” metaforlarının yoğunluk teşkil ettiği görülmektedir. Metafor kategorileri ise “Her şeyle ilgilenen, koruyup gözeten, destek olan, doğru ve yanlış öğretene ve ailenin bir parçası olarak okul idaresi” ve “Sıkıntı veren, özgürlüğü kısıtlayan ve disiplin unsuru olarak okul idaresi” başlıklarında daha çok yoğunluk oluşturmuştur.

Literatürde öğretmen kavramına ilişkin araştırmalar örneklendirilirse, Clarken (1997), araştırmasında öğretmen kavramının “ebeveyn”, “bahçıvan”, “peygamber”, “midye” ve “hekim” metaforları ile örtüştürüldüğünü tespit etmiştir. Balcı (1999), araştırmasında öğretmen için daha çok “melek” ve “bakıcı” metaforlarının kullanıldığını tespit etmiştir. Çelikten (2006), öğretmenler için eğitim sisteminde kullanılan metaforların “anne-baba”, “bahçıvan”, “inci ıstıdyeleri” ve “doktor” başlıkları altında toplandığını belirlemiştir. Saban, Koçbeker ve Saban (2006) araştırmalarında sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlerin “bireysel gelişimi destekleyici” rollerini, İngilizce öğretmeni adaylarının “yol gösterici ve yönlendirici” rolünü ve bilgisayar öğretmeni adaylarının öğretmenlerin “bilgi sağlayıcı”, “iş birlikçi ve demokratik lider” rollerini öne çıkardıklarını tespit etmişlerdir. Aydoğdu (2008), araştırmasında, öğretmenlerin temel rollerinin bilgi aktarmak, korumak ve güven vermek, yeni nesli yetiştirmek ve

şekillendirmek olduğunu vurgulamıştır. Cerit (2008), araştırmasında, öğretmen için “bilgi kaynağı ve dağıtıcısı”, “anne/baba”, “arkadaş”, “rehber” ve “çevresini aydınlatan kişi” metaforlarının daha çok kullanıldığını tespit etmiştir. Nikitina ve Furuoka (2008), araştırmalarında, öğrencilerin öğretmen için “gezi rehberi”, “ansiklopedi”, “kumarbaz”, “anne”, “büyükanne”, “mum” “sualtı kralı ya da kraliçesi”, “keşif kanalı”, “yürüyen sözlük”, “büyükelçi”, “kitap” metaforlarını tercih ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Oğuz (2009), araştırmasında, öğretmeni “lider”, “rehber”, “araştırmacı”, “pusula”, “teknik direktör”, “güneş” ve “deniz feneri” metaforlarının daha çok temsil ettiğini belirlemiştir. Kart (2016), araştırmasında, öğrencilerin öğretmen kavramına ilişkin olarak en çok “güneş”, “ışık”, “rehber”, ve “anne” metaforlarını ürettiklerini belirlemiştir. Karakaya (2019), öğretmen kavramına yönelik olarak ilkokul öğrencilerinin “anne”, “baba”, “melek” metaforlarını daha çok ürettiğini ve metafor kategorilerinde ise, “bilgi sağlayıcı olarak öğretmen” ve “gelişimi destekleyici ve aile olarak öğretmen” kategorilerinin ağırlıkta olduğunu tespit etmiştir. Büyükkaya (2019), araştırmasında, öğrencilerin öğretmen kavramını “aile”, “anne”, “kitap” ve “güneş” metaforları ile ifade ettiklerini belirtmiştir. Yavaş (2019), sınıf öğretmeni kavramına yönelik olarak öğrencilerin daha çok “anne”, “melek” ve “anne ve baba” metaforlarını tercih ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Müzik öğretmeni kavramına yönelik örnek çalışmalara bakıldığında ise, Çevik Kılıç’ın (2017) çalışmasında, müzik öğretmeni adaylarının öğretmen kavramını “yol”, “pusula”, “ağaç”, “heykeltraş”, “orkestra şefi”, “anahtar” gibi metaforlarla ve “rehber öğretmen”, “bilgi kaynağı öğretmen” gibi metafor kategorileri ile özdeşleştirdiği, Tez ve Aydın Uygun’un (2016) çalışmalarında, öğrencilerin müzik öğretmeni “seven, güven veren ve koruyan”, “sanatçı” “hayranlık duyulan” bir kişi olarak nitelendirdikleri, Öz ve Gereken’in (2018) çalışmalarında, öğrencilerin müzik öğretmeni “hayat”, “su”, “nota” ve “nefes” gibi metaforlar ile açıkladıkları görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmadan elde edilen sonuçların, literatürde öğretmen ve müzik öğretmeni kavramına yönelik yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Araştırmada bu çalışmalara benzer şekilde, öğrencilerin müzik öğretmeni kavramını daha çok “anne”, “melek”, “rehber”, “çiçek”, “abla”, “arkadaş” ve “sanatçı” metaforlarıyla nitelendirdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin neredeyse tamamının müzik öğretmeni kavramına karşı yaklaşımlarının olumlu yönde olduğu ve olumsuz yaklaşımların ise çok az yoğunluk teşkil ettiği görülmektedir. Metafor kategorileri ise “İyilik, güzellik, sevgi, merhamet, şefkat ve pozitif düşünce sembolü

olarak müzik öğretmeni”, “Doğru ve yanlış yolu gösteren, aydınlatan, yetiştiren ve bilgi kaynağı olarak müzik öğretmeni”, “Koruyucu, sırdaş ve destek olarak müzik öğretmeni”, “İnsana müziği sevdiren, ilham veren ve müziğe ulaştıran bir yol olarak müzik öğretmeni” ve “Dünyayı ve yaşamı güzelleştiren, renk katan ve sevdiren biri olarak müzik öğretmeni” başlıklarında daha çok yoğunluk oluşturmuştur.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, müzik ve müzik dersi kavramlarına yönelik olarak öğrencilerin geliştirdiği metaforların ve metafor kategorilerinin birbiri ile paralellik gösterdiği ve ilgili alanyazında yapılan çalışmaların sonuçlarının da bu araştırmadan elde edilen sonuçlar ile benzer olduğu göstermektedir. Buna göre alanyazında örnek araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik gösteren noktalar şu şekildedir:

- “Rahatlatan, arındıran, özgürlüğe ulaştıran, huzur ve mutluluk veren bir unsur olarak müzik” ve “Rahatlatan, huzur ve mutluluk veren ve çabuk geçen bir unsur olarak müzik dersi” kategorileri Umuzdaş ve Umuzdaş (2013), Babacan (2014), Yazıcı (2015), Tez (2016), Açıkgöz (2018), Dinç Altun ve Muşmul (2018), Eren (2018) ve Uzunoğlu Yegül’un (2018) elde etmiş olduğu müziğin “terapi, stres topu, huzur, su, rahatlama” gibi bir tedavi etme, rahatlama, sağlık verme aracına benzetilmesi hali ile benzerlik göstermektedir.
- “Bir ihtiyaç olarak müzik” ve “Bir ihtiyaç olarak müzik dersi” kategorileri Babacan (2014), Düzgören ve Gerekten (2017) ve Eren’in (2018) elde etmiş olduğu müziğin “ilaç, nefes, gıda, hayat” gibi yaşam için bir gereksinim olma durumuna benzerlik göstermektedir.
- “Hayatın akışını yönlendiren, hayata tat ve renk katan, hayatın parçası ve yaşam kaynağı olarak müzik” ve “Yaşama açılan, hayat veren, hayatı sevdiren, hayata tat katan ve hayatın bir parçası olarak müzik dersi” kategorileri Yazıcı (2015) ve Dinç Altun ve Muşmul’un (2018) elde etmiş olduğu müziğin “hayat, güneş, yaşam” gibi bir hayat kaynağı olma durumu ile benzerlik göstermektedir.
- “Duyguları ifade aracı olarak müzik” ve “Duyguları ifade aracı olarak müzik dersi” kategorileri Yazıcı (2015), Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak (2016), Düzgören ve Gerekten (2017), Açıkgöz (2018), Dinç Altun ve Muşmul (2018), Eren (2018), Gerekten ve Barışeri Ahmethan (2018) ve Uzunoğlu Yegül’un (2018) elde etmiş olduğu müziğin “aşk, hayal, sevgi, duygu” gibi bir duygu ifade etme aracına

benzetilmesi hali ile benzerlik göstermektedir.

- “Başka alemlere götüren ve anıları hatırlatan bir unsur olarak müzik” ve “Farklı dünyalara götüren bir unsur olarak müzik dersi” kategorileri Tez’in (2016) elde etmiş olduğu müziğin “başka diyarlar, göremediklerimiz” gibi bir hayal alemi olma durumuna benzerlik göstermektedir.
- “Eğlendirici ve enerji verici bir unsur olarak müzik” ve “Eğlendiren ve zevk veren bir unsur olarak müzik dersi” kategorileri Umuzdaş ve Umuzdaş (2013), Babacan [16], Tez (2016), Açıkgöz (2018), Eren (2018) ve Uzunoğlu Yegül’un (2018) elde etmiş olduğu müziğin “eğlence, neşe, zevk, mutluluk” gibi keyif verici ve eğlendirici bir unsur olma durumu ile benzerlik göstermektedir.
- “Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik” ve” Bağımlılık yapıcı ve vazgeçilmez bir unsur olarak müzik dersi” kategorileri Babacan (2014), Tez (2016) ve Açıkgöz’ün (2018) elde etmiş olduğu müziğin “bağımlılık, kardeş, uyuşturucu” gibi bağımlılık yaratan ve vazgeçilmez bir unsur olma durumu ile benzerlik göstermektedir.
- “Seçkinlik ve yetenek sembolü olarak müzik” ve “Yetenek gerektiren ve geleceğe kapı açan bir ders olarak müzik dersi” kategorileri Açıkgöz’ün (2018) elde etmiş olduğu müziğin “yetenek gerektirdiği” gibi bir beceri olma durumuna benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın literatürde yapılan diğer araştırmalardan en önemli farkı, okul ve okulu oluşturan öğeler arasındaki ilişkiler baz alınarak, bu araştırmada öğrencilerin okul, okul idaresi, müzik, müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına yönelik algılarının birlikte değerlendirilmesi, aralarındaki ilişkinin ortaya konulması ve bu sayede müzik eğitiminin okulu oluşturan öğeler içindeki öneminin vurgulanmasıdır.

4.3. ÖNERİLER

Okullar bireye, bilgiyi ve kültürü aktarmalı ve bireyin dünyayı ve yaşamı tanıyarak topluma uyum sağlamasını kolaylaştırmalıdır. Okullardaki eğitim ortamları bireyin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir. Bireylere işbirliği, yardımlaşma ve paylaşma özellikleri kazandırılmalıdır. Okulda, baskının ve cezanın olmadığı; demokratik ve özgür ortamların oluşturulduğu bir eğitim anlayışı benimsenmelidir.

Ergin ve Köse'ye (2008, s. 74-75) göre özellikle ergenler özgür ve bağımsız olduklarını ispat için, anne, baba ve öğretmen gibi otorite figürlerinden bağımsız karar verebildiklerini, korkularını yenebildiklerini, arkadaş desteği ile bireysel olarak hareket edebildiklerini kanıtlamak isterler. Bağımsızlık kazanma, büyüdüğünü ispat vb. nedenlerle iş birliği yapma yeteneklerini ortaya koymaya çalışırlar. Bu duruma bağlı olarak da kural ve emirlere başkaldırı, bildiğini okuma, bağımsız hareket etme gibi davranışlar sergileyebilirler. Bu nedenle bu bireylere destek olacak bir çevre, kendilerini ifade için bir özgürlük ve öğrendikleri şeyler için sorumluluk aldıklarını gösteren ortamlar sunulmalıdır. Bu ortamların sunulmasında ise en büyük görev, okul idaresine düşmektedir.

Öğretmenin temel görevi, kılavuzluk ve yardım etmek olmalıdır. Bireyin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, yetenekleri, ilgi alanları, duygu ve düşüncelerine önem vermeli, bireysel farklılıkları gözetebilmeli ve ceza yerine doğru davranış için imkân verebilmelidir. Öğretmen yeterli alan bilgisine sahip olmalı, örnek davranışlarıyla rol model teşkil etmelidir.

Araştırma sonuçları toplu olarak değerlendirildiğinde müziğin öğrencilerin yaşamında duyguları ifade etme, yalnızlık giderme, sırdaşlık etme, rahatlatma, hayat, mutluluk ve enerji verme, gereksinim olma gibi durumlarla önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Müziğin az da olsa bir kısım öğrenci tarafından sıkıntı verme, stres yaratma, sevilmeyen ve sıradan olma gibi durumlarla ifade edilmesinin ise toplumumuzda ve okul idarelerinde sanat derslerine ve dolaylı olarak müzik ve müzik dersine karşı önemsemez ve gereksiz görülen bir yaklaşımın öğrenciler üzerindeki yansımalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Müziğin bireyde oluşturduğu olumlu yöndeki sosyolojik ve psikolojik etkileri yapılan pekçok bilimsel çalışma ile kanıtlanmasına rağmen, toplumumuzdaki bu olumsuz yaklaşımın yanlış olduğu düşünülmektedir. Bu noktada özellikle müzik öğretmenlerinin, müzik etkinlikleri düzenleyerek öğrencileri bu etkinliklere dahil edip kendilerini ifade etme şansı vermelerinin, dersi öğrenciye sevdiren öğrenciyi kazanma adına etkili olacağı düşünülmektedir.

Müzik eğitiminde, öğrencilerin bireysel farklılıklarını, düşünme tarzlarını ve ihtiyaçlarını tespit etmek için, müzik öğretmenlerinin metaforları bir araç olarak kullanabilecekleri düşünülmektedir. Buna bağlı olarak metafor kullanımı müziği

sevdirmek ve olumlu yönde davranış değişikliği oluşturmak için bu bireysel farklılıklara göre yeni öğretim yöntemleri geliştirilmesine de katkı sağlayabilir.

Müzik eğitiminde metafor kullanımının, anlatılmak istenen soyut bir kavramın öğrenciye kavratılmasında somut düşünce oluşturma açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle müzik öğretmenleri, metafor kullanımı yoluyla derslerini daha ilgi çekici hale getirerek öğrencinin motivasyonunu artırabilir, öğrencilerin derse yönelik düşüncelerini ortaya çıkarıp daha etkin ve kalıcı bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturabilir, öğretilen bilginin başka kavramlarla somutlaştırılmasını sağlayarak bilginin kalıcı olmasını ve öğrencilerin sosyal ve kişisel gelişimine katkıda bulunup sağlıklı birer birey olarak yetişmelerini sağlayabilirler. Müzik öğretmenleri metafor kullanarak öğrencilerin derse yönelik bilinç altı düşüncelerini çözüp onları daha iyi tanıyabilir, eksikliklerini ve problemlerini ortaya çıkarabilir ve müziğe karşı kafalarda mevcut olan olumsuz yaklaşımı ortadan kaldıracak ipuçları bularak müziğin ve özellikle Milli Eğitim kademelerindeki müzik dersinin önemini ve etkisini artırmaya katkıda bulunabilirler.

Ayrıca, gelecekte, öğrencilerin sosyolojik ve psikolojik açıdan sağlıklı birer birey olarak yetişmeleri için müziğin ve müzik dersinin önemini ortaya koymaya yönelik farklı çalışmaların da yapılabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acay Sözbir, S., & Çamlıbel Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 269-282. doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3248>
- Açıkgöz, N. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin metafor örneklerinin incelenmesi (Malatya ili Battalgazi ilçesi örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 495700).
- Akbulut, E. (2006). Günümüz müzik eğitimcisi nasıl olmalıdır? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 23-28. Erişim adresi: <http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/DergiPdfDetay.aspx?ID=105>
- Akyüz, H. (1991). *Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarında öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar yardımıyla analizi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 177265).
- Aykaç, N. (2012). İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde öğretmen ve öğrenme süreci algısı. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(164), 298-315. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/973/380>
- Babacan, E. (2014). AGSL öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin algıları: Metafor analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 124-132. Erişim adresi: <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/12.babacan.pdf>
- Balcı, A. (1999). *Metaphorical images of school: School perceptions of students, teachers, and parents from four selected schools (in Ankara)*. (Doktora tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 82164).
- Başaran, İ. E., & Çınkır, Ş. (2013). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. (4. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi Yayınları.
- Boehm, A. E. (1982). *Assessment of basic concepts*. D. Paget & B. A. Bracken (Ed.), *The psychoeducational assessment of preschool children* (s. 145-156) içinde. New York: Grune & Stratton.

- Bursalıoğlu, Z. (2019). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. 20. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükkaya, C. E. (2019). *Farklı okul düzeylerindeki öğrencilerin öğretmen kavramına yönelik metaforik algıları*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 546959).
- Celkan, H. Y. (1993). *Eğitim sosyolojisi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Cerit, Y. (2006). School metaphors: the view of students, teachers and administrators. *Educational Science Theory and Practice*, 6(3), 692-699. Erişim adresi: https://www.academia.edu/1364888/School_Metaphors_The_Views_of_Students_Teachers_and_Administrators
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 3-13. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/download/682/132>
- Clarcken, R. H. (1997, Mart). *Five metaphors for educators*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Chicago. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED407408.pdf>
- Çelenk, K. (2019). Evaluation of perceptions of secondary school students about the concept of “music” by metaphors. *Journal of Education and Training Studies*, 7(9), 70-89. doi: <https://doi.org/10.11114/jets.v7i9.4304>
- Çelenk, K., & Özşen, B. (2018). Yaylı çalgı eğitiminde performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi. M. Keha ve Z. Alimgereyev (Ed.), *UMTEB IV. Uluslararası Mesleki ve Teknik Bilimler Kongresi Tam Metin Bildiriler Kitabı Cilt-1* (s. 491-508) içinde. Ankara: İksad Uluslararası Yayınevi. Erişim adresi: <https://www.iksadkongre.org/2018-yayinlari>
- Çelik, V. (1996). *Eğitimsel reform için yeni bir okul kültürü*. İ. Fındıkçı (Ed.), *Eğitimimize bakışlar* (s. 103-194) içinde. Ankara: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237. Erişim adresi: <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423879827.pdf>

- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 269-283. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/219352>
- Çevik Kılıç, D. B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin metaforları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1099-1118. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/29417/320724>
- Demir, C. E. (2007). Metaphors as a reflection of middle school students’ perception of school: A cross cultural analysis. *Educational Research and Evaluation*, 13(2), 89-107. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/248914083_Metaphors_as_a_reflection_of_middle_school_students'_perceptions_of_school_A_cross-cultural_analysis
- Dinç Altun, Z., & Muşmul E. (2018). Keman eğitimi kursuna katılan bireylerin “müzik” kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Çevrimiçi Müzik Bilimleri Dergisi*, 3(2), 46-62. doi: <https://doi.org/10.31811/ojomus.478908>
- Düzgören, H., & Gerekten, S. E. (2017). Metaphorical perceptions of anatolian high school students about music course. *Çevrimiçi Müzik Bilimleri Dergisi*, 2(3). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398403>
- Eraslan, L. (2011). Sosyolojik metaforlar. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-22. Erişim adresi: <http://eski.bingol.edu.tr/media/262572/9sosyolojikdusunme-sosyolojik-metaforlar.pdf>
- Eren, B. (2018). Özel eğitim öğretmeni adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Turkish Studies*, 13(19), 697-716. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13929>
- Ergin, H. K., & Köse, S. (2008). *Ergenlik dönemindeki kızlarımızın okul psikolojisi*. İstanbul: Hepsioçocuk Yayınları.
- Ergün Bülbül, S. (2001). *Çözümsel istatistik*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Fidan, N., & Erden, M. (1994). *Eğitime giriş*. Ankara: Meteksan.
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34(1), 1-14. Erişim adresi: <https://www>.

researchgate.net/publication/222055929_The_identification_of_target_and_source_in_pictorial_metaphors

- Fox, D. J. (1969). *The research process in education*. New York: Holt, Reinhart & Winston.
- Gerekten, S. E., & Barışeri Ahmethan, N. (2018). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin "Türk halk müziği" kavramına ilişkin algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 387-406. doi: <https://doi.org/10.17556/erziefd.334139>
- Good, C. (1959). *Dictionary of education*. New York: Mc Graw-Hill Co.
- Karakaya, C. (2019). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinde var olan okul, öğretmen ve okul yönetimi algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi: Giresun ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 586631).
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Karip, E. (2004). *Özel okullar ve eğitim yönetimi*. İ. Erdoğan (Ed.). İstanbul: Birmat Yayıncılık.
- Kart, M. (2016). *Pedagojik formasyon öğrencileri ile eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmen kavramına ilişkin metaforik algıları*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 423234).
- Kılcan, B. (2019). *Eğitim bilimlerinde metaforların veri toplama aracı olarak kullanılması, örnek bir uygulama*. B. Kılcan (Ed.), *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi 2*. Baskı (s. 89-108) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2015). *Metaforlar: hayat, anlam ve dil (2. Baskı)* (G. Y. Demir, Çev.). İstanbul: İthaki Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1980).
- Leino, A. L., & Drankenberg, M. (1993). Metaphor: an educational perspective. *University of Helsinki Department of Education Research Bulletin*, 84, 1-70. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED364912.pdf>
- Levine, P. M. (2005). Metaphors and images of classrooms. *Kappa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ724893.pdf>

- Merriam-Webster. (t.y.). Music. Erişim adresi: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/music>
- Mialeret, G. (1985). Les sciens de l'education en France. *Revue Internationale des Sciences Sociales*, 37(2), 151-162. Erişim adresi: <http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000673/067335fo.pdf>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An xpanded sourcebook*. London, Thousand Oaks: SAGE Publications. Erişim adresi: https://books.google.com.tr/books?id=U4IU_-wJ5QEC&pg=PA1&hl=tr&source=gbs_selected_pages&cad=2#v=onepage&q&f=false
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). M¼zik oğretmeni ¼zel alan yeterlikleri. Erişim adresi: https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160625_10-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_mYzik_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parrYa_13.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). M¼zik dersi oğretim programı. Erişim adresi: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). M¼zik dersi oğretim programı. Erişim adresi: <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357>
- Morgan, G. (1997). *Y¼netim ve ¼rg¼t teorilerinde metafor* (G. Bulut, ¼ev.). İstanbul: MESS.
- Murphy, J. (2002). Reculturing the profession of educational leadership: New blueprints. *Educational Administration Quarterly*, 38(2), 176-191. doi: <https://doi.org/10.1177/0013161X02382004>
- Nasalski, I. (2004). *Die politische metaphor im Arabischen: Untersuchungen zu semiotik und symbolik der politischen sprache am beispiel ¼gyptens*. Wiesbaden, Germany: Harrasowitz Verlag. Erişim adresi: [https://books.google.com.tr/books?id=ZBICj0JsfdIC&pg=PR4&lpg=PR4&dq=Nasalski,+I.+\(2004\).+Die+politische+metapher+im+Arabischen.+Untersuchungen+zu+semiotik+und+symbolik+der+politischen+sprache+am+beispiel+%C3%84gyptens](https://books.google.com.tr/books?id=ZBICj0JsfdIC&pg=PR4&lpg=PR4&dq=Nasalski,+I.+(2004).+Die+politische+metapher+im+Arabischen.+Untersuchungen+zu+semiotik+und+symbolik+der+politischen+sprache+am+beispiel+%C3%84gyptens)
- Nikitina, L. & Furuoka, F. (2008). "A language teacher is like...": Examining Malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5(2), 192-205. Erişim adresi:

https://www.researchgate.net/publication/242182920_A_Language_Teacher_is_Like_Examining_Malaysian_Students'_Perceptions_of_Language_Teachers_through_Metaphor_Analysis/link/00b7d52b94b7fde4d1000000/download

- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarına göre ortaöğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Milli Eğitim*, 38(182), 36-56. Erişim adresi: http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/182.pdf
- Özelmacı, Ş., & Çakır, U. (2019). *Metaforlar ve benzerleri ile ilgili söylenenler*. B. Kılcan (Ed.), *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi 2*. Baskı (s. 18-34) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Özkan, R. (2005). Birey ve toplum gelişiminde öğretmenlik mesleğinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(166), 1-140. Erişim adresi: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/166/index3-ozkan.htm
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10342/126702>
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), s. 281-326. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/download/article-file/256272>
- Saban, A. (2011). Prospective computer teachers' mental images about the concepts of school and computer teacher. *Educational Science Theory and Practise*, 11(1), 435-446. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ919910.pdf>
- Saban, A., Koçbeker, B. N., & Saban, A. (2006). An investigation of the concept of the teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 461-522. Erişim adresi: <http://oldsite.estp.com.tr/pdf/en/086a8a2e38724a961f3655b57175515baneng.pdf>
- Selltiz, C., Jahoda, M., Deutsch, M., & Cook, S. W. (1959). *Research methods in social relations*. New York: Holt, Reinhart & Winston.
- Smith, O. W., Stanley, D., & Shores, J. H. (1957). *Foundations of curriculum development*. USA: Harcourt Brace and World Inc.
- Sönmez, V. (2001). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı* (9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Su, Ş., Sağlam, A., & Mutlu, Y. (2017). Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin Bilsem ve okul kavramlarına ilişkin algı düzeylerinin metaforlarla karşılaştırılması. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, Aralık, 4(3), 91-108. Erişim adresi: <http://www.Jgedc.org>
- Şahin, B. (2013). Öğretmen adaylarının “matematik öğretmeni”, “matematik” ve “matematik dersi” kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforik algılar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 313-321. doi: <https://doi.org/10.17860/efd.03119>
- Şişman, M. & Turan, S. (2005). *Eğitim ve okul yönetimi*. Y. Özden (Ed.), Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı (s. 99-146) içinde. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2018a). İlköğretim Kurumları (İlkokul-Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi. Erişim adresi: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_10/08141710_ilkogretimkurumlari_hdc
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2018b). Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri. Erişim adresi: http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf
- Taşpınar, M. (2003). *Öğretmenlik mesleği* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Taylor, W. (1984). *Metaphors of educational discourse*. W. Taylor (Ed.), *Metaphors of Education*, Studies in Education series 14 (s. 4-20) içinde. London: Heineman Educational Books.
- Taymaz, H. (1982). *Hizmetiçi eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 94.
- Tez, İ. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin müzik-müzik dersi ve müzik öğretmeni kavramlarına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 421595).
- Tez, İ., & Aydınar Uygun, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının metaforik analizi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 415-453. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/312477628_Ortaokul_Ogrencilerinin_Muzik_Dersi_ve_Muzik_Ogretmenine_Ilişkin_Algilarinin_Metaforik_Analizi

- Tomanbay, İ. (2009). Zeitgleiche, gleiche und andersartige sozialpädagogische und sozialarbeiterische Probleme in der heutigen Türkei. H. Buchkremer (Ed.), *Handbuch Sozialpädagogik: Ein Leitfaden in der Sozialen Arbeit, 3. Auflage* (ss. 264-290) içinde. Germany, Darmstadt: WBG. Erişim adresi: <https://www.ilhantomanbay.com/2019/02/06/vergleichendes-zeitgleiche-gleiche-und-andersartige-sozialpadagogische-und-sozialarbeiterische-probleme-in-der-heutigen-turkei/>
- Uçan, A. (1987, Haziran). *Türkiye 'de müzik öğretmenliği eğitiminin dünü bugünü-yarını. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim Fakülteleri, Öğretmen Yetiştiren Yüksek Eğitim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu'nda sunulan bildiri*, Ankara.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Ankara: Evrensel Müzikevi
- Umuzdaş, S., & Umuzdaş, M. S. (2013). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 719-729. Erişim adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/2574>
- Uzunoğlu Yegül, B. (2018). Determination of preservice preschool teachers' perceptions of music lesson through metaphors. *Universal Journal of Educational Research*, 6(6), 1305-1312. doi: <https://doi.org/10.13189/ujer.2018.060621>
- Wagenheim, G., Clark, R., & Crispo, A. W. (2009). Metaphorical mirror: reflecting on our personal pursuits to discover and challenge our teaching practice assumptions. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(3), 503-509. Erişim adresi: <http://www.isetl.org/ijtlhe/pdf/IJTLHE509.pdf>
- Yalçın, M. (2011). *İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez No: 296465).

- Yazıcı, T. (2015). Metaphorical perceptions of class teacher candidates in relation to music course concept. *Academic Journals Educational Research and Reviews*, 10(24), 2937-2943. doi: <https://doi.org/10.5897/ERR2015.2531>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yob, I. M. (2003). Thinking constructively with metaphors. *Studies in Philosophy and Education*, 22(2), 127–138. doi: 10.1023/A:1022289113443

EKLER

EK-1. Metafor Veri Toplama Aracı

Anket Formu

Değerli Öğrenci,

Aşağıda, Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Öğretmeni ve Müzik Dersi Kavramlarına karşı düşüncelerinizi ve algılarınızı tespit etmek amacıyla hem demografik sorulardan, hem de düşünceleriniz doğrultusunda boşluk doldurma tipi ifadelerden oluşan bir anket formu verilmiştir. Lütfen demografik bilgilerinizi kutucuk içine size uygun seçeneği (x) işareti koyarak belirttikten sonra, iki cümleden oluşan ifadelerin ilk cümlesinde ifadelerde boş bırakılan kısımlara **tek bir sözcük** gelecek şekilde, ifadenin başındaki kavram (Okul, Okul İdaresi, Müzik, Müzik Öğretmeni, Müzik Dersi) size neyi çağrıştırıyorsa çağrıştıran sözcüğü boşluğa yazarak ifadeyi tamamlayınız. İfadelerin ikinci cümlelerinde ise, size ilk cümlelerde cümle başındaki kavramları çağrıştıran ve boşluklara yazdığımız sözcüğün, niçin bu kavramları çağrıştırdığını, Çünkü ile başlayan bir cümle kurarak belirtiniz.

Örnek:

Okul yuva gibidir. Çünkü, sığındığımız, kendimizi güvende hissettiğimiz bir yerdir.

Okul İdaresi baba gibidir. Çünkü, babamız gibi bizi koruyup gözetir.

Müzik terapi gibidir. Çünkü, dinlediğimizde bizi rahatlatır.

Müzik öğretmeni rehber gibidir. Çünkü, müziğe giden yolu gösterir.

Müzik Dersi oksijen gibidir. Çünkü, bedenin oksijene ihtiyacı olduğu gibi ruhun da müziğe ihtiyacı vardır.

Vereceğiniz cevaplar ve kişisel bilgileriniz hiç kimseyle paylaşılmayacak ve sadece bilimsel araştırma amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacı
Aslı Eda YANAR ÇELENK

Cinsiyetiniz:	☐ Kız ☐ Erkek
Yaşınız:	☐ 10-12 ☐ 13-15 ☐ 16-18 ☐ 19 ve üstü
Okulunuz:	
Sınıfınız:	☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12
Okulu seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Okul idaresinin müzik dersi ve öğretmenini yeterince desteklediğini düşünüyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Müziği seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Müzik dersini seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Müzik öğretmenini seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır

Metafor İfadeleri

1. Okul.....gibidir. Çünkü,

.....

2. Okul İdaresi.....gibidir. Çünkü,

.....

3. Müzikgibidir. Çünkü,

.....

4. Müzik Dersigibidir. Çünkü,

.....

5. Müzik Öğretmenigibidir. Çünkü,

.....

EK-1. Araştırma İzin Yazısı

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 36648235-605.01-E.11575556
Konu : Araştırma ve Uygulama İzni

18/06/2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 29/05/2019 tarihli ve 1900162940 sayılı yazısı,
b) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 30/05/2019 tarihli ve 1900165138 sayılı yazısı,

İlgi yazılar gereği, Atatürk Üniversitesi Araştırmacılarından Güznel Sanallar Enstitüsü Enstitümüzde Müzik Bilimleri Anasanat Dalı, Müzikoloji Sanat Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı (15060401006 numaralı) öğrencisi Aslı Eda Yanar ÇELENK'in; "Ortaokul ve Live Öğrencilerinin Okul Müdürü, Müzik Öğretmeni ve Müzik Dersi Kavramlarına Yönelik Düşüncelerinin Metaforlar Yoluyla Analizi" başlıklı tez çalışmasını Palandöken-Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi, Karacoban-Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu, Dadaşkent-19 Mayıs Ortaokulu ve Narman Anadolu Lisesinde araştırma yapmak istemektedir. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Senem KIRLIOĞLU'nun Doç. Dr. Cantürk ÇAPIK'ın danışmanlığında; "Kronik Hastalığı Olan ve Sağlam Bireylerin Sağlık Kaderciliklerinin Karşılaştırılması: Kronik Hastalık Sağlık Kaderciliğini Etkiler mi?" konulu uygulamasını Maresal Fevzi Çakmak Devlet Hastanesi, Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sağlıklı Bireyler İçin Yakutiye Halk Eğitim Merkezinde Araştırma ve Uygulama yapmak için talepte bulunmuşlardır.

İlgi yazılar ve ekleri, Bakanlığımızın 12/09/2017 tarihli ve 13610717 (2017/25) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup, "Araştırmaların, Eğitim Öğretim Faaliyetlerini Aksatmayacak Şekilde", komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak, ilimize bağlı ek listede isimleri belirtilen okullarda uygulama yapılması, yapılan çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılı kapsayacak şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Yaşar YILDIRIM
İl Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
18/06/2019

Saadettin DOĞAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi Yazılar (2 adet dosya)

Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM
Elektronik Ağ: <http://erzurum.meb.gov.tr>
e-posta: arge25@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: AR-GE Birimi
Tel: (0 442) 234 4800-179
Faks: (0 442) 235 1032

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.meb.gov.tr> adresinden 0b20-c877-34c7-89a7-4810 kodu ile doğrulayabilirsiniz.

FORM:2	
T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü	
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU	
ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Aslı Eda YANAR ÇELENK
Kurumu / Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi
Araştırma yapılacak iller	Erzurum
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi.	Ekli Listede Belirtilen Okullar
Araştırmanın konusu	Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Okul Müdürü, Müzik Öğretmeni ve Müzik Dersi Kavramlarına Yönelik Düşüncelerinin Metaforlar Yoluyla Analizi
Üniversite / Kurum onayı	Kurum Onayı İle
Araştırma / Proje /ödev / Tez önerisi	Araştırma Önerisi
Veri toplama araçları	Anket
Görüş İstenilecek Birim / Birimler.	
<p>Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 2017/25 nolu genelge doğrultusunda yapılan incelemede araştırmanın kabulüne karar verildi.</p>	
Komisyon Kararı	Oybirliği ile Kabulüne
Muhalif Üyenin Adı ve Soyadı	
KOMİSYON	
<p>18.06.2019 Komisyon Başkanı Harun KUZU Şube Müdürü</p>	<p>Üye Yasin YERİNGİLU</p>
	<p>Üye Mesut AKAS</p>

Anket Formu

Değerli Öğrenci,

Aşağıda, Okul Müdürü, Müzik Öğretmeni ve Müzik Dersi Kavramlarına karşı düşüncelerinizi ve algılarınızı tespit etmek amacıyla hem demografik sorulardan, hem de düşünceleriniz doğrultusunda boşluk doldurma tipi ifadelerden oluşan bir anket formu verilmiştir. Lütfen demografik bilgilerinizi kutucuk içine size uygun seçeneği (x) işareti koyarak belirttikten sonra, iki cümleden oluşan ifadelerin ilk cümlesinde ifadelerde boş bırakılan kısımlara **tek bir sözcük** gelecek şekilde, ifadenin başındaki kavram (Okul Müdürü, Müzik Öğretmeni, Müzik Dersi) size neyi çağrıştırıyorsa çağrıştıran sözcüğü boşluğa yazarak ifadeyi tamamlayınız. İfadelerin ikinci cümlelerinde ise, size ilk cümlelerde cümle başındaki kavramları çağrıştıran ve boşluklara yazdığınız sözcüğün, niçin bu kavramları çağrıştırdığını, Çünkü ile başlayan bir cümle kurarak belirtiniz.

Örnek:

Okul Müdürü baba gibidir. Çünkü, babamız gibi bizi koruyup gözetir.Müzik öğretmeni rehber gibidir. Çünkü, müziğe giden yolu gösterir.Müzik Dersi oksijen gibidir. Çünkü, bedenin oksijene ihtiyacı olduğu gibi ruhun da müziğe ihtiyacı vardır.

Vereceğiniz cevaplar ve kişisel bilgileriniz hiç kimseye paylaşılmayacak ve sadece bilimsel araştırma amaçlı kullanılacaktır, katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacı
Aslı Eda ÇELENK

Cinsiyetiniz:	☐ Kız ☐ Erkek
Yaşınız:	☐ 10-12 ☐ 13-15 ☐ 16-18 ☐ 19 ve üstü
Okulunuz:	
Sınıfınız:	☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12
Okulu seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Okul idaresinin müzik dersi ve öğretmenini yeterince desteklediğini düşünüyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Müziği seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Müzik dersini seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Müzik öğretmenini seviyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır

Metafor İfadeleri

- Okul..... gibidir. Çünkü,
- Okul İdaresi gibidir. Çünkü,
- Müzik gibidir. Çünkü,
- Müzik Dersi gibidir. Çünkü,
- Müzik Öğretmeni gibidir. Çünkü,

ARGE25

Kimden: Koray Çelenk [koraycelenk@atauni.edu.tr]
Gönderme Tarihi: Perşembe 13 Haziran 2019 14:43
Kime: arge25@meb.gov.tr
Konu: Aslı Eda Çelenk araştırma anketi ve uygulama yapılacak okullar
Ekler: Eda Metafor Formu.pdf

Merhaba araştırma anketi ektedir. Uygulama yapılacak okullar ise aşağıdaki gibidir.
1. Palandöken-Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi 2. Karaçoban-Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu
3. Dadaşkent-19 Mayıs Ortaokulu 4. Narman-Narman Anadolu lisesi Bu e-posta mesajı ve ekleri sadece gönderildiği kişi veya kuruma özeldir. Mesajın alıcısı siz değilseniz, bu mesajın yönlendirilmesi, kopyalanması veya herhangi bir şekilde kullanılması yasaktır. Mesaj içeriğinde bulunan fikir ve yorumlar, sadece göndericiye aittir. Bu mesaj bilinen tüm virüslere karşı taranmıştır.

This e-mail and any files transmitted with it are confidential and intended solely for the use of the individual or entity to whom they are addressed. If you are not the intended recipient you are hereby notified that any dissemination, copying or use of the information is prohibited. The opinions expressed in this message belong to sender alone. This e-mail has been scanned for all known computer viruses.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı Soyadı	Aslı Eda YANAR ÇELENK
Doğum Yeri ve Tarihi	ERZURUM – 16.11.1976
EĞİTİM DURUMU	
Lise Öğrenimi	Kayseri Lisesi
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı
İŞ DENEYİMİ	
Kayseri	Özel İlköğretim Okulu - 1999
Kayseri	Fevzi Çakmak Lisesi- 2001
Erzurum	Vali Vefik Kitapçığı İlköğretim Okulu - 2004
Ankara	Fevzi Athoğlu İlköğretim Okulu - 2007
Erzurum	Hüseyin Avni Ulaş Anadolu Lisesi - 2011
İLETİŞİM	
E-Posta Adresi	asli_eday@hotmail.com